



ศิลปศึกษานิพนธ์ : จิตรกรรมสีน้ำ ชุด พุทธปาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา



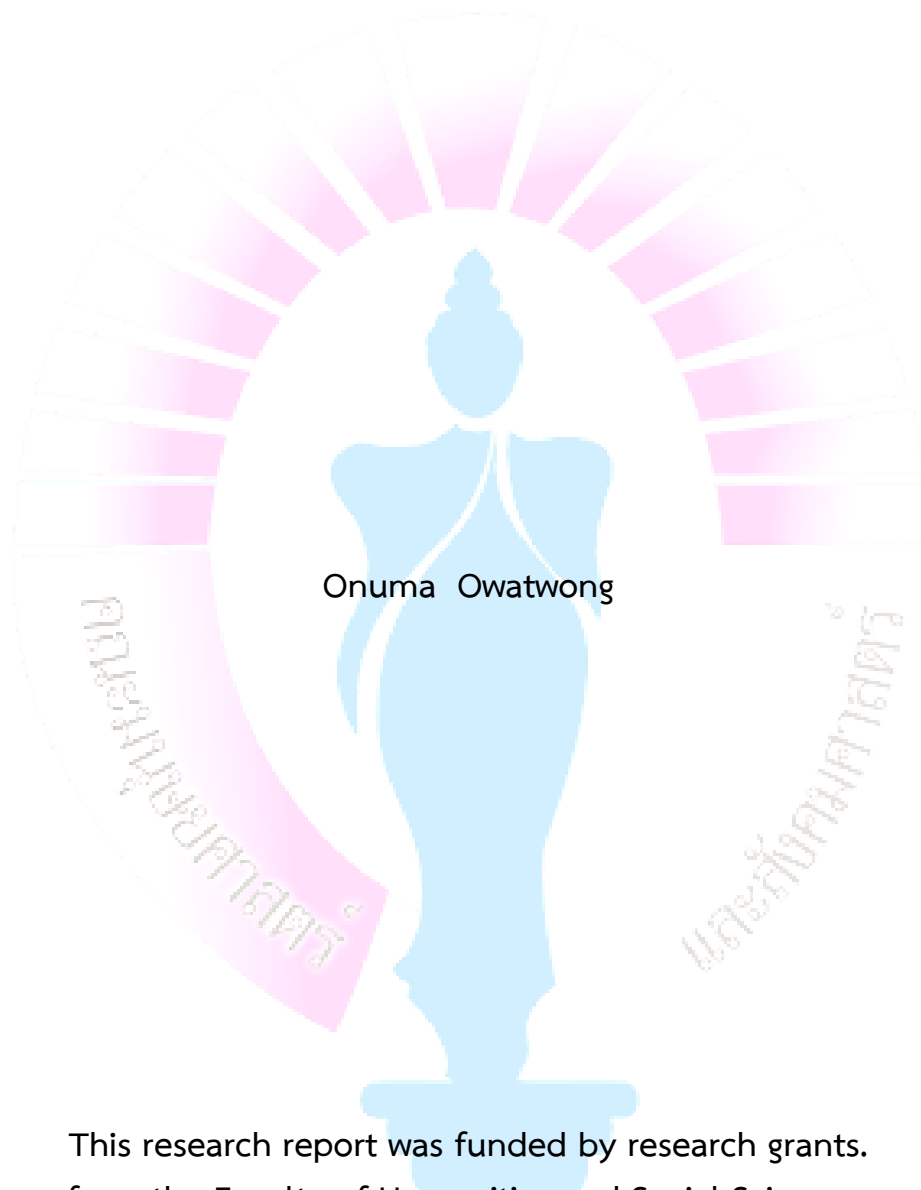
รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
พฤศจิกายน 2564

ศิลปศึกษานิพนธ์ : จิตรกรรมสีน้ำ ชุด พุทธปาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา



รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากคณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
พฤศจิกายน 2564

Art Thesis : Watercolor Painting, Commercial Buddha Series in Nakhon
Ratchasima Province



This research report was funded by research grants.
from the Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University
Fiscal Year 2020
November 2021

ชื่อวิจัย จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์
 ชื่อ นางสาวอรุมา โอวาทวงษ์
 ปีการศึกษา 2563
 หลักสูตร ศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.สืปศักดิ์ สิริมงคลกาล

บทคัดย่อ

ศิลปศึกษานิพนธ์ เรื่อง “จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์” มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษารูกรักพุทธพาณิชย์ที่มีผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมยุคปัจจุบัน และเพื่อสร้างสรรค์ผลงานชุดจิตรกรรมสีน้ำพุทธพาณิชย์ที่สะท้อนถึงกิจกรรมรูปแบบทางพุทธพาณิชย์ภายในวัดของยุคปัจจุบัน

ถ่ายทอดผ่านผลงานสร้างสรรค์จำนวนทั้งสิ้น รวมทั้งหมดจำนวน 6 ชุด ประกอบไปด้วย 30 ภาพ แบ่งเป็น

ชุดที่ 1 การบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 4 ภาพ

ชุดที่ 2 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง จำนวน 3 ภาพ

ชุดที่ 3 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตัวรับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย จำนวน 5 ภาพ

ชุดที่ 4 การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัตถุมงคล การเสี่ยงโชคลาภ จำนวน 5 ภาพ

ชุดที่ 5 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ จำนวน 5 ภาพ

ชุดที่ 6 การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 8 ภาพ

ผลการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับรูกรักพุทธพาณิชย์ที่มีผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมยุคปัจจุบัน และยังเป็นการแสดงออกถึงวิถีชีวิตของผู้คน ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นจริงของวิถีชีวิต กิจกรรมต่างๆภายในวัดหรือรูกรักพุทธพาณิชย์ที่แฝงด้วยความเชื่อและความศรัทธา ของผู้เข้ามาเยี่ยมชม สิ่งเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับรูกรักซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์หรือกำไร แต่ยังเป็น การเชิญชวน ชักจูงให้ผู้คนเข้าวัดทำบุญ เกิดความงานที่ถ่ายทอดให้เห็นถึงสิ่งอันดีงามของวัฒนธรรม ศาสนสถาน หรือแม้แต่วิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากเดิม

Thesis title	Watercolor painting : commercial buddhist
Name	Miss Onuma Owatwong.
Academic years	2020
Cours	Faculty of Education Art Program
University	Nakhon Ratchasima Rajabhat
Mentor	Asst Prof Dr Suebsak Sirimongkolkarn.

Abstract

Thesis art study titled “Watercolor Painting: Commercial Buddhists” has the objective of studying the Buddhist commercial business that affects the way of life of the people in today's society. and to create a series of commercial Buddhist watercolor paintings that reflect the activities of commercial Buddhist temples in the present era transmitted through a total number of creative works Total of 6 sets consisting of 30 images divided into

Total creative results Total of 6 sets consisting of 30 images divided into

Set 1 Worshipping idols and sacred things, 4 pictures

Set 2 activities or rituals in the form of self-service, 3 pictures

Set 3 Invitation to make merit with donation cabinets and fortune-telling machines, 5 pictures

Set 4: Renting and worshipping amulets Amulets, talismans, sacred objects, fortune telling, 5 pictures

Set 5: Making merit to redeem the life of cattle and making merit to buy food for various animals, 5 photos

Set 6, being a cultural tourist attraction, 8 pictures

The results showed that This corresponds to the Buddhist commercial business that affects the way of life of people in today's society. and also expresses the way of life of the people influencing the reality of the way of life Various activities within the temple or Buddhist commercial business that is hidden by faith and faith of visitors These are all related to business which is not just for profit or profit. but also an invitation persuade people to go to the temple to make merit A work that conveys the good things of culture, religious places, or even the way of life of people that have changed.

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปศึกษานิพนธ์ชุด “จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ หลักสูตรสาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ทุกๆท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ คอยให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ แนะนำในด้านเทคนิคและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ รวมไปถึงความช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษาศิลปศึกษานิพนธ์หลัก ผศ.ดร.สืบศักดิ์ สิริมงคลกาล และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.ธวัช ตราชู ผศ.บุศรินทร์ คำหู่ อาจารย์วิรัช พันธ์ศรี อาจารย์อารยะ มนูญศักดิ์ อาจารย์โจม มั่นพลศรี และ ผศ.เอกอมร ภัทรกิจพงศ์ กรรมการควบคุมศิลปศึกษานิพนธ์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการปรับปรุงผลงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา รุ่นพี่ชั้นปีที่ 5 และผู้มีอุปการคุณที่คอยให้การสนับสนุน ผู้ที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งคอยช่วยเหลือสนับสนุนเรื่องของงบประมาณการสร้างสรรค์ผลงาน และกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงเพื่อนๆทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ และวัดที่เป็นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานในการทำวิจัยครั้งนี้ จนทำให้งานศิลปศึกษานิพนธ์ฉบับนี้และผลงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อรอุมา โอวาทพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์.....	1
จุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	2
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	2
วิธีดำเนินการสร้างสรรค์.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความเป็นมาของพุทธพาณิชย์.....	5
พุทธพาณิชย์ในปัจจุบัน.....	9
แนวความคิดและที่มาของแรงบันดาลใจ.....	25
อิทธิพลทางแนวความคิดและแรงบันดาลใจจากศิลปิน.....	26
ธนกร ไชยจินดา.....	26
มาชาโตะ วาตานาเบะ.....	29
อิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะ.....	32
ลัทธิเรียลลิสม์.....	32
อิทธิพลเกี่ยวกับองค์ประกอบและทฤษฎีทางศิลปะ.....	33
องค์ประกอบศิลป์.....	33
หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์.....	39
หลักการเขียนทัศนียภาพ.....	44
การวาดภาพคน.....	46
สีน้ำ.....	51
อิทธิพลทางด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
บทที่ 3 การกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินการสร้างสรรค์.....	56
ขั้นตอนการเก็บข้อมูล.....	56
ด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
ด้านข้อมูลภาพถ่าย.....	57
ด้านข้อมูลทางด้านอิทธิพลทางศิลปะสีน้ำ.....	69

ขั้นตอนการทำภาพร่างภาพต้นแบบ.....	69
ขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิควิธีการ.....	70
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	72
การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์.....	73
ขั้นตอนการร่างภาพ	73
ขั้นตอนการลงสี.....	74
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์.....	77
วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างสรรค์.....	77
การพัฒนาผลงานและปัญหา.....	77
การสร้างสรรค์ผลงาน.....	77
วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน.....	79
ชุดที่ 1 การบุขารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์.....	79
ชุดที่ 2 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง.....	83
ชุดที่ 3 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตัวรับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย.....	86
ชุดที่ 4 การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง.....	91
ชุดที่ 5 การทำบุญไล่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ.....	96
ชุดที่ 6 การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	101
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปผลการสร้างสรรค์.....	109
อภิปรายผลการสร้างสรรค์.....	110
ปัญหาและอุปสรรค.....	110
ข้อเสนอแนะ.....	111
ภาคผนวก	
แผนการจัดการเรียนรู้	
บรรณานุกรม	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 พระเครื่อง พระพิมพ์.....	10
ภาพที่ 2.2 ผ้ายันต์ชินบัญชรพูนลาภ หลวงพ่อพูน วัดบ้านแพน จ.พระนครศรีอยุธยา.....	12
ภาพที่ 2.3 พระพุทธรูปชินราช.....	14
ภาพที่ 2.4 แหวนพระ	16
ภาพที่ 2.5 การบูชารูปเคารพ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์.....	17
ภาพที่ 2.6 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง.....	18
ภาพที่ 2.7 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาค และเครื่องเสียงทนาย	19
ภาพที่ 2.8 การให้บูชาพระเครื่อง พระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนคล.....	19
ภาพที่ 2.9 การให้บริการในเรื่องการทำพิธีกรรม.....	20
ภาพที่ 2.10 การจัดงานเทศกาลวันสำคัญตามประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา.....	21
ภาพที่ 2.11 การเชิญชวนร่วมทำบุญสร้างวัดมุนคล สร้างรูปบูชาและพระพุทธรูป.....	22
ภาพที่ 2.12 การเชิญชวนทำบุญก่อสร้างสาธารณสมบัติ.....	22
ภาพที่ 2.13 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือ และการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ.....	23
ภาพที่ 2.14 สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	24
ภาพที่ 2.15 Watprathat hariphunchai.....	26
ภาพที่ 2.16 วัดไทย.....	27
ภาพที่ 2.17 บรรยากาศวัดต่อแพ.....	27
ภาพที่ 2.18 วัดพระสิงห์ เชียงใหม่.....	28
ภาพที่ 2.19 Watprathat hariphunchai	28
ภาพที่ 2.20 ผลงานของ มาชาโตะ วาดานาเบะ.....	29
ภาพที่ 2.21 ผลงานของ มาชาโตะ วาดานาเบะ.....	30
ภาพที่ 2.22 ผลงานของ มาชาโตะ วาดานาเบะ.....	30
ภาพที่ 2.23 ผลงานของ มาชาโตะ วาดานาเบะ.....	31
ภาพที่ 2.24 ผลงานของ มาชาโตะ วาดานาเบะ.....	31
ภาพที่ 2.25 The Stone Breakers. 1849.....	32
ภาพที่ 2.26 รูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต และรูปทรงธรรมชาติ.....	34
ภาพที่ 2.27 วรรณของสี.....	36
ภาพที่ 2.28 แสงและเงา (Light and Shadow).....	37
ภาพที่ 2.29 แสงและเงา (Light and Shadow).....	38
ภาพที่ 2.30 เอกภาพ (Unity).....	39
ภาพที่ 2.31 จุดเด่นหรือจุดเน้น (Emphasis).....	40
ภาพที่ 2.32 สัดส่วน (Proportion).....	40

ภาพที่ 2.33 สมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน.....	41
ภาพที่ 2.34 สมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน.....	41
ภาพที่ 2.35 สมดุลแบบมี.....	42
ภาพที่ 2.36 ความกลมกลืน (Harmony).....	42
ภาพที่ 2.37 จังหวะและความเคลื่อนไหว (Rhythm and Movement).....	43
ภาพที่ 2.38 จังหวะและความเคลื่อนไหว (Rhythm and Movement).....	43
ภาพที่ 2.39 ความหลากหลาย (Variety).....	44
ภาพที่ 2.40 ทศนิยมภาพวิยาของบรรยากาศ (Aerial perspective).....	45
ภาพที่ 2.41 ทศนิยมภาพวิยาของเส้น (Linear perspective)	45
ภาพที่ 2.42 The Libyan Sybil ผลงาน Michelangelo Buonarroti.....	47
ภาพที่ 2.43 วิทรูเวียนแมน (Vitruvian Man) เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci).....	48
ภาพที่ 2.44 สัดส่วนของร่างกายมนุษย์.....	49
ภาพที่ 2.45 สัดส่วนของร่างกายของมนุษย์.....	49
ภาพที่ 2.46 แรงดึงดูดเส้นแรงดึงดูด (Gravity line).....	50
ภาพที่ 2.47 ผลงานของอัลเบรชท์ ดูเรอร์.....	51
ภาพที่ 2.48 ผลงานของนกดล เนตรตี.....	53
ภาพที่ 3.1 โบสถ์เก่าแก่ของวัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	57
ภาพที่ 3.2 การถวายเป็นพุทธบูชาของวัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	57
ภาพที่ 3.3 การเสี่ยงโชค วัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	58
ภาพที่ 3.4 กิจกรรมบุษารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	58
ภาพที่ 3.5 กิจกรรมที่เป็นบริการตนเองกับผู้ที่สนใจวัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	59
ภาพที่ 3.6 การเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดป่าหลักร้อย.....	59
ภาพที่ 3.7 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาค วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา.....	60
ภาพที่ 3.8 จุดเช็คอิน แหล่งเชิญชวนให้ผู้คนเข้าวัด วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา.....	60
ภาพที่ 3.9 การให้อาหารปลาของผู้คนที่มาทำบุญที่วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา.....	61
ภาพที่ 3.10 จุดแลนด์มาร์ควัดบ้านไร่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	61
ภาพที่ 3.11 อาคารมหาวิหารเทพ จุดขายของที่ระลึกวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา.....	62
ภาพที่ 3.12 จุดทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือวัดราษฎร์บำรุง อ.เมือง จ.นครราชสีมา.....	62
ภาพที่ 3.13 จุดเชิญชวนทำบุญบริจาคและเครื่องเสียงทนายวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา.....	63
ภาพที่ 3.14 ศูนย์โอท็อป นวัตกรรมของวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา.....	63
ภาพที่ 3.15 จุดที่เป็นบริการตนเอง เชิญชวนผู้คนให้อาหารสัตว์วัดพระขาว อ.ปากช่อง.....	64
ภาพที่ 3.16 อุทยานการศึกษาวัดป่าหลักร้อย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา.....	64
ภาพที่ 3.17 การบุษารูปเคารพวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา.....	65
ภาพที่ 3.18 จุดอุทยานสถานที่ประวัติศาสตร์วัดป่าหลักร้อย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา.....	65
ภาพที่ 3.19 การเสี่ยงโชควัดดวงวัดหลวงพ่โต อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา.....	66
ภาพที่ 3.20 จุดสถานที่ถ่ายภาพวัดหลวงพ่โต อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา.....	66

ภาพที่ 3.21 การให้เข้าบูชา เครื่องรางของคลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชคลาภวัดศาลาลอย.....	67
ภาพที่ 3.22 สถานที่แหล่งท่องเที่ยว จุดถ่ายภาพวัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่ อ.ปากช่อง	67
ภาพที่ 3.23 สถานที่จุดถ่ายภาพวัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่ อ.ปากช่อง.....	68
ภาพที่ 3.24 การร่างภาพต้นแบบ วาดวัตถุนและประติมากรรมลงบนกระดาษ.....	69
ภาพที่ 3.25 การระบายสีของท้องฟ้าบนพื้นกระดาษที่ขึ้นหรือเปียก.....	70
ภาพที่ 3.26 การระบายสีบนกระดาษที่ไม่ต้องลงน้ำบนกระดาษก่อน.....	71
ภาพที่ 3.27 การระบายสีที่ใช้พู่กันจุ่มสีและผสมน้ำน้อยๆ แล้วระบายอย่างรวดเร็วบนกระดาษ..	71
ภาพที่ 3.28 การลงสีระบายทับสีที่ลงครั้งแรก รอเมื่อสีเดิมแห้งสนิทแล้วจึงระบายสีใหม่ทับลงไป..	72
ภาพที่ 3.29 วัสดุอุปกรณ์.....	73
ภาพที่ 3.30 ภาพต้นแบบ.....	73
ภาพที่ 3.31 ร่างภาพจากต้นแบบ.....	74
ภาพที่ 3.32 เริ่มลงสี.....	74
ภาพที่ 3.33 เริ่มลงลงลายละเอียดของวิหารช้าง.....	75
ภาพที่ 3.34 ภาพเสร็จสมบูรณ์.....	75
ภาพที่ 3.35 ลงรายละเอียดในส่วนของจุดเด่น.....	76
ภาพที่ 3.36 ภาพที่สมบูรณ์.....	76
ภาพที่ 4.1 ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สักการะเท้าสุรนารี วัดศาลาลอย.....	81
ภาพที่ 4.2 ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่.....	82
ภาพที่ 4.3 ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ 2.....	83
ภาพที่ 4.4 ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลวงปู่ทวดเขาใหญ่.....	84
ภาพที่ 4.5 ชุดกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง เทพวิทยาคมบาร์มี.....	85
ภาพที่ 4.6 ชุดกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง OTOP นวัตกรรม.....	86
ภาพที่ 4.7 ชุดกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง วัดพระขาว.....	87
ภาพที่ 4.8 ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยผู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย วัดบ้านไร่.....	88
ภาพที่ 4.9 ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยผู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย วัดศาลาลอย.....	89
ภาพที่ 4.10 ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยผู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย วัดหลวงพ่อโต....	90
ภาพที่ 4.11 ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยผู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย วงดนตรีคณะผี..	91
ภาพที่ 4.12 ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยผู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย นรค.....	92
ภาพที่ 4.13 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของคลัง วัดมุนคล.....	93
ภาพที่ 4.14 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของคลัง วัดมุนคล.....	94
ภาพที่ 4.15 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของคลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชค.....	95
ภาพที่ 4.16 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของคลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชค.....	96
ภาพที่ 4.17 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของคลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชค.....	97
ภาพที่ 4.18 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ.....	98
ภาพที่ 4.19 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ.....	99
ภาพที่ 4.20 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ.....	100

ภาพที่ 4.21 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ โค-กระบือNo.2.....	101
ภาพที่ 4.22 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ วัดป่าหลักร้อย.....	102
ภาพที่ 4.23 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดบ้านไร่.....	103
ภาพที่ 4.24 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดหลวงพ่อดำ No.2.....	104
ภาพที่ 4.25 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จุดเข็คอิน วัดบ้านไร่.....	105
ภาพที่ 4.26 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดพระธาตุ.....	106
ภาพที่ 4.27 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อนุสรณ์ท้าวสุรนารี.....	107
ภาพที่ 4.28 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุทยานการศึกษา วัดป่าหลักร้อย.....	108
ภาพที่ 4.29 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิหารช้าง วัดบ้านไร่.....	109
ภาพที่ 4.30 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่.....	110



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

ในปัจจุบันพุทธศาสนาไม่ได้มีเพียงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น เห็นได้จากในอดีตจะมีเพียงการเทศนาธรรม หรือการให้วัตถุมงคลที่หลวงปู่ครูบาอาจารย์จะแจกให้เองเพื่อไปบูชา เพื่อเป็นกุศโลบายให้ญาติโยมได้หมั่นทำบุญ สร้างกุศล สวดมนต์ไหว้พระ แจกเพื่อเป็นกำลังใจและคุ้มครองเวลาออกสงครามต่างๆ หรือแจกเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา แต่ทุกวันนี้ได้มีเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์ในทางพาณิชย์ของพิธีกรรมและความเชื่ออื่นที่เข้ามาผสมกลมกลืนกับพระพุทธศาสนาตลอดจนความเชื่อพื้นฐานของคนไทยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยส่วนใหญ่ในศาสนานับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมา แต่กระนั้นก็ตามย่อมมีกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่ใช้สิ่งที่ตั้งมาเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพโดยการนำพระพุทธศาสนามาเป็นช่องทางในการค้าโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือศีลธรรมแต่อย่างใด

พุทธพาณิชย์ มาจากคำว่า พุทธ หมายถึงพระพุทธศาสนากับคำว่าพาณิชย์ แปลว่าการค้า พุทธพาณิชย์จึงหมายถึงการใช้ความเชื่อความศรัทธาในศาสนาพุทธมาทำให้เกิดรายได้หรือข่าวของเงินทองของใช้ให้กับตัวเองซึ่งเป็นแนวทางที่ขัดกับหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังเป็นการค้าที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา พุทธพาณิชย์เป็นคำที่นักวิชาการใช้วิจารณ์กระบวนการที่อาศัยความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของประชาชนซึ่งมีเป้าหมายคือการสร้างรายได้และแสวงหากำไรซึ่งมีหลายรูปแบบเช่น การบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทวย การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัตถุมงคล การให้บริการในเรื่องการทำพิธีกรรม การจัดงานเทศกาลวันสำคัญตามประเพณีและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การเชิญชวนร่วมทำบุญสร้างวัตถุมงคล สร้างรูปบูชาและพระพุทธรูป การเชิญชวนทำบุญก่อสร้างสาธารณสมบัติการสร้างบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะ การทำบุญไล่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ และการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่แก่นแท้ของพระพุทธศาสนาไม่สามารถทำให้บุคคลบรรลุธรรมได้ แม้พุทธพาณิชย์จะมีวิธีการในการสร้างคุณค่าและความต้องการให้กับรูปแบบสินค้าและบริการของพุทธพาณิชย์ พุทธศาสนิกชนไม่ควรหลงใหลกับสิ่งที่เป็นพุทธพาณิชย์หรือพิธีกรรมต่างๆ มากจนเกินไป หากเป็นการนำเอาความเชื่อความศรัทธาทางพุทธศาสนา มาแปรเป็นสินค้าบนพื้นฐานของการมุ่งเน้นไปที่บุญและอิทธิปาฏิหาริย์ก็ย่อมสร้างผลกระทบที่เป็นอุปสรรคอันนำมาซึ่งความยุ่งยากเดือดร้อนหรือความทุกข์อันปรุงแต่งด้วยกิเลสวัตถุนั้นเอง

เนื่องด้วยธุรกิจพุทธพาณิชย์ไม่เพียงเป็นการแสวงหาผลประโยชน์หรือผลกำไรแต่ยังเป็นการชักจูง การโน้มน้าวให้ผู้คนเข้ามาทำบุญ เพื่อซื้อความสบายใจ ทั้งยังกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในทุกช่วงวัย เพื่อชื่นชมความงามของศาสนสถาน สิ่งเหล่านี้

สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการเข้าวัดของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งในโลกของการแสวงหาผลกำไรในปัจจุบัน ต่อไปอาจไม่ได้มีแค่ธุรกิจศาสนาพุทธเท่านั้น อาจมีการแสวงหาผลกำไรในแวดวงอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

จากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต กิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัดหรือธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่แฝงด้วยความเชื่อและความศรัทธา ของผู้เข้ามาเยี่ยมชม ผ่านการมองเห็น การสัมผัส ชิม ชั๊บ และสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นผู้ทำวิจัยจึงต้องการศึกษาธุรกิจพุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมาและต้องการสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนภายในวัด ที่เป็นสังคมในยุคปัจจุบันที่ต่างไปจากเดิมผ่านผลงานจิตรกรรมให้ผู้คนที่สนใจได้ศึกษา โดยแสดงออกทางภาษาภาพ ในรูปแบบของผลงานจิตรกรรมสีน้ำในหัวข้อจิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์เพื่อเป็นการถ่ายทอดอารมณ์เรื่องราวของธุรกิจพุทธพาณิชย์และเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่มีผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมยุคปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานชุดจิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา ที่สะท้อนถึงกิจกรรมรูปแบบทางพุทธพาณิชย์ภายในวัดของยุคปัจจุบัน

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1. ด้านเนื้อหา มุ่งแสดงเนื้อหาธุรกิจพุทธพาณิชย์ ในยุคปัจจุบันผ่านผลงานจิตรกรรมสีน้ำ
2. ด้านรูปแบบ จิตรกรรมสีน้ำรูปแบบภาพประกอบ 2 มิติ
3. ด้านเทคนิคของสีน้ำ จิตรกรรมสีน้ำ แบ่งออกเป็น 4 เทคนิคได้แก่
 - 3.1 เทคนิคเปียกบนเปียก
 - 3.2 เทคนิคเปียกบนแห้ง
 - 3.3 เทคนิคแห้งบนแห้ง
 - 3.4 เทคนิคแห้งบนเปียก
4. ด้านปริมาณผลงานแบ่งออกเป็น 6 ชุด ประกอบไปด้วย 30 ภาพ

ชุดที่ 1 การบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วยผลงาน

 - ขนาด 40 x 60 ซม. จำนวน 2 ชิ้น
 - ขนาด 48 x 75 ซม. จำนวน 1 ชิ้น
 - ขนาด 55 x 75 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 2 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเองประกอบด้วยผลงาน

 - ขนาด 22 x 38 ซม. จำนวน 1 ชิ้น
 - ขนาด 38 x 56 ซม. จำนวน 1 ชิ้น
 - ขนาด 60 x 80 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 3 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย ประกอบด้วยผลงาน

 - ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 3 ชิ้น

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 56 x 77 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 4 การให้เชาบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนงค การเสี่ยงโชคคาก
ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 30 x 40 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 39 x 59 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 38 x 56 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 40 x 60 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 5 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ ประกอบด้วย
ผลงาน

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 3 ชิ้น

ขนาด 40 x 40 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 6 การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 28 x 39 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 56 x 76 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 60 x 80 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 80 x 100 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการสังเกตและถ่ายภาพ สืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจพุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมาจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งอินเทอร์เน็ต หนังสือ และการถ่ายรูปจากสถานที่จริง ได้แก่ วัดที่น่าสนใจในตัวเมืองและใกล้อำเภอเมืองในจังหวัดนครราชสีมา
2. การทำภาพร่างต้นแบบ ใช้ภาพถ่ายจากข้อมูลจริงในการร่างภาพต้นแบบ
3. การนำภาพร่างต้นแบบมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมโดยใช้เทคนิคสีน้ำมันกระดาศ
4. การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลงานขึ้นไป
5. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบรายงานการวิจัยสร้างสรรค์และจัดแสดงนิทรรศการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่มีผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมยุคปัจจุบัน
2. ได้ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำ: พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา ที่สะท้อนถึงกิจกรรมรูปแบบทางพุทธพาณิชย์ภายในวัดของยุคปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

พุทธพาณิชย์ หมายถึง กระบวนการค้าขายความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาพุทธโดยใช้วัตถุหรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาหรือพระรัตนตรัยนำมาเป็นเครื่องมือสร้างรายได้ แสวงหาผลประโยชน์ในทางพาณิชย์

จิตรกรรมสีน้ำ หมายถึง วิธีการเขียนภาพที่ใช้สีน้ำเป็นอุปกรณ์การเขียน โดยเขียนหรือระบายสีลงบนกระดาษสีน้ำ เป็นสื่อบันทึกความรู้สึกระบายใจ และประสบการณ์ที่ได้สัมผัสโดยตรงของผู้สร้างสรรค์ ผ่านมุมมองรูปแบบพุทธพาณิชย์ของวัดต่างๆ ในตัวอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยศิลปศึกษานิพนธ์และการสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพานิश्यในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์สำหรับศิลปศึกษานิพนธ์ โดยประกอบไปด้วยเนื้อหาข้อมูลดังนี้

1. ความเป็นมาของพุทธพานิश्य
2. พุทธพานิश्यในปัจจุบัน
3. แนวคิดและที่มาของแรงบันดาลใจ
4. อิทธิพลทางแนวคิดและแรงบันดาลใจจากศิลปิน
5. อิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะ
6. อิทธิพลเกี่ยวกับองค์ประกอบและทฤษฎีทางศิลปะ
7. อิทธิพลทางด้านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของพุทธพานิश्य

พุทธพานิश्यมาจากคำว่า พุทธ หมายถึง พระพุทธศาสนากับคำว่า พานิश्य แปลว่า การค้า พุทธพานิश्य จึงแปลว่า การค้าที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับชีวิต เช่น การใช้เงินเพื่อเข้าร่วมพิธีกรรมการลงนะหน้าทอง จันทรมหาเสน่ห์ การเจิมแป้นะเมตตามหานิยม การอาบน้ำคั้นเพ็ญ การสวดนพเคราะห์สะเดาะเคราะห์ เสริมชะตา บารมีหรือแม้กระทั่งการใช้เงินซื้อเครื่องรางของขลังเพื่อป้องกันสิ่งไม่ดีแคล้วคลาดปลอดภัยเสริมสิริมงคลเมตตามหานิยมเจริญรุ่งเรือง เช่น กุมารทองว้าวหนูตำรับหลวงพ่อดุสิตปลุกเสกสิ่งดี เมตตามหาบารมี เป็นต้น (พุทธพานิश्य. ออนไลน์. 2563)

พุทธพานิश्य คือ กระบวนการค้าขายและเชื่อและความศรัทธาในพุทธศาสนาโดยใช้วัตถุหรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาหรือพระรัตนตรีย่นนำมาเป็นเครื่องมือสร้างรายได้ แสวงหาผลประโยชน์ทางพานิश्य กล่าวคือ เป็นการใช้เงินเพื่อแสดงออกซึ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนิกชนกับพุทธศาสนาที่บ่งบอกถึงความใกล้ชิดและลักษณะความสัมพันธ์ที่มีร่วมกันผ่านกิจกรรมหรือพิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น

1. การบูชาพระเครื่องพระบูชา
2. การทำบุญพระพุทธรูปปางประจำวันเกิด
3. การสักการะพระพุทธรูปด้วยดอกไม้ธูปเทียนทองที่ทางวัดจัดบริการไว้ให้

พุทธพานิश्यเป็นคำที่นักวิชาการใช้วิจารณ์กระบวนการที่อาศัยความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของประชาชนมาเป็นเครื่องมือในการหารายได้มีหลายรูปแบบ เช่น การทำพระพิมพ์พระเครื่องพระบูชาและวัตถุมงคลรูปแบบต่างๆ ออกจากจำหน่าย การปั่นราคาวัตถุมงคลและการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เพื่อหารายได้อย่างเป็นล่ำเป็นสัน เช่น การทำบุญสะเดาะเคราะห์ต่อดวง

ชะตาการทำพิธีตัดกรรมพิธีกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ไม่ใช่แก่นแท้ของพระพุทธศาสนาไม่สามารถทำให้บุคคลบรรลุธรรมได้พระพุทธศาสนิกชนไม่ควรหลงใหลกับสิ่งที่เป็นพุทธพาณิชย์หรือพิธีกรรมต่าง ๆ มากจนเกินไปควรทำความเข้าใจว่าผู้ที่ทำพุทธพาณิชย์ทำการทำมาหากินไม่มีความเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

คนไทยนิยมบูชาพระพุทธรูปและพระทำบุญเป็นประเพณีดั้งเดิมโดยมีความเชื่อว่าพระพุทธรูปนั้นศักดิ์สิทธิ์มีผู้คนมากราบไหว้บูชาจำนวนมากพร้อมการถวายปัจจัยต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือทางวัดสิ่งก่อสร้างที่ต้องใช้เงินจำนวนมากจึงมีวิธีหาเงินในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายส่วนหนึ่งของความศรัทธาของพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คือเรื่องพุทธพาณิชย์

ประวัติและความเป็นมาพุทธพาณิชย์

ประวัติและความเป็นมาพุทธพาณิชย์การสร้างพระพุทธรูปเกิดขึ้นในพ.ศ. 500 ปราบฏเป็นหลักฐานชัดเจนในสมัยทวารวดีช่วงพ.ศ. 400 ถึง พ.ศ. 1200 และสมัยศรีวิชัยพ.ศ. 1300 โดยสร้างขึ้นเพื่อเป็นของที่ระลึกสำหรับผู้ที่มาเคารพสังเวชนียสถานเพื่อให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้า ส่วนความหมายของคำว่าพระเครื่องในประเทศไทยนั้นช่วงสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในสังคมไทยโดยจากในอดีตที่ไม่นิยมนำพระพุทธรูปมาไว้ในบ้านก็เริ่มนำพระพุทธรูปมาไว้ในบ้าน มีการสร้างห้องพระหรือห่อพระเพื่อใช้ในการเป็นวิชัยบูชาและเก็บรักษาพระพุทธรูปและพระพิมพ์อีกทั้งมีการสร้างพระพุทธรูปขนาดเล็กที่ใช้น้ำติดตัวพกพาไปประยະทางระหว่างการเดินทางและมักถูกเรียกว่าพระเครื่องรางในสมัยรัชกาลที่ 5 ท่านสังเคราฐราชเครื่องจักรจากยุโรปมาเพื่อผลิตเหรียญกษาปณ์ทำให้มีการผลิตเหรียญของเกจิอาจารย์ขึ้นทำให้เรียกว่าพระที่ทำจากเครื่องจักรว่าพระเครื่องหรือเรียกพระองค์เล็กๆ ที่เป็นพระพิมพ์เรียกเหมือนกันว่าพระเครื่องมูลเหตุสำคัญ 2 ประการคือความศรัทธาและการสะสม (พุทธพาณิชย์ผลประโยชน์จากความเชื่อ. ออนไลน์. 2563.)

ประการแรกความศรัทธาก่อเกิดแรงจูงใจมีแรงดลบันดาลใจให้สร้างรูปประติมากรรมต่างๆ จนกลายเป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุในปัจจุบันและศรัทธานั้นเกิดขึ้นจาก 2 สาเหตุคือความเคารพนับถือยกย่องเชิดชูจึงต้องการสร้างวัตถุที่ทรงคุณค่ามาทำการสักการบูชาจนแสดงออกมาเป็นปฏิมากรรมต่างๆรวมถึงความศรัทธาความเชื่อในกุศลผลบุญที่จะได้รับจากการสร้างได้ดำรงไว้และสืบทอดพระพุทธศาสนาในรูปแบบของการสร้างพระพุทธรูปมาเก็บไว้เป็นตามกรุต่างๆ ที่เป็นผลมาจากความศรัทธาในพระศาสนาทั้งสิ้น

ประการที่สอง การสะสมเจตนาธรรมณ์ที่สำคัญซึ่งบรรดานักสะสมพระพิมพ์หรือพระเครื่องที่เป็นชาวพุทธหรือนับถือศาสนาอื่นๆ สนใจสะสมพระพิมพ์หรือพระเครื่องไว้ในครอบครองแบ่งเป็น 4 ประการ 4 ประเภทดังนี้คือ

ประเภทที่ 1 สะสมไว้เพื่อเป็นเครื่องเตือนให้ระลึกถึงพระธรรมของพระพุทธองค์อยู่ตลอดเวลาและที่ที่มีความรู้สึกลึกซึ้งกับองค์พระพิมพ์เล็กๆ จะเป็นด้วยการห้อยอยู่ที่คอหรือในตลาดในกระเป๋าสี้อยู่หรือจะติดอยู่กับเสื้อก็ตามขณะใดที่เกิดการสัมผัสย่อมก่อให้เกิดสติในธรรมหรืออาจจะพูดได้ว่าอยู่ใน ศิล-สมาธิ-ปัญญา ให้ประพตติดีประพตติชอบหรือว่าเป็นชาวพุทธที่แท้จริงที่จะรักษากายวาจาใจตามหลักการของชาวพุทธทางฝ่ายหินยานโดยตรงนับว่ามีประโยชน์มากสำหรับสภาพปัจจุบัน

นี้ที่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่อาจหาเวลาและโอกาสจะเข้าวัดเข้าโบสถ์ไปฟังธรรมด้วยตนเองได้เช่น สมัยก่อนจึงถือว่าผู้ที่บูชาและสะสมพระเหล่านี้เป็นชาวพุทธตามแบบฝ่ายหินยาน

ประเภทที่ 2 สะสมไว้เพื่อเตือนให้ระลึกถึง พระเดชพระคุณของพระพุทธเจ้าทางฝ่าย มหายานองค์ใดก็ตามที่ตนนับถือ トラบใดก็ตามที่ตนนับถือ トラบใดที่มีความรู้สึกสัมผัสองค์พระพิมพ์ จะเป็นด้วยห้อยที่คอหรืออยู่กับเสื้อหรืออยู่ในตลับในกระเป๋าสีเช่นเดียวกับประเภทที่ 1 ก็ตามความ รำลึกถึงพระเดชพระคุณของพระพุทธเจ้ามหาญาณที่ตนเชื่อว่าจะช่วยให้เกิดพลังอำนาจของ พระพุทธเจ้าองค์นั้นๆ ปรากฏเป็นอานภาพต่างๆ ขึ้นได้ แล้วแต่ครูบาอาจารย์ที่สร้างปลุกเสกพุทธรา นุ ภาพบรรจุลงในพระพิมพ์หรือพระเครื่องนั้นๆ (พุทธพาณิชย์และไสยศาสตร์. ออนไลน์. 2563.)

ในระยะแรกของการสร้างพระพิมพ์นั้นเริ่มสร้างโดยจำลองพระพุทธเจ้าฝ่ายมหายานมีการ สร้างเป็นชุด ชุดละ 5 พระองค์ซึ่งประจำทิศสำคัญต่างๆ ทั้ง 4 ทิศ รวมทิศ เบื้องบนหรือกลางอีกเป็น 5 พระองค์คือพระไวโรหณะประจำทิศเบื้องบนหรือกลาง ซึ่งเป็นองค์ปฐมและองค์สำคัญที่สุด เป็นองค์ กำเนิดของพระพุทธเจ้ามหาญาณอื่นๆ ด้วย และพระโพธิสัตว์ผู้รักษาพระศาสนาขององค์อื่นๆ ด้วย ทิศ ตะวันออก คือ พระอักษะทิศตะวันตก คือ พระอมิตาภะ ทิศเหนือ คือ พระโฆษสิทธิ ทิศใต้ คือ พระรัตนสมภาวะ ต่อมาจึงแยกเป็นออกเป็น 8 พระองค์ 16 พระองค์ 24 พระองค์จนระยะหลังนี้ ปรากฏว่ามีพระพุทธเจ้ามหาญาณพร้อมด้วยพระโพธิสัตว์อีกจำนวนนับไม่ถ้วน

เจตนาในการสะสมพระพิมพ์ไว้มีไว้ประจำตัวตนของฝ่ายมหายานมีกำหนดมานานแล้วโดย ถือว่าพระพุทธเจ้ามหาญาณองค์ที่ตนนับถือเป็นสื่อกลางให้ตนรับพระเดชพระคุณเพื่อการไปสู่พุทธภู มิได้สมัยแรกนี้ที่เกณิกายโพธิสัตว์ขึ้นอย่างจริงจังและแพร่หลายเมื่อประมาณพ.ศ. 600 จากการที่พระ เจ้ากนิษกะ กษัตริย์องค์ที่สำคัญที่สุดแห่งแคว้นคันธาระที่ได้ทรงอุปถัมภ์ทำสังคายนาพระศาสนาครั้งที่ 4 ขึ้นที่เมืองเปศวาร์ นิกายมหายานในสมัยนั้นเกิดขึ้นมากแต่ที่แพร่หลายและนับถือกันมากที่สุดมี เพียง 3 นิกาย คือ นิกายโพธิสัตว์นิกายสุชาวดีและนิกายตรีกาย นับเป็นนิกายที่เด่นชัดที่สุดในสมัยนั้น ฝ่ายมหายานถือว่าการบรรลุไปสู่พุทธภูมิซึ่งมีพระพุทธเจ้ามหาญาณองค์ที่สำคัญเป็นประธานอยู่นั้นจะ ช่วยได้อำนาจของพระเดชและพระคุณที่จะดลบันดาลให้ผู้เลื่อมใสระลึกถึงธรรมสามารถเกิดพลัง อำนาจที่พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นได้ยอมอุทิศอุทิศใจช่วยปัดเป่าทุกข์บำรุงสุขต่อมนุษย์และสรรพสัตว์ เป็นพระโพธิสัตว์ในโลกปัจจุบันได้ลำพังพลังอำนาจจิตของตนเองยอมไม่กล้าแข่งพองจึงพึ่งอำนาจ ภายนอกคืออำนาจเผด็จพระคุณของพระพุทธเจ้ามหาญาณ องค์ที่ตนศรัทธาเลื่อมใสเป็นสื่อกลาง นอก เสียจากบุคคลซึ่งได้สร้างสมกุศลกรรมมาในอดีตชาติเท่านั้นจึงจะมีพลังอำนาจจิตกล้าแข่งพร้อมที่จะ ช่วยปัดเป่าทุกข์บำรุงสุขแก่สัตว์โลกได้ทุกขณะ เช่น พระพุทธองค์ดังปรากฏในทศชาติชาดกฝ่าย มหายานถือว่าพระสมณโคตมเป็นพระพุทธเจ้ามหาญาณองค์ที่ 4 ของโลกปัจจุบัน และโดยความเชื่อ ของฝ่ายมหายานเชื่อว่ามนุษย์เราทุกคนสามารถจะเป็นพระโพธิสัตว์ได้ส่วนจะเป็นขั้นต่ำขั้นสูงก็ แล้วแต่การบำเพ็ญโพธิญาณ พระปัญญา ที่ทำให้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ด้วยเหตุนี้การสะสมพระพิมพ์ จากของฝ่ายมหายานจึงเกิดความคิดและความเชื่อดังที่กล่าวมา

ในระยะต่อมาราวพ.ศ. 1300 เมื่อราชวงศ์ปาละแห่งอินเดียเหนือมีอำนาจขึ้น ในอินเดีย นิกายมหายานสำคัญอีก 1 นิกายที่พัฒนาจากอินคุตันตระมาเป็นพุทธตันตระ ซึ่งประชาชนเลื่อมใส มากและมีการใช้เวทมนต์คาถากำกับการปฏิบัติทำให้เกิดพลังอำนาจหนักไปทางอาถรรพ์เริ่มด้วย อาถรรพ์จากพระเวททั้ง 4 คือเมตตามหาญาณ แคล้วคลาด ลากสักการ ปราบศัตรู ทั้งได้มีการศึกษา

เล่าเรียนกันในมหาวิทยาลัยสำคัญที่สุดของอินเดียสมัยนั้น คือ มหาวิทยาลัยนาลันทาและมหาวิทยาลัยวิกรมศิลาตลอดจนมหาวิทยาลัยอื่นๆด้วยทำให้เห็นว่าเรื่องการศึกษาพระเวทย์วิทยาคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นเรื่องเป็นราว

การสร้างพระพิมพ์แต่พอประมาณพ.ศ. 1300 เป็นต้นมาจึงมีพระพิมพ์จำนวนมากที่สร้างด้วยการปลุกเสกบรรจุพลังอำนาจทางอาถรรพ์พระเวทย์ทั้ง 4 ขึ้นมากมายรวมทั้งในแถบสุวรรณภูมิด้วยจนกระทั่งทุกวันนี้ก็ยังมีการสร้างภาพพิมพ์แบบนี้อยู่อีก ฉะนั้นการสะสมพระพิมพ์หรือการมีพระพิมพ์ไว้ติดตัวในระยะหลังๆ ของผู้เลื่อมใสในนิกายมหายานนี้จึงมุ่งไปทางพุทธานุภาพดังกล่าวซึ่งมีกำเนิดสืบมานานแล้ว

ประเภทที่ 3 สะสมไว้เพื่อการศึกษาทางโบราณคดีและสกุลศิลปะการสะสมพระพิมพ์ของบุคคลกลุ่มนี้มุ่งสืบสาวราวเรื่องเบื้องหลังของการสร้างพระพิมพ์ที่ไม่ปรากฏว่ามีกระบวนการสร้างไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้คนรุ่นหลังได้ทราบความเป็นมาของพระพิมพ์ที่ค้นพบคนกลุ่มนี้จึงต้องใช้วิชาความรู้จากหลายสาขาศึกษาวิจัยค้นคว้าหาเหตุผลโดยใช้หลักวิชาความรู้ที่ตนศึกษามากใครมีความรู้และประสบการณ์มามากน้อยเพียงใดก็จะเกิดผลต่อส่วนตัวและส่วนรวม ที่จะทำให้ทราบความจริงเบื้องหลังของพระพิมพ์ได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริงในอดีตดังที่ปรากฏเป็นหลักฐานเอกสารอธิบายสรุปผลให้ทราบกันในปัจจุบัน

ตลาดพระที่สำคัญสำคัญตามจังหวัดต่างๆ ถือว่าเป็นแหล่งสำคัญในการค้นหาหลักฐานทางโบราณคดีถึงแม้พระพิมพ์บางองค์ผู้ขายปกปิดไม่ยอมเปิดเผยแหล่งที่ขุดพบมาเนื่องจากเป็นการผิดกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามสำหรับผู้ที่มีความรู้ผู้ศึกษาค้นคว้าประเภทที่กล่าวมานี้จะสามารถทราบเรื่องราวทางโบราณคดีและทางประวัติศาสตร์ได้ ทั้งยังสามารถคาดคะเนอายุแม้กระทั่งทราบว่าเป็นสกุลศิลปะใดอาทิเช่นศิลปะการสร้างแบบอินเดียหรือสกุลศิลปะพื้นเมืองซึ่งส่งผลให้มีอิทธิพลในรูปแบบการสร้างพระพิมพ์ได้จากการอ่านศิลปะทางประติมากรรมนั้นๆ และความรู้ที่ได้รับนี้ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาส่วนรวมอย่างมหาศาล

ประเภทที่ 4 สะสมไว้เพื่อการธุรกิจและการค้า ผู้สะสมแลกเปลี่ยนและซื้อหาเพื่อนำพระพิมพ์มาแลกเปลี่ยนให้เข้าบูชาเป็นธุรกิจ ปัจจุบันนี้แพร่หลายมากในร้านค้าของเก่าและตลาดพระศูนย์พระเครื่องทั่วไปอย่างแพร่หลายหรือแม้แต่พิพิธภัณฑ์ส่วนบุคคล

การประกอบธุรกิจพระพิมพ์นี้มีทั้งคุณและโทษในแง่ของประโยชน์การให้คุณค่าพระพิมพ์ส่งผลต่อความสนใจทำนุบำรุงรักษาไว้ทั้งยังช่วยเผยแพร่ให้ประชาชนได้โดยทั่วไปมีโอกาสจะได้พระพิมพ์ไว้กราบไหว้บูชาทั้งฝ่ายพุทธหินยานและมหายานลัทธิผู้สนใจต้องการได้พระพิมพ์บูชาไม่สามารถจะหาได้ด้วยตนเอง จึงต้องเข้าบูชาซื้อหาจากผู้สะสมไว้เพื่อธุรกิจ พระพิมพ์ที่มีผู้นิยมทั้งที่มีศิลปะการสร้างสวยงามรวมทั้งที่มีอาถรรพ์จะพระเวทย์วิทยาคมจากพระคณาจารย์ผู้เข้มขลังทั้งหลายที่ได้ทำพิธีปลุกเสกไว้แล้วปรากฏผลนับเป็นการเป็นเรื่องมีมาช้านานและได้รับการเก็บทำนุบำรุงรักษาไว้และเห็นคุณค่าจากผู้กลุ่มผู้สะสมทางธุรกิจนี้มิอันอันเป็นที่มาของการช่วยอนุรักษ์ในรูปแบบหนึ่งโดยมีมูลค่าทางสังคมเป็นปัจจัยกระตุ้น

พระพิมพ์ที่สร้างขึ้นในสมัยที่นิกายมหายานแพร่หลายไปทั่ว ช่วงระยะหลังๆ ราคาประมาณตั้งแต่ พ.ศ. 1600 เป็นต้นมาถึงประมาณ พ.ศ. 1800 ซึ่งเป็นระยะที่นิกายมนตรยานมุ่งในการบรรจุสรรพอาถรรพ์วิชาทั้งหลายที่ผู้เรืองพระเวทย์วิทยาคมปลุกเสก บรรจุลงในพระพิมพ์ต่างๆ

เหล่านี้มีเกิดขึ้นทั่วทุกภาคในดินแดนสุวรรณภูมิ ทั้งยังเป็นที่นิยมในการเก็บสะสมแลกเปลี่ยนกันแพร่หลายนับแต่อดีตเจริญรุ่งเรืองกระทั่งมีการรวมตัวกันเป็นสังคมวงพระจนถึงปัจจุบัน นับว่าเป็นการดีสำหรับผู้สนใจสะสมพระพิมพ์กลุ่มนี้ไม่ว่าเพื่อบูชาติดตัวเป็นทรัพย์สินสมบัติอันทรงคุณค่าต่อไป ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงรักษาไว้ในอีกวิธีทางหนึ่งเช่นกัน

ส่วนการสร้างสรรค์พระพุทธรูปในแถบดินแดนสุวรรณภูมิและเริ่มต้นด้วยคลื่นพระพุทธศาสนาที่ 2 ประมาณพ.ศ. 600 เป็นต้นมาทุกคลื่นที่การเคลื่อนไหวในนิกายสำคัญ ของพระพุทธศาสนาหายานจากอินเดีย ได้ส่งผลต่อการสร้างพระเพลที่สอดคล้องกับสกุลศิลปะอินเดียในแต่ละตระกูลศิลปะ จนกระทั่งจบสิ้นสกุลศิลปะอินเดียลงด้วยการสูญเสียอิทธิพลแก่พวกอิสลามที่แขวนวิชัยนครเมื่อพ.ศ.2108 แล้วคลื่นพุทธศาสนาจากอินเดียและสกุลศิลปะของอินเดียจึงยุติลง ในแถบดินแดนสุวรรณภูมิเฉพาะพื้นที่ในส่วนประเทศไทยต่อจากนั้นก็ในช่วงของพระคณาจารย์โบราณของไทยซึ่งรวมถึงชาติอื่นๆ อีกที่ได้เห็นภัยสงครามมาอยู่ร่วมกันในพื้นที่ภูมิประเทศไทยก็ได้ทำการสร้างพระพิมพ์ต่างๆ ตกทอดกันมาจนถึงทุกวันนี้

ฉะนั้นการศึกษาเรื่องราวทางโบราณคดีประวัติเบื้องหลังของพระพิมพ์สามารถศึกษาได้จากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือจากการเข้าบูชาโดยทางส่วนตัวอันถือเป็นการรักษาคุณค่าที่สำคัญแก่โบราณวัตถุทางพุทธศาสนาให้มีผู้หวงแหน สืบทอด ไม่ปล่อยทิ้งละเลย เสื่อมสลาย สูญหายไปกับธรรมชาติ หรือเกิดจากความเจริญของบ้านเมืองที่คาดไม่ถึง ดังนั้นการสมเพื่อการธุรกิจมีข้อดีคือเป็นวิธีสงวนรักษา และสืบทอดพระพิมพ์หรือพระเครื่องประเภทหนึ่งได้ตกทอดมีมาให้ได้เห็นเรียนรู้และศึกษากันจนถึงทุกวันนี้

ส่วนข้อเสียที่เห็นชัดเจนก็คือการทำลายเจดีย์และพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่บรรจุพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ที่บรรจุพระพิมพ์ไว้ในพระองค์และในกรุในฐานพระตลอดจนเจดีย์โบสถ์วิหารแม้แต่กำแพงแก้วของโบสถ์วิหารล้วนแต่ถูกขุดทำลายเพื่อจะได้พระพิมพ์ออกมาถือว่าการทำลายหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของคลื่นพุทธศาสนาทำลายปูชนียสถานอันที่เป็นเก่าแก่ซึ่งเรื่องนี้หากได้รับการควบคุมดูแลที่ดีและถูกต้องตามหลักวิชาการก็จะก่อให้เกิดความเสียหายดังที่เป็นมาในอดีต

พุทธพาณิชย์ในปัจจุบัน

พุทธพาณิชย์ในปัจจุบันคือการมีรากฐานจากความคิดเชิงธุรกิจแต่แฝงเข้ามากระทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยที่ไม่เจตนาหรือเจตนาที่ดี ที่มีรูปแบบสินค้าที่แตกต่างกันออกไปทั้งเกี่ยวข้องกับศาสนาและไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา ด้วยความเชื่อและความศรัทธารวมไปถึงลักษณะการนำไปใช้และบูชาต่างๆ แต่มีจุดประสงค์หลักคือเพื่อนำไปเป็นวัตถุมงคลให้กับชีวิตของตนเองเพื่อเป็นการสนองวัตถุประสงค์ทางการค้าหรือการแลกเปลี่ยน ไม่ได้มุ่งหวังมรรคผลทางทำให้ตรงตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า เช่น ทำบุญกับเจ้าแม่กวนอิมจะได้ค้าขายร่ำรวย เป็นต้น

1. พระเครื่อง



ภาพที่ 2.1 พระเครื่อง พระพิมพ์
ที่มา : henkarm. ออนไลน์. 2560

พระเครื่องพระพิมพ์ เครื่องรางของขลัง พระเครื่องราง ดังภาพที่ 2.1 หมายถึงพระพิมพ์องค์เล็กๆ สำหรับนำติดตัวไปบูชา นั่น คำว่า “พระเครื่อง” ไม่ได้เป็นของที่มีอยู่ในสังคมไทยมาแต่เดิม หากเป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงไม่กี่ร้อยปีมานี้เอง ความนิยมในการพก “พระพิมพ์” ซึ่งสมัยก่อนสร้างขึ้นมากเพื่อหวังว่าจะเป็นเครื่องช่วยประกาศสืบทอดพระศาสนาให้แพร่หลายไปได้อีกหลายพันปี พระพิมพ์เหล่านี้ ได้กลายสถานะมาเป็นคำว่า พระเครื่อง

พระเครื่อง นั้นเป็นคำที่ใช้เรียกแทนคำว่า “พระศักรพุทธปฏิมา” ซึ่งเป็นชื่อนามที่ใช้เรียกกันทางอิทธิฤทธิ์กฤตยาคุณ มิใช่การกำหนดความหมายในทางโบราณคดีโดยความเป็นจริงแล้ว “พระพิมพ์” หรือ “พระเครื่อง” ก็คือสิ่งเดียวกัน จากหลักฐานสำคัญ เช่น การพบจารึกบนแผ่นจารึกลานทองของ กรุพระปรางค์วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี และแผ่นจารึกลานเงินของกรุพระบรมธาตุเจดีย์นครชุม จังหวัดกำแพงเพชร เป็นต้น ได้แสดงให้เห็นทราบถึงพุทธาคม กรรมวิธีในการสร้างพระเครื่อง ซึ่งเป็นมรดกตกทอดสืบสานมาถึงทุกวันนี้ จากหลักฐานดังกล่าวแสดงว่าพระพิมพ์ทั้งหลายได้ผ่านกรรมวิธีบรรจุพุทธคุณ วิชาคาถา และพุทธปรมากิจสำเร็จเป็น พระศักรพุทธปฏิมาอันวิเศษแล้ว (พระเครื่อง. ออนไลน์. 2563)

ความหมายของพระเครื่อง

คำว่าพระเครื่อง นั้นน่าจะเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ตอนท่านส่งเครื่องจักรจากยุโรปมาเพื่อผลิตเหรียญกษาปณ์ที่ระลึกลักษณะต่างๆ และก็มีการผลิตเหรียญของพระเกจิอาจารย์ขึ้น ทำให้เรียกเหรียญที่ทำเป็นรูปพระเกจิอาจารย์ต่างๆ ซึ่งทำมาจากเครื่องจักรว่า “พระเครื่อง” ซึ่งปัจจุบันการเรียกพระองค์เล็กๆ ที่เป็น พระพิมพ์ต่างๆ ก็จะเรียกกันว่าพระเครื่อง เลยเป็นที่มาของ พระเครื่อง

พระพิมพ์ และเครื่องรางของขลังหรือคำว่า พระเครื่อง สมัยก่อนจะสร้างเป็นรูปสมมติของ พระพุทธเจ้า ส่วนใหญ่จะมีขนาดเล็กพระพิมพ์ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณนั้นส่วนใหญ่ สร้างขึ้นมาเพื่อสืบทอดพระศาสนาโดยคิดว่าต้องสร้างพระพิมพ์ให้ครบ 84,000 องค์เท่ากับจำนวนพระธรรมชั้นตรี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนำพระพิมพ์ไปฝังไว้ใต้กรุเจดีย์ พระเจดีย์ต่างๆ บางก็อยู่ตามถ้ำ บางก็ตามลานวัด โคนต้นไม้ใหญ่ ส่วนใหญ่สถานที่เหล่านั้น จะเป็นสถานที่สำคัญในอดีต

ความเชื่อเรื่องพระพิมพ์ พระเครื่องราง

ความเชื่อเรื่อง พระเครื่อง และคำว่าพระเครื่อง พระพิมพ์เป็นสิ่งไม่พบเห็นในสังคมไทย สมัยกรุงศรีอยุธยา ภาพจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่างๆ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาลงมาก็ไม่ปรากฏว่ามี รูปทหารที่เอาพระมาห้อยคอ หรือวรรณคดีต่างๆ ก็ไม่มีกล่าวถึงการนำ"พระพิมพ์"ต่างๆ มาคล้องคอ วรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ซึ่งอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลาย - หรือตอนต้นรัตนโกสินทร์ ก็ไม่มีใครนำ พระพิมพ์มาห้อยคอ จะมีก็แต่เครื่องรางของขลังจำพวก เสือยันต์ ตะกรุด ผ้ายันต์ ผ้าประเจียด ลูกอม เท่านั้น

ความเชื่อเรื่องพระพิมพ์และคำว่า พระเครื่อง คาดว่าน่าจะมีช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมีพบเห็นกันแล้ว ที่เห็นได้เด่นชัด ก็ได้แก่ (พระสมเด็จ ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) สร้างขึ้นเพื่อสืบทอดพระศาสนาและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ สำหรับพุทธานุภาพพระเครื่องของสมเด็จเจ้านั้นมีผู้ โยงชานเลื่องลือกันมาก โดยเฉพาะเหตุการณ์สำคัญเมื่อครั้งอหิวาตกโรคระบาดครั้งยิ่งใหญ่ในอดีต เมื่อปีระกา พ.ศ. 2416 ปรากฏว่าบ้านใดมีพระพิมพ์สมเด็จ แล้วอาราธนาพระสมเด็จทำนํ้ามนต์อาบ บริโภคจะปราศจากโรคภัยได้ แต่ถึงกระนั้นประชากรในกรุงเทพฯ ก็ล้มตายกันประดุจใบไม้ร่วงถึงกับ มีคำขวัญ ว่า “คนหัวโตกินแตงโมวัดแจ้ง ไปดูแรงวัดสระเกศ ไปดูเปรตวัดสุทัศน์” คำว่าแรงวัดสระ เกศหมายถึงบรรดาแรงที่ลงกินศพคนตาย ซึ่งไม่สามารถจะเผาศพได้ทันจึงนำมาสุ่มกันไว้ เมื่อใคร ได้มาเห็นจะเกิดธรรมสังเวชในจิตใจเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อเวลามีศึกสงคราม ก็จะพกพระพิมพ์ หรือ พระเครื่องรางติดตัว เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งส่วนใหญ่พระเครื่องสมัยที่สร้างเมื่อคราวที่มีศึก สงครามส่วนใหญ่แล้วจะมีความเชื่อถือกันว่า พระเครื่องพระพิมพ์เหล่านั้นจะมีพุทธคุณด้าน ปกป้อง คุ้มครองไม่ให้ได้รับอันตรายจากข้าศึก เช่นพุทธคุณด้านคงกระพันชาตรี หนัาเหนียว ฟันแทงไม่เข้า กำบังตนและมหาอำนาจ ส่วนในคราวที่บ้านเมืองอยู่ช่วงว่างเว้นจากสงครามบ้านเมืองสงบสุข พระ เกจิอาจารย์หรือผู้รู้ที่สร้างพระพิมพ์ วัดถุมงคลพระเครื่องก็อาจจะปลุกเสก พระเครื่องให้มีพุทธคุณ เด่นด้านเมตตามหานิยม มหาเสน่ห์ เพื่อสืบทอดพุทธศาสนาและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เลยเป็นที่มา ของคำว่า"พระเครื่อง"

2. ผ้ายันต์



ภาพที่ 2.2 ผ้ายันต์ชินบัญชรพุนลาก หลวงพ่อพุน วัดบ้านแพน จ.พระนครศรีอยุธยา
ที่มา : amuletpura. ออนไลน์. 2560

ผ้ายันต์ เป็นผืนผ้าที่จารึก คาถา อักษรโบราณ และภาพสัญลักษณ์ต่างๆ ที่เกิดจากความเชื่อทางไสยศาสตร์ของผู้คนแห่งอาณาจักรสุพรรณภูมิ ที่ถูกถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษนานนับพันปี ดังภาพที่ 2.2 ผ้ายันต์จึงถือเป็นสิ่งที่เคารพบูชา และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนที่มีความเชื่อและความศรัทธาในผืนผ้ายันต์ คำว่า “ยันต์” มาจากภาษาบาลี แปลว่า สิ่งที่มีมนุษย์พึง เช่น สรรพบูชา เพื่อให้บังเกิดความสุขความเจริญ จะพบได้บนแผ่นกระดาษ แผ่นเงิน แผ่นทอง รวมทั้งบนผืนผ้าและบนผิวหนังของมนุษย์ที่ศรัทธา ส่วนสัญลักษณ์คล้ายยันต์นั้นปรากฏเป็นตัวเลขในดินแดน อาหรับและยุโรป และยังปรากฏเป็นตัวอักษรในดินแดนจีน พม่า อีเบต ลาว กัมพูชา และไทย แหล่งที่มาของผ้ายันต์ แรกเริ่มเดิมทีคนเรานั้นยังไม่มีศาสนา จะนับถือพวกผีสงฆ์ เทวดา และปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ เช่น ฝนตก พายุร้อน จึงนำเอาตัวเลขของวัน เดือน ปี ที่เกิดปรากฏการณ์ต่างๆ มาผูกกัน จนกลายเป็นวิชาที่ว่าด้วยอักขระ และตัวเลข ซึ่งนำมาเรียบเรียงกันแล้วจึงทำให้เกิดพลังขึ้นมา

ความหมายของผ้ายันต์ เมื่อทำการถอดคาถา และอักขระออกมาจะแปลว่า เป็นคำสั่งสอนให้คนประพฤติตนเป็นคนดี ประพฤติชอบอยู่ในศีลธรรม และยังเป็นคำอวยพรให้มีความสุขความเจริญ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าแทบทั้งสิ้น สัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่บนผ้ายันต์ต่างๆ นั้น แบ่งความหมายได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะลายเรขาคณิต จะมีสัญลักษณ์เป็นรูปร่างต่างๆ เช่น รูปวงกลม หมายถึง ดวงอาทิตย์ เป็นสิ่งที่ทรงพลังสูงสุดของธรรมชาติ รูปสามเหลี่ยม หมายถึง เทพทั้ง 3 ตามลัทธิฮินดู ได้แก่ พระพรหม พระนารายณ์ และพระอิศวร และรูปสี่เหลี่ยม หมายถึง ธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ

2. ลักษณะลายรูปภาพ จะมีลักษณะหลากหลายรูปแบบ เช่น รูปบุคคล จะเป็นภาพบุคคล ที่นับถือ มีอำนาจและพลังตามความเชื่อ อาทิ นางกวัก พระ เทพ และเทวดา ส่วนรูปสัตว์ เป็นภาพ สัตว์ในความเชื่อ อาทิ เสือ วัว และจิ้งจก และรูปต้นไม้-ดอกไม้ อาทิ ดอกบัว ต้นโพธิ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ประเภทของผ้ายันต์ได้มีการแบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ

2.1 ยันต์เมตตามหานิยม มีไว้ให้คนรักใคร่ เมตตา หายโกรธเคือง หากพกติดตัวเวลา ไป พุดคุยติดต่อกับใคร จะทำให้ราบรื่นประสบความสำเร็จ

2.2 ยันต์มหาอำนาจ มีไว้แล้วจะทำให้คนเคารพเกรงขามมีบารมี หากพกติดตัวเข้า ป่าจะสามารถป้องกันสัตว์ร้าย หากออกสู้รบจะมีชัยชนะ

2.3 ยันต์ค้าขาย เชื่อว่ามีแล้วจะทำให้ค้าขายได้กำไรร่ำรวย เงินทองไม่ขาดมือพอก พูนขึ้นเรื่อยๆ

2.4 ยันต์มหาเสน่ห์ หรือ ยันต์เรียกผิว มีไว้ครอบครองจะทำให้คนหลงรักหลงเสน่ห์ ซึ่งมักทำเป็นรูปหญิงสาวมีความสัมพันธ์กับสัตว์ เช่น ช้าง ม้า วัว

2.5 ยันต์โชคชะตา เป็นยันต์ที่ทำนายโชคชะตาไว้ดูฤกษ์ยามมงคลต่างๆ คล้ายปฏิทิน ดูดวง โดยมากจะมีดวงชะตาของเจ้าของผ้ายันต์อยู่ด้วย

2.6 ยันต์อยู่ยงคงกะพัน เป็นยันต์ที่มีไว้เพื่อป้องกันอันตรายจากอาวุธต่างๆ ศัตรูยิง แหว่งฟันไม่เข้า ในอดีตเชื่อกันว่าหากปฏิบัติตามคาถาอย่างเคร่งครัดจะ ทำให้ทำให้หายตัวได้

2.7 ยันต์ป้องกันภัย ใช้ป้องกันภูติผีปีศาจ วิญญาณ ภัยธรรมชาติ และคุณไสยต่างๆ

2.8 ยันต์สารพัดนึก หรือ ยันต์พันช่อง มีความเชื่อว่า จะทำให้แคล้วคลาดจาก อันตรายทุกชนิด จากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ และสิ่งชั่วร้ายทั้งปวง อยากรจะได้อะไรก็ได้ตามที่ต้องการ

2.9 ยันต์ฝ่าตะ หรือยันต์ประทับรอยมือ รอยเท้า ถือเป็นยันต์ชนิดพิเศษที่พบบาก เมื่อนำติดตัว หรือบูชาคนที่มียาบารมี และเป็นที่เคารพรัก เสมือนเป็นสิ่งมงคลป้องกันภัย และนำโชคมา แก่เจ้าของ มักพบเป็นรอยฝ่าเท้าและฝ่ามือของบิดา มารดา และพระสงฆ์ผู้มีชื่อเสียง เช่น ผ้ายันต์ ฝ่าตะของครูบาศรีวิชัย (ผ้ายันต์. ออนไลน์. 2563)

3. พระพุทธชินราช



ภาพที่ 2.3 พระพุทธชินราช

ที่มา : พระพุทธชินราช. ออนไลน์. 2559

พุทธชินราช ประดิษฐานอยู่ ณ วิหารด้านตะวันตกในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 1900 ตรงกับรัชสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) พระมหากษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย พร้อมกับพระพุทธชินสีห์ พระศรีศาสดา และพระเหลือ พระพุทธชินราช ดังภาพที่ 2.3 ได้รับการยอมรับว่าเป็นพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะงดงามที่สุดองค์หนึ่งและยังเป็นพระพุทธรูปที่นิยมจำลองกันมากที่สุดในประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นพระพุทธรูปที่ประชาชนชาวไทยศรัทธาและนิยมเดินทางมากราบไหว้มากที่สุดองค์หนึ่งด้วย

พระพุทธชินราช ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างในสมัยใด คงมีแต่พงศาวดารเหนือ ซึ่งเป็นเอกสารที่เล่าถึงตำนานเมืองเหนือเรื่องต่างๆ สมัยกรุงศรีอยุธยา ถูกเรียบเรียงขึ้นใหม่โดยพระวิเชียรปรีชา (น้อย) ในปี พ.ศ. 2350 ที่อ้างถึงกษัตริย์เชียงแสนพระนามพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกเป็นผู้สร้าง พร้อมกับการสร้างเมืองพิษณุโลกและพระพุทธรูปอีก 2 องค์คือพระพุทธชินสีห์และพระศรีศาสดา

พ.ศ. 2409 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชนิพนธ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติการสร้างพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ และพระศรีศาสดา ในชื่อ "ตำนานพระพุทธชินราช พระพุทธชินศรี และพระศรีศาสดา" ในหนังสือวชิรญาณวิเศษ โดยใช้พงศาวดารเหนือในการอ้างอิงจึงทำให้มีเนื้อหาหลักคล้ายคลึงกัน แต่เพิ่มเติมการสร้างพระเหลือเข้าไป และมีการระบุศักราชในการสร้างพระพุทธรูปทั้ง 3 องค์ไว้ดังนี้ พระพุทธชินสีห์และพระศรีศาสดาหล่อในปี พ.ศ. 1498 และพระพุทธชินราชหล่อขึ้นในปี พ.ศ. 1500 (หย่อนอยู่ 7 วัน)

พ.ศ. 2423 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ได้ทรงแต่งตำนานการสร้างพระพุทธรูปขึ้นอีกสำนวนหนึ่ง ชื่อ "พงศาวดารเหนือ : เป็นลิลิตเรื่องนิทานพระร่วง แลนิทานพระเจ้าธรรมไตรปิฎก นิทานพระชินศรี พระชินราช พระศาสดา" ซึ่งมีเนื้อเรื่องเช่นเดียวกับพงศาวดารเหนือและพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างพระบรมราชจักรีวงศ์กับพระพุทธรูปเข้าไปด้วย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้มีพระดำริเกี่ยวกับประวัติการสร้างพระพุทธรูปขึ้นจากหลักฐานทางพุทธศิลป์นำมาเปรียบเทียบกับพงศาวดารเหนือว่าพระพุทธรูปราช ถูกสร้างขึ้นในสมัยสุโขทัย เนื่องจากพุทธศิลป์อย่างพระพุทธรูปสุโขทัยระคนกับพุทธศิลป์เชียงแสนแต่มีพัฒนาการไปกว่าพระพุทธรูปที่มีอยู่เดิม และช่างผู้สร้างพระพุทธรูปขึ้นราชกับพระพุทธรูปชินสีห์นั้นเป็นช่างเดียวกัน หากแต่พระศรีศาสดาเป็นช่างอื่นจากลักษณะประติมากรรมของพระพุทธรูปทั้ง 3 องค์ที่ปรากฏ แต่จะสร้างพร้อมกันทั้ง 3 องค์หรือไม่นั้นไม่ทราบแน่ชัด และเมื่อพิจารณาช่วงเวลาการสร้างแล้วทรงคาดว่าพระพุทธรูปทั้ง 3 องค์น่าจะสร้างในรัชสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 ในปี พ.ศ. 1900 มิใช่พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก โดยประธานเหตุผลว่า "พระเจ้าแผ่นดินซึ่งปรากฏพระเกียรติในเรื่องพระไตรปิฎกนั้นมีแต่พระองค์เดียวคือพระมหาธรรมราชาลิไทย...พระมหาธรรมราชานี้เองที่พงศาวดารเหนือเรียกว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก"

นอกจากนี้ยังมีการสันนิษฐานเกี่ยวกับประวัติการสร้างพระพุทธรูปขึ้นว่าน่าจะถูกสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาโดยพิกษา สุ่มจินดา ซึ่งได้กำหนดอายุเวลาของพระพุทธรูปขึ้นใหม่จากพุทธลักษณะขององค์พระพุทธรูปจากรูปแบบของเรือนแก้ว โดยเทียบเคียงกับลวดลายบนซุ้มเรือนแก้วที่วัดพระบรมธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช อายุเวลาของลวดลายดังกล่าวอาจกำหนดได้ในช่วงสมัยอยุธยาตอนปลาย และจากสถาปัตยกรรมของพระวิหาร ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199-2232)

อย่างไรก็ตามความเห็นที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด ณ ขณะนี้คือความเห็นในแนวทางเดียวกับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ที่เชื่อว่าพระพุทธรูปทั้ง 3 องค์นี้ถูกสร้างขึ้นในราว พ.ศ. 1900 ในรัชสมัยของพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) หมายเหตุ: ซุ้มเรือนแก้ว รูปหล่ออาฬภยักษ์และท้าวเวสสุวรรณเป็นประติมากรรมที่สร้างขึ้นคนละยุคกับองค์พระโดยเชื่อว่าน่าจะสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาโดยสังเกตจากลักษณะลวดลายและลักษณะทางสถาปัตยกรรม นอกจากนี้ยังมีการบูรณะพระพุทธรูปขึ้นราชโดยการเพิ่มอุณาโลมบริเวณพระนลาฏในสมัยหลัง (คาดว่าน่าจะทำขึ้นในสมัยอยุธยา เนื่องจากไม่ปรากฏหลักฐานการบูรณะเพิ่มเติม) (พระพุทธรูปราช. ออนไลน์. 2563)

4. แหวนพระ



ภาพที่ 2.4 แหวนพระ

ที่มา : phangpra. ออนไลน์. 2559

การสวมใส่แหวนพระ ดังภาพที่ 2.4 นั้นจะว่ากันไปแล้วก็มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ พอจะจำแนกได้ ๒ ลักษณะคือ หนึ่งเพื่อความสวยงาม หรือเพื่ออวดฐานะของ ผู้สวมใส่ สองเพื่อคุ้มครองป้องกันภัย โดยในยุคก่อนก็จะเป็นการสวมใส่แหวนพืดต่างๆ จนมาถึงยุคปัจจุบันการสวมแหวนก็ยัง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากเท่าใดนัก จะมีบ้างก็เล็กน้อย สำหรับการสวมใส่แหวนในประเภทแรกคงไม่กล่าวถึง ส่วนในข้อที่ ๒ นี้ การใส่เพื่อคุ้มครองป้องกันภัย ยุคปัจจุบันนอกจากจะใส่เพื่อป้องกันภัยอันตรายต่างๆ แล้ว ยังแยกย่อยออกมาอีกลักษณะหนึ่งคือ ใส่เพื่อเสริมดวง แก่เคล็ดต่างๆ

ชายหญิงมีธาตุที่แตกต่างกันจึงมีวิธีการสวมใส่ที่แตกต่างกันไป ในที่นี้จะกำหนดตามลักษณะของวันเกิด เป็นตัวพิจารณาในการเลือกสวมใส่แหวนให้ถูกต้อง และเกิดผลดีต่อผู้ที่สวมใส่มากที่สุด ในที่นี้มีได้หมายรวมถึงแหวนที่ท่านใส่ จะเป็นของแหวนหลวงพ่อก็จะไร่นะครับ เพราะในเรื่องของพุทธานุภาพก็จะเป็นไปตามหลวงพ่อดังนั้นๆ

ท่านที่เกิดวันอาทิตย์ ผู้หญิงให้สวมแหวนมือข้างซ้าย ส่วนผู้ชายสวมแหวนมือข้างขวา ตัวเรือนควรทำจากทองแท้ เงินแท้หรือหยก ถึงจะส่งพลังดีๆ ออกมาคุ้มครอง ในการสวมแหวนหากเป็นผู้ชายให้เน้นไปที่นิ้วกลาง และนิ้วชี้ อันหมายถึงพลังอำนาจการปกครอง และวาสนาบารมี แต่หากจะสวมแหวนที่นิ้วหัวแม่มือก็ขอให้ดูตัวเองก่อน เพราะการสวมที่หัวแม่มือนี้ ต้องเป็นผู้มีเงินทองแบบหลงจือยู่แล้ว ไม่เช่นนั้นจะเกิรวาสนาตน ส่วนผู้หญิงก็ให้สวมมือซ้ายนิ้วนาง หรือนิ้วกลาง ก็จะช่วยเสริมพลังของตัวเองให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ในการสวมแหวนหลายวงในนิ้วเดียวกันนั้นไม่ควรทำ จะทำให้เกิดความผิดพลาดในเรื่องของความรักได้ง่ายๆ

รูปแบบพุทธพาณิชย์ในปัจจุบัน

โดยรูปแบบพร้อมวิธีการในการทำ ‘ธุรกิจพุทธพาณิชย์’ ของบรรดาวัดต่างๆ ที่สามารถกระตุ้นความต้องการให้พุทธศาสนิกชนเข้ามาซื้อหาและครอบครอง ซึ่งทุกกิจกรรมของวัด ล้วนมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้และแสวงหากำไร โดยเฉพาะมีการสร้างตำนานการตลาดที่ชวนให้หลงใหลเชื่อในอิทธิฤทธิ์ และผลบุญจากอานิสงส์ของการทำบุญ ที่สำคัญแค่การสร้างพระใหญ่ ก็ยังทำให้เกิดสารพัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ตามมาได้ทั้งวัดและผู้เกี่ยวข้อง อีกทั้งงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบและวิธีการทางธุรกิจกับพุทธพาณิชย์ในสถาบันพระพุทธศาสนา” ของ อาจารย์วีรยุทธ เกิดในมงคล หัวหน้าภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ศึกษาไว้อย่างน่าสนใจ โดยระบุว่า “พุทธพาณิชย์” ก็คือการค้าที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา และมีพุทธพาณิชย์ในหลายรูปแบบและวิธีการ ซึ่งมีเป้าหมายคือการสร้างรายได้และแสวงหากำไร จึงต้องมีกิจกรรมสนับสนุนส่งเสริมพุทธพาณิชย์ตามกลไกของตลาดในระบบทุนนิยม เช่นการเชิญชวน ขายตรง การโฆษณา เพื่อสร้างกระแสให้เกิดความต้องการและนำไปสู่เป้าหมายคือรายได้และแสวงหากำไร (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)

รูปแบบที่ 1 การบูชารูปเคารพ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังภาพที่ 2.5



ภาพที่ 2.5 การบูชารูปเคารพ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ที่มา : thairath. ออนไลน์. 2560

ปัจจุบันพุทธศาสนิกชนนิยมเดินทางไปวัดต่างๆ โดยเฉพาะวัดที่มีชื่อเสียงว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้เคารพบูชา เพื่อกราบไหว้ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเรามักจะพบเห็นบางวัดเต็มไปด้วยแท่นบูชาพระพุทธรูป เทพเจ้า และจะพบเห็นคำเชิญชวนให้บูชาด้วยดอกไม้ธูปเทียน เครื่องบูชา ชื้อแผ่นทองคำเปลวเพื่อติดองค์พระเพื่อความเป็นสิริมงคล เป็นบุญกุศล เพื่อความร่ำรวย อีกทั้งยังมีการเชิญชวนบูชาซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างหนึ่ง คือการบูชาต้นตะเคียน หรือรูปเคารพ เพื่อการขอเลขห่วย และบางวัดมีเครื่องเช่นไหแก้วบน มีคณะนางรำแก้บน

สิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้ ล้วนเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ให้แก่ทางวัดจากเครื่องบูชาซึ่งมีทั้งที่วัดเป็นผู้ดำเนินการเองหรือบางกรณีเป็นการตกลงแบ่งปันผลประโยชน์กันระหว่างผู้เข้าพื้นที่ขายเครื่องบูชาโดยวัดได้ค่าเช่าสถานที่ (การบูชารูปเคารพ. ออนไลน์. 2563)

รูปแบบที่ 2 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง ดังภาพที่ 2.6



ภาพที่ 2.6 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง
ที่มา : m.mgonline. ออนไลน์. 2560

รูปแบบคือจะมีป้ายเชิญชวนทำพิธีกรรมนั้น ซึ่งเริ่มต้นด้วยการบริจาคเงินเพื่อแลกกับอุปกรณ์ในการทำพิธีกรรม เช่น มีบทสวดให้อ่าน พร้อมทั้งบอกชื่อตัว สิ่งทีประสงค์เป็นลักษณะการอธิษฐานขอ ไม่ต้องอาศัยพระสงฆ์ในการดำเนินพิธีกรรม เช่น การตักบาตรเหรียญ (หยอดเหรียญลงในบาตร) ปิดทองลูกนิมิต ตักบาตรข้าวสาร ตักบาตรพระอรหันต์ การหยอดเงินลงไปบนรอยพระพุทธรูปจำลอง การลอยเทียนสีประจำวันเกิด ลอยบัวบูชาพระบรมสารีริกธาตุ บูชาเทียนสีชะตา บูชาเทียนสะเดาะเคราะห์ ทำบุญแก้ปีชง บูชาพระธาตุประจำปีเกิด เติมน้ำมันตะเกียง(ต่อดวงชะตา เสริมบารมี) การลอดโบสถ์ การทำบุญบูชาดวงวิญญาณทารกที่ถูกทำแท้งหรือวิญญาณเร่ร่อน การเขียนใบโพธิ์เงินโพธิ์ทอง เป็นต้น

ในการเชิญชวนเข้าร่วมในกิจกรรมเหล่านี้มักอ้างอานิสงส์โน้มน้าวใจ โดยจะมีข้อความอธิบายอานิสงส์ว่าทำกิจกรรมหรือพิธีกรรมนั้นแล้วจะได้อะไร ส่งผลอย่างไรแก่ผู้ประกอบกิจกรรม ส่วนค่าใช้จ่ายมีทั้งที่รับบริจาคตามกำลังศรัทธาและโดยกำหนดราคา ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมในการบูชา (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)

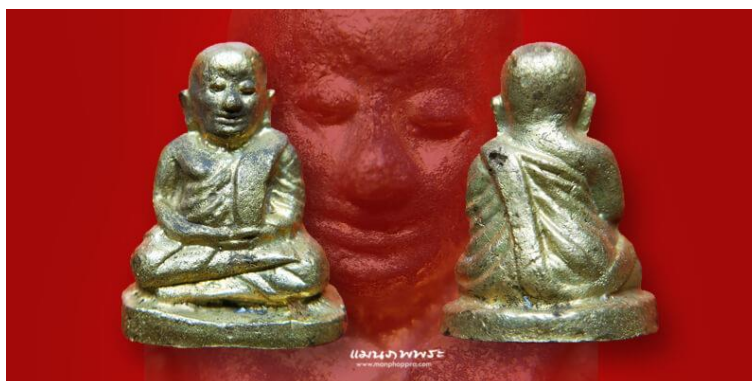
รูปแบบที่ 3 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาค และเครื่องเสียงท่าย ดังภาพที่ 2.7 ซึ่งจะพบเห็นได้ทั่วไปซึ่งเป็นผู้ที่รับบริจาคเงินสำหรับการทำบุญด้วยการบริจาคทาน และจะมีข้อความอธิบายวัตถุประสงค์อย่างสั้นๆ เพื่อชี้แจงว่าทางวัดจะนำเงินที่ได้จากการบริจาคไปใช้ในกิจการใด เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ หลอดไฟฟ้า ชำระหนี้สงฆ์

การบริจาครูปแบบนี้จะเป็นการชักชวนว่าเป็นการทำบุญ อธิบายว่าบุญที่ได้ทำไปนี้จะมีอานิสงส์ตอบแทนผู้รับบริจาคเช่นไร โดยตู้เหล่านี้มักจะตั้งเคียงข้างวัตถุสิ่งของที่เชิญชวนบริจาค เช่น วัสดุก่อสร้าง โรงศพ ปัจจุบันบางวัดมีการสร้างหุ่นโครงกระดูกที่มีกลไกเคลื่อนไหวได้ มีเสียงพูดเชิญชวนให้ร่วมบริจาคโรงศพ หรือบางวัดจะมีหุ่นพระเกจิอาจารย์ที่สามารถสวดมนต์ได้เมื่อหยอดเงินบูชาลงในตู้ในอีกทั้งเราจะพบเห็นตู้เสียงท่ายเชื่อมซีแบบหยอดเหรียญ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้มาวัดนิยมใช้บริการ และบางวัดก็มีลักษณะเป็นเกมเสียงท่าย เช่น มีรูปช้างให้ยกเสียงท่าย การโยนเหรียญเสียงท่ายลงในบาตรที่กำลังหมุน ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างรายได้ให้ทางวัดเป็นอย่างดี (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)



ภาพที่ 2.7 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาค และเครื่องเสียงท่าย
ที่มา : m.mgonline. ออนไลน์. 2560

รูปแบบที่ 4 การให้เช่าบูชาพระเครื่อง พระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล ดังภาพที่ 2.8



ภาพที่ 2.8 การให้เช่าบูชาพระเครื่อง พระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล
ที่มา : manphoppra. ออนไลน์. 2559

ถือเป็นรูปแบบที่มีมายาวนานและถูกตั้งคำถามในเรื่องของการเป็นพุทธพาณิชย์ ที่อาศัยความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ อิทธิปาฏิหาริย์ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมาด้วยคติความเชื่อทางศาสนา คุณค่าทางศิลปะ และวิถีทางการตลาด พัฒนาจนถึงขั้นที่ว่าสะสมไว้เพื่อการสร้างผลกำไรทางธุรกิจด้วยการนำไปให้คนเช่าบูชา ทศนคติเหล่านี้ก่อให้เกิดความนิยมในแง่ของการเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนโดยมีการสร้างนวัตกรรมรูปแบบใหม่ๆ นำเสนอสินค้ารูปแบบใหม่ๆ ออกมาอย่างต่อเนื่อง

โดยพุทธพาณิชย์รูปแบบนี้จะผสมผสานกับการสร้างเรื่องเล่าสรรพคุณของพระเครื่องรางของขลัง วัดมุงคลนั้นๆ และยังเชื่อมโยงไปถึงพระเกจิผู้สร้าง รูปแบบของพิธีปลุกเสกนั่งปรกอธิษฐานจิต รวมไปถึงประสบการณ์ของผู้ใช้วัดมุงคล เรื่องอิทธิฤทธิ์ และเรื่องเจตนาในการสร้างในลักษณะเพื่อนำเงินที่ได้จากการให้เช่าบูชาไปทำกิจกรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา บูรณปฏิสังขรณ์ หรือสาธารณประโยชน์อื่นๆ

ตามด้วยการติดป้ายโฆษณาในวัดและหน้าวัด และลงในสื่อโฆษณาต่างๆ บอกถึงช่องทางในการเข้าไปเช่าผลิตภัณฑ์เหล่านี้ กระจายตามแผงพระ การสั่งซื้อทางไปรษณีย์ ธนาคาร และร้านสะดวกซื้อเช่น ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น เป็นต้น (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)

รูปแบบที่ 5 การให้บริการในเรื่องการทำพิธีกรรม ดังภาพที่ 2.9



ภาพที่ 2.9 การให้บริการในเรื่องการทำพิธีกรรม
ที่มา : piteethai. ออนไลน์. 2561

เป็นการให้ความสำคัญกับพระสงฆ์ในฐานะผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อความเป็นสิริมงคล เช่นการอุปสมบท การขึ้นบ้านใหม่ การฌาปนกิจ หรือการประกอบพิธีกรรมเพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะบางอย่าง วัดหลายวัดมีการให้บริการเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ ทั้งในวันสำคัญทางศาสนา เทศกาลตามประเพณี บางวัดจะเป็นพิธีกรรมเล็กๆ มีพระสงฆ์รูปเดียวเป็นผู้กระทำพิธีให้ อาจทำในกุฏิหรือศาลา บางพิธีก็เป็นพิธีใหญ่มีผู้เข้าร่วมมากก็จะมีพระสงฆ์เข้าร่วมมากเช่นกัน โดยจะมีการเรียกรับค้ายกครู หรือค่าพานของไหว้ เครื่องบูชาในพิธีนั้นๆ

โดยรูปแบบพิธีกรรมที่มีเป้าหมายเฉพาะ เช่น สวดยันต์เกราะเพชร พิธีสะเดาะเคราะห์ พิธีแก้ปีชง รับส่งพระเสาร์ พิธีเสริมดวง แก่กรรม ปัดรังควาญ พิธีห่มผ้าพระประธาน พิธีสวดภาณยักษ์ พิธีสวดนพเคราะห์ พิธีอาบนํ้าว่าน พิธีอาบนํ้ามนต์ พิธีสะเดาะเคราะห์นอนโลง 7 สี พิธีบั้งสุกุล เป็น ทำบุญต่ออายุ สืบชะตา ลงนะ ฯลฯ

วัดที่ดำเนินการรูปแบบนี้จะมีการตั้งป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมไว้ที่วัด กระจายกันปากต่อปาก ทำป้ายโฆษณา ใบปลิว แผ่นพับ รวมถึงเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของทางวัดเพื่อให้ข้อมูลนัดหมายวันเวลาในการทำกิจกรรม และช่องทางหนึ่งที่เริ่มนำมาใช้ในการเผยแพร่กิจกรรมคือ การถ่ายทอดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจะทำให้มีการเผยแพร่กิจกรรมได้กว้างขวางยิ่งขึ้น (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)

รูปแบบที่ 6 การจัดงานเทศกาลวันสำคัญตามประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 ดังภาพที่ 2.10



ภาพที่ 2.10 การจัดงานเทศกาลวันสำคัญตามประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 ที่มา : hilight.kapook. ออนไลน์. 2560

ซึ่งเป็นการหารายได้อีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งวัดต่างๆ มักจะมีการจัดงานประจำปีตามโอกาสต่างๆ เช่นงานเทศกาลปิดทองนมัสการ “หลวงพ่อ” ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์หรือรูปเคารพพระเกจิของวัด งานปิดทองฝังลูกนิมิต งานยกช่อฟ้าพระอุโบสถศาลา งานลอยกระทง งานเทศน์มหาชาติ งานนมัสการรอยพระพุทธบาท งานชักพระประเพณี โดยในโอกาสดังกล่าว ก็จะมีการเชิญชวนพุทธศาสนิกชนให้ร่วมเป็นเจ้าภาพกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เชิญชวนให้ประชาชนร่วมเขียนชื่อในแผ่นทอง แผ่นเงิน แผ่นทองแดง ซึ่งเป็นกุศโลบายในการเชิญชวนให้ร่วมบริจาคเงินเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ

นอกจากนี้ยังมีการดึงดูดประชาชนให้มาร่วมงานด้วยการจัดกิจกรรมการจัดฉายภาพยนตร์ งานแสดงมหรสพ วงดนตรี มีดารานักร้องมาร่วมในงาน และสิ่งที่จะชักชวนให้เข้าร่วมได้มากอีกวิธีหนึ่งคือการแจกเครื่องราง วัดมุงคล สี่สิ่ง ผ้ายันต์ ตะกรุด เหรียญพระเกจิประจำวัด สายสิญจน์ให้กับญาติโยมที่มาทำบุญ ด้วยการตั้งชื่อให้เห็นสรรพคุณที่ทำให้อยากได้รับ ซึ่งผู้เข้าร่วมรับแจกส่วนใหญ่จะต้องร่วมทำบุญในกิจกรรมนั้นๆ (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)

รูปแบบที่ 7 การเชิญชวนร่วมทำบุญสร้างวัดมุงคล สร้างรูปบูชาและพระพุทธรูป
ดังภาพที่ 2.11



ภาพที่ 2.11 การเชิญชวนร่วมทำบุญสร้างวัดมุงคล สร้างรูปบูชาและพระพุทธรูป
ที่มา : palungjit. ออนไลน์. 2560

ในการสร้างพระพุทธรูปมาจากศรัทธาในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ในการสืบทอดพระพุทธศาสนา เพื่ออุทิศส่วนกุศล เพื่อสร้างบุญบารมีแสดงให้เห็นความรุ่งเรืองทางศาสนา แต่เหตุผลในปัจจุบันกลับกลายเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องพุทธพาณิชย์ เพราะใช้เป็นช่องทางในการระดมศรัทธาเพื่อรับบริจาคทุนทรัพย์เชิญชวนร่วมเป็นเจ้าของปัจจุบันหลายวัดนิยมสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ ซึ่งมีข้ออ้างเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา กระทั่งเกิดข้อวิจารณ์ตามมาคือเป็นการสร้างเพื่อต่อลาภสักการะ หวังผลให้พุทธศาสนิกชนเดินทางมากราบไหว้ ซึ่งเป็นช่องทางในการหารายได้ต่อไป เช่น พิธีพุทธาภิเษก พิธีบวงสรวงฉลองเปิดพระเนตร เป็นต้น (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)

รูปแบบที่ 8 การเชิญชวนทำบุญก่อสร้างสาธารณสมบัติ ดังภาพที่ 2.12



ภาพที่ 2.12 การเชิญชวนทำบุญก่อสร้างสาธารณสมบัติ
ที่มา : mgronline. ออนไลน์. 2560

การสร้างบุญปฏิสังขรณ์เสนาสนะ ทั้งนี้เพราะพุทธศาสนิกชนเชื่อว่า หากต้องการให้ได้บุญมาก ก็ต้องสร้างวัดวาอาราม ซึ่งการสร้างโบสถ์วิหารจะทำให้ท่านิสงส์ผลบุญกุศลแรง เพราะเมื่อมีการสร้างวัดก็จะเป็นการพัฒนาจากการเป็นที่พักสงฆ์ หรือวัดร้าง มีพระสงฆ์เชิยชวนทำบุญทอดผ้าป่าทอดกฐิน รับบริจาคหาปัจจัยเป็นค่าใช้จ่ายในการสร้างบุญปฏิสังขรณ์ เสนาสนะต่างๆ เช่นสร้างกุฏิพระอุโบสถ ศาลาปฏิบัติธรรม หอสวดมนต์ หอระฆัง บำรุงเสนาสนะต่างๆ ภายในวัด รวมถึงการเชิญชวนทำบุญก่อสร้างสาธารณสมบัติให้ชุมชน เช่นสร้างห้องเรียน สร้างโรงเรียน โรงพยาบาล สร้างถนน สะพาน โดยการเชิญชวนทำบุญซื้ออัฐิ หิน ปูน ทราย แผ่นสังกะสี

ขณะที่วัดมีการตอบแทนคนเหล่านี้ทั้งในรูปการมอบวัตถุมงคลแล้ว บางวัดยังมีการแจกลอตเตอรี่ให้ผู้ร่วมทำบุญ มีการออกไปบนโมทนาบัตรที่สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ และหากมียอดบริจาคตามหัวตระกูลได้ จะมีการจารึกชื่อบนสิ่งปลูกสร้างนั้นไว้เป็นอนุสรณ์

รูปแบบที่ 9 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือ และการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ
 ดังภาพที่ 2.13



ภาพที่ 2.13 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือ และการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ
 ที่มา : siamrath. ออนไลน์. 2560

เป็นสิ่งที่ผู้มาทำบุญนิยมทำ คือการปล่อยนกปล่อยปลา เพราะเชื่อว่าเป็นการให้ชีวิตเป็นการสร้างกุศล โดยเฉพาะการให้ชีวิตสัตว์ใหญ่ยิ่งได้กุศลมาก ปัจจุบันหลายวัดนิยมกันคอกสัตว์เลี้ยงเลี้ยงนกเลี้ยงปลาไว้โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องตามาคือ การซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ ที่วัดเลี้ยงไว้ เช่น มีซุ้มขายหญ้าแห้ง หญ้าสด โดยอาจมีตู้รับบริจาคหรือมีเจ้าหน้าที่คอยขายหญ้าให้โค กระบือ และยังมีป้ายเชิญชวนให้ร่วมทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือ มีกิจกรรมให้นมแพะ นมแกะ หมูจิ๋ว นอกจากได้บุญจากการซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ แล้ว บางวัดยังมีข้อความบอกว่า รายได้จากการรับบริจาคซื้ออาหารสัตว์จะนำไปสร้างโรงพยาบาลให้ชุมชนอีกต่อหนึ่งด้วย

อีกทั้งในการให้ชีวิตโคกระบือ มักจะมีการให้ข้อมูลที่โน้มน้าวใจว่า กิจกรรมดังกล่าวเป็นมหากุศลอันยิ่งใหญ่เป็นการให้ชีวิตเป็นทาน เพราะบุญจากการให้ชีวิตโคกระบือที่ได้มาจากโรงฆ่าสัตว์ เมื่อทางวัดนำไปมอบให้เกษตรกรที่ยากไร้ ทำให้ผู้ทำบุญได้บุญจากการช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจน ที่จะได้วัว ควายไปใช้ด้านการเกษตร และยังมีคำเชิฐชวนที่มักใช้คือเป็นการทำบุญที่จะถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสต่างๆ (รูปแบบพุทธพาณิชย์. ออนไลน์. 2563)

รูปแบบที่ 10 เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังภาพที่ 2.14



ภาพที่ 2.14 เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ที่มา : sunisamanton. ออนไลน์. 2561

ปัจจุบันวัดกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวตามความนิยมของชาวต่างชาติ ในการเดินทางมาเยี่ยมชมความงามของศาสนสถาน เช่นวัดโพธิ์ วัดสุทัศน์ ฯลฯ ที่นักท่องเที่ยวนิยมไปชมความงาม ทำให้วัดสามารถเก็บค่าเข้าชมจากนักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งนโยบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่นกระแสความนิยมในเรื่องการทำบุญไหว้พระ 9 วัด ที่ดึงดูดให้คนเดินทางไปวัดต่างๆ เพื่อกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ให้ได้ 9 วัด ใน 1 วัน ด้วยเชื่อว่าการทำบุญได้ 9 วัดใน 1 วันจะได้านิสงส์มาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดในการแสวงหารายได้เข้าวัดด้วยการสร้างจุดเด่นต่างๆ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม ส่งผลให้มีการสร้างวัดให้ดูโอ้อ่า สวยงามดุจปราสาทราชวัง การสร้างรูปประติมากรรมภาพเหตุการณ์ตามพุทธประวัติ เช่น สังเวชนียสถาน 4 ตำบล สัตตมหาสถาน จำลองพระธาตุอินแขวนจำลอง รวมไปถึงพิพิธภัณฑ์ต่างๆ หรือสร้างพระเกจิ รูปสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ขนาดใหญ่เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาสักการบูชา ทำให้บางวัดต้องจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกไว้พร้อม มีห้องน้ำสะอาดติดแอร์ มีตลาดให้จับจ่ายใช้สอย

ดังนั้นนโยบายชักชวนคนมาวัด จึงเป็นการทำวัดให้เป็นตลาดเพื่อซื้อหาแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่จะทำให้ทางวัดมีรายได้จากการให้เช่าพื้นที่ และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนมีรายได้

จากสินค้าและบริการตามความเชื่อและศรัทธาที่วัดได้จัดเตรียมไว้ ส่วนวิธีการทางพุทธพาณิชย์ จะมีการสร้างเรื่องเล่าทางการตลาดที่มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าได้รับความนิยมสร้างรายได้และผลกำไรทางธุรกิจ โดยมีกิจกรรมทางพุทธพาณิชย์ สร้างมโนทัศน์เรื่องบุญและอิทธิปาฏิหาริย์และมีการใช้สื่อโฆษณา ใช้ดาราเข้ามาช่วยโปรโมตพิธีกรรมต่างๆ เพื่อสร้างกระแสนิยมและกระตุ้นความต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งการทำการตลาดของวัดมุนจล ก็ไม่ต่างไปจากการทำโฆษณาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทอื่นๆ ที่ต้องการให้เกิดความเชื่อมั่นและค่านิยมที่ดีต่อสินค้าและตัดสินใจซื้อสิ่งนั้นเช่นกัน

แนวคิดและที่มาของแรงบันดาลใจ

ในปัจจุบันวัดกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวตามความนิยมของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในการเดินทางมาเยี่ยมชมความงามของศาสนสถาน ซึ่งพุทธศาสนาไม่ได้มีเพียงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเท่านั้น เห็นได้จากในอดีตจะมีเพียงการเทศนาธรรม หรือการให้วัดมุนจลที่หลวงปู่ครูบาอาจารย์จะแจกให้เองเพื่อไปบูชาเพื่อเป็นกุศโลบายให้ญาติโยมได้หมั่นทำบุญ สร้างกุศลสวดมนต์ให้พระ แจกเพื่อเป็นกำลังใจและคุ้มครองเวลาออกสงครามต่างๆ หรือแจกเพื่อเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนา แต่ทุกวันนี้ได้มีเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์ในทางพาณิชย์ของพิธีกรรมและความเชื่ออื่นที่เข้ามาผสมกลมกลืนกับพระพุทธศาสนาตลอดจนความเชื่อพื้นฐานของคนไทย ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยส่วนใหญ่ศาสนานับเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในเรื่องของการประเพณีปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมา แต่กระนั้นก็ตามย่อมมีกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่ใช้สิ่งที่ตั้งมาเป็นเครื่องมือประกอบอาชีพโดยการนำพระพุทธศาสนาเป็นช่องทางในการค้าโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องหรือผิดศีลธรรมแต่อย่างใด สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่แก่นแท้ของพระพุทธศาสนาไม่สามารถทำให้บุคคลบรรลุธรรมได้ แม้พุทธพาณิชย์จะมีวิธีการในการสร้างคุณค่าและความต้องการให้กับรูปแบบสินค้าและบริการของพุทธพาณิชย์ พุทธศาสนิกชนไม่ควรหลงใหลกับสิ่งที่เป็นพุทธพาณิชย์หรือพิธีกรรมต่างๆ มากจนเกินไป หากเป็นการนำเอาความเชื่อความศรัทธาทางพุทธศาสนาไปแปรเป็นสินค้าบนพื้นฐานของการมุ่งเน้นไปที่บุญและอิทธิปาฏิหาริย์ก็ย่อมสร้างผลกระทบที่เป็นอุปสรรคอันนำมาซึ่งความยุ่งยากเดือดร้อนหรือความทุกข์อันปรุงแต่งด้วยกิเลสวัตถุนั่นเอง

แต่เนื่องด้วยธุรกิจพุทธพาณิชย์ไม่เพียงเป็นการแสวงหาผลประโยชน์หรือกำไรแต่เป็นการชักจูง โนมน้าวให้ผู้คนเข้ามาทำบุญ ซื่อความสบายใจ ทั้งยังกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวตามความนิยมของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในการเดินทางมาเยี่ยมชมความงามของศาสนสถาน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการเข้าวัดของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากเดิม ส่งผลให้ทั้งเด็ก วัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ต่างเป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน ซึ่งต่อไปอาจจะไม่ได้มีแค่ธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่เราพบเจอภายในวัดแต่อาจจะกลายเป็นธุรกิจที่เต็มรูปแบบที่ไม่ได้มีแค่พระพุทธศาสนาแต่อาจจะมีธุรกิจในวงการอื่นๆ เข้าไปอยู่ในวัดด้วย

จากแนวคิดนี้ผู้วิจัยจึงได้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำในหัวข้อจิตรกรรมสีน้ำชุด พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นการถ่ายทอดอารมณ์เรื่องราวของธุรกิจพุทธพาณิชย์และเป็นการบันทึกเรื่องราวผ่านผลงานจิตรกรรมให้ผู้คนยุคหลังนั้นได้ศึกษา รวมถึงเป็นแบบอย่างในการ

สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมภายในวัดหรือธุรกิจพุทธพาณิชย์ภายใต้ความเชื่อและความศรัทธาของประชาชน

อิทธิพลทางแนวคิดและแรงบันดาลใจจากศิลปิน

ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานมาจากการติดตามและศึกษาผลงานของบุคคลดังต่อไปนี้

1. ธนกร ไชยจินดา

จากสถาปนิกสู่ศิลปินสีน้ำชั้นครู เด็กชายผู้มีความรักในงานศิลปะตั้งแต่เด็ก ได้เข้าเรียนในโรงเรียนเมธีวุฒิกร ซึ่งในสมัยก่อนนั้นถือว่าเป็นศูนย์กลางของคนที่มีความสามารถด้านศิลปะ กระทั่งเรียนจบจึงได้ไปศึกษาต่อที่ วิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพเชียงใหม่ สาขาสถาปัตยกรรม เมื่อเรียนจบได้เข้าทำงานเป็นผู้ช่วยสถาปนิกในบริษัทเอกชนหลายแห่ง แต่ด้วยใจรักในศิลปะสีน้ำ จึงฝึกฝนพัฒนาตนเองจนเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในความสามารถด้านงานศิลปะสีน้ำ และมีผลงานออกสู่สายตามากมายหลายร้อยภาพ ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษสอนงานศิลปะในสถาบันที่มีชื่อเสียงในจังหวัดเชียงใหม่หลายสถาบัน มีลูกศิษย์มากมายเพราะใช้เวลาว่างในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนที่สนใจงานด้านศิลปะ (thanakorn. ออนไลน์. 2563)

แนวความคิดและแรงบันดาลใจจากศิลปิน

เนื่องด้วยสไตล์งานดังกล่าวของ ธนกร ไชยจินดา เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานให้ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรม ผู้คน รวมถึงวิธีการสร้างสรรค์ การใช้สีที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และสีบรรยากาศของภาพที่เขียนออกมาได้อย่างกลมกลืน เช่น ภาพตัวอย่างผลงานของ ธนกร ไชยจินดา (ดังภาพที่ 2.15, 2.16, 2.17, 2.18, 2.19)



ภาพที่ 2.15 Watprathat hariphunchai

ที่มา : thanakorn. ออนไลน์. 2562



ภาพที่ 2.16 วัดไทย
ที่มา : thanakorn. ออนไลน์. 2562



ภาพที่ 2.17 บรรยากาศวัดต่อแพ
ที่มา : thanakorn. ออนไลน์. 2562



ภาพที่ 2.18 วัดพระสิงห์ เชียงใหม่
ที่มา : thanakorn. ออนไลน์. 2562



ภาพที่ 2.19 Watprathat hariphunchai
ที่มา : thanakorn. ออนไลน์. 2562

2. มาซาโตะ วาตานาเบะ

มาซาโตะ วาตานาเบะ (Masato Watanabe) ศิลปินวาดภาพสีน้ำ สมาชิกสมาคมช่างภาพสีน้ำแห่งประเทศไทย อาศัยอยู่ในเมืองอาซึยะ จังหวัดเฮียวโงะ ประเทศญี่ปุ่น ฝึกฝนวาดทัศนียภาพและภาพประกอบมานานกว่า 25 ปี ในปี 2552 ได้ค้นพบว่าตัวเองชอบวาดภาพสีน้ำ เพราะชอบความโปร่งใสของเทคนิคการวาดแบบนี้ ชำนาญการวาดภาพสีน้ำด้วยเทคนิคง่ายๆ ไปจนถึงเทคนิคยากๆ หกปีให้หลังได้วาดภาพด้วยการสร้างฉากซับซ้อนอย่างน่าพิศวงของญี่ปุ่น มีลายเส้นที่คมชัด อาซึยะเป็นเมืองที่ติดน้ำและตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือโกเบ ผลงานของอาจารย์มาซาโตะที่พบได้บ่อย เป็นวิถีชีวิตเรือชาวประมงกับทะเล และภาพทัศนียภาพของเมืองโกเบและเกียวโต นอกจากนั้นก็จะวาดฉากชีวิตประจำวัน เช่น โบกี้รถไฟแล่นผ่าน รถจักรยานยนต์ที่หยุดอยู่นอกร้านอาหารขนาดเล็ก กลุ่มของจักรยานที่ขี่ไปตามถนน ภาพเมือง ยานพาหนะ และท่าเรือ (Haiku&month. ออนไลน์. 2563)

แนวความคิดและแรงบันดาลใจจากศิลปิน จากแนวความคิดของ มาซาโตะ วาตานาเบะ นี้เอง ผู้วิจัยได้นำจุดเด่นรวมถึงวิธีการสร้างสรรค์ การใช้สีซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ การสร้างสรรค์ผลงานให้มีความซับซ้อนและบรรยากาศของภาพที่แสดงออกอย่างกลมกลืนการแสดงความเป็นไปในวิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่น มาเป็นแบบอย่าง และแรงบันดาลใจในสร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คน เช่น ภาพตัวอย่างผลงานของ มาซาโตะ วาตานาเบะ (ดังภาพที่ 2.20, 2.21, 2.22, 2.23, 2.24)



ภาพที่ 2.20 ผลงานของ มาซาโตะ วาตานาเบะ
ที่มา : MasatoWatanabe. ออนไลน์. 2559



ภาพที่ 2.21 ผลงานของ มาซาโตะ วาตานาเบะ
ที่มา : MasatoWatanabe. ออนไลน์. 2559



ภาพที่ 2.22 ผลงานของ มาซาโตะ วาตานาเบะ
ที่มา : MasatoWatanabe. ออนไลน์. 2559



ภาพที่ 2.23 ผลงานของ มาซาโตะ วาตานาเบะ
ที่มา : MasatoWatanabe. ออนไลน์. 2559



ภาพที่ 2.24 ผลงานของ มาซาโตะ วาตานาเบะ
ที่มา : MasatoWatanabe. ออนไลน์. 2559

อิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะ

อิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะ เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ บ่งบอกถึงการสะท้อนแนวความคิด และรูปแบบที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการถ่ายทอดผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกมาในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือ ความสะท้อนอารมณ์ ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา รสนิยมและทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ หรือเพื่อสนองตอบขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา

1. ลัทธิเรียลลิสม์ (Realism) ลัทธิเรียลลิสม์ (Realism) หรือ ลัทธิสำนึยม ดังภาพที่ 2.25 (เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1850) ลัทธินี้ศิลปินจะยึดในหลักความเป็นจริงหรือการแสดงความจริง ซึ่งเป็นรูปแบบศิลปะที่พยายามแสดงให้เห็นสภาพที่เป็นจริงของสังคม โดยศิลปินมักจะสร้างสรรค์ผลงานออกมาเป็นลักษณะเดียวกัน เช่น วาดภาพคนจน วาดภาพที่มีการเยาะเย้ยหรือล้อสังคมของคนชั้นกลางที่ร่ำรวย เปิดโปงความชั่วร้ายของพวกนายทุน และความไม่ยุติธรรมที่กลุ่มผู้ใช้แรงงานได้รับ มักจะเน้นชีวิตของพวกกรรมกรที่ทุกข์ยาก คนจนคนชั้นต่ำ ชุมชนแออัด ความสับสนวุ่นวายในเมือง สภาพของคนที่ยากไร้ การเอาเปรียบของพวกคนที่มีฐานะดีกว่า ลัทธิเรียลลิสม์มองเห็นว่ามนุษย์ในโลกนี้ ต้องต่อสู้กับปัญหาชีวิตประจำวันที่ไม่มีวันหยุดนิ่งได้ท่ามกลางมนุษย์ด้วยกันที่มากด้วยกิเลสแห่งความยาก ความต้องการความดีความเลวความต่างฐานะการทางสังคมในเมื่อความจริงเป็นเช่นนี้ ศิลปินในลัทธิเรียลลิสม์ จึงพยายามแสดงความจริงที่ตนมีส่วนรู้เห็นเป็นพยานให้ปรากฏเป็นศิลปะเพื่อบอกกล่าวแก่สังคมศิลปะเรียลลิสม์เกือบทุกคนมีสัญชาติฝรั่งเศส



ภาพที่ 2.25 The Stone Breakers. 1849.

ที่มา : realism. ออนไลน์. 2559

สำนึยมักจะหมายถึงขบวนการศิลปะที่เริ่มขึ้นในฝรั่งเศสในคริสต์ศตวรรษ 1850 ความนิยมสำนึยมเพิ่มมากขึ้นเมื่อเริ่มมีศิลปะการถ่ายภาพเกิดขึ้น ที่ทำให้ศิลปินมีความต้องการที่จะสร้างงานที่ดู “แท้จริง” ศิลปินสำนึยมจะมีทัศนคติที่ตรงกันข้ามกับลัทธิจินตนิยมซึ่งเป็นประเภทของศิลปะที่มีอิทธิพลต่องานศิลปะและวรรณกรรมในฝรั่งเศสในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 และต้นคริสต์ศตวรรษ

ที่ 19 การไม่ใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการบิดเบือนทำให้ศิลปินสังคมนิยมมีความเชื่อในปรัชญาของความ เป็นจริง และต่อต้านการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเกินเลย สัจจะและความเที่ยงตรงคือปัจจัยสำคัญ ของผู้ที่เรียกตนเองว่าเป็นสังคมนิยม ที่สะท้อนจากประสบการณ์ของศิลปินเหมือนเป็นการบันทึก เรื่องราวที่ศิลปินได้พบมา ศิลปินในความหมายของสังคมนิยม คือ ผู้แสดงออกซึ่งความจริงที่ตนได้เห็นมา ศิลปินกล้าเผชิญกับความจริง และสร้างงานที่เป็นผลผลิตมาจากความจริงอย่างตรงไปตรงมาและเป็น กลางโดยแสดงออกมาให้ละเอียดครบถ้วนตามความสามารถ ไม่นิยมเรื่องประวัติศาสตร์ เรื่อง จินตนาการเพื่อฝัน และไม่มองโลกในแง่ดีเหมือนพวกจินตนิยม (ลัทธิเรียลลิสต์. ออนไลน์. 2563)

แนวความคิดและอิทธิพลจากลัทธิลัทธิเรียลลิสต์ ผู้วิจัยต้องการแบ่งปันประสบการณ์ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และถ่ายทอดผ่านผลงานจิตรกรรม เทคนิคจิตรกรรมสีน้ำ หัวข้อ จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ เพื่อเป็นการถ่ายทอดอารมณ์เรื่องราวของธุรกิจพุทธพาณิชย์และ เป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

อิทธิพลเกี่ยวกับองค์ประกอบและทฤษฎีทางศิลปะ

ในงานวิจัย จิตรกรรมสีน้ำ : เรื่อง จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีทาง ศิลปะที่นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบศิลป์

สีศักดิ์ สิริมงคลกาล (2558 : 54) กล่าวว่า องค์ประกอบศิลป์เป็นการนำเอา ส่วนประกอบต่างๆ ที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของงานศิลปะมาจัดเข้าด้วยกันตามความคิด จินตนาการ และประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ โดยการจัดองค์ประกอบนั้นต้องจัดให้เหมาะสมลงตัว เพื่อให้ ผลงานเกิดความสวยงามและความน่าสนใจขึ้น โดยโครงสร้างองค์ประกอบศิลป์ในงานสีน้ำ ประกอบด้วย องค์ประกอบศิลป์ และหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

ในการสร้างสรรค์ผลงานสีน้ำนั้น องค์ประกอบศิลปะเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการ สร้างสรรค์สีน้ำ ผู้สร้างสรรค์ต้องทำความเข้าใจในพื้นฐานองค์ประกอบศิลปะให้ดี จึงจะสามารถนำ องค์ประกอบเหล่านั้นไปใช้สร้างงานสีน้ำได้อย่างเหมาะสมสวยงาม โดยประกอบด้วย

1. เส้น (Line) เส้นเป็นพื้นฐานแรกสุดของการสร้างสร้งงานสีน้ำ ผู้สร้างสรรค์ต้องมี พื้นฐานและความเข้าใจเรื่องเส้นเป็นอย่างดี จึงจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานสีน้ำได้อย่างสวยงามตรง ตามที่ต้องการได้ ชลูด นิยมเสมอ (ชลูด นิยมเสมอ. 2534 : 30) กล่าวว่า ได้ให้ความสำคัญกับเส้นไว้ว่า เส้นเป็นทัศนธาตุเบื้องต้นที่สำคัญที่สุด เป็นแกนแท้ของศิลปะทุกแขนง เส้นเป็นพื้นฐานของโครงสร้าง ของทุกสิ่งในจักรวาล เส้นแสดงความรู้สึกได้ด้วยตัวมันเองและด้วยการสร้างเป็นรูปร่างรูปทรงต่างๆ ขึ้น

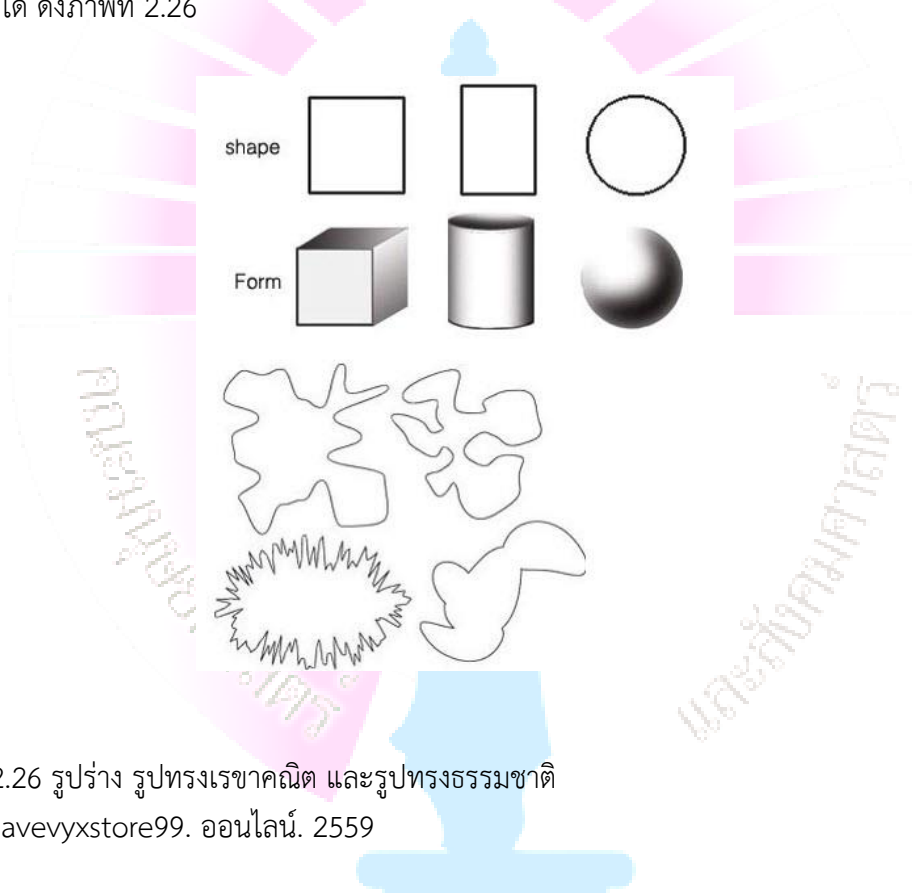
2. รูปร่าง-รูปทรง (Shape and Form) รูปร่างและรูปทรงเกิดจากการใช้เส้นเป็นพื้นฐาน ในการสร้าง รูปร่างและรูปทรงมีความหมายดังนี้

รูปร่างคือ รูปที่เกิดจากการนำเส้นประเภทต่างๆ มาวาดประกอบกันจนเกิดเป็นรูปร่าง เช่น รูปร่างคน สัตว์ สิ่งของ รูปร่างจัดเป็นภาพ 2 มิติ มีความกว้างและความยาว

รูปทรงคือ การเรียงหรือระบายรูปร่างให้เกิดมวล ปริมาตร ความตื้น ลึก รูปทรงจัดเป็นภาพ 3 มิติ มีความกว้าง ความยาวและสูง

ประเภทของรูปร่างและรูปทรงมี 3 ลักษณะคือ

1. รูปร่างและรูปทรงธรรมชาติ เป็นรูปร่างและรูปทรงที่ปรากฏอยู่ตามธรรมชาติ เช่น รูปร่างรูปทรงของคน สัตว์ สิ่งของ ต้นไม้ ใบไม้ ผลไม้ก้อนหิน ฯลฯ
2. รูปร่างรูปทรงเรขาคณิต เช่น สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม วงกลม ทรงกระบอก ฯลฯ
3. รูปร่างรูปทรงอิสระเป็นรูปร่างรูปทรงที่เกิดจากการสร้างสรรค์ด้วยเส้นอย่างอิสระ จนเกิดรูปร่างรูปทรงที่แปลกใหม่และมีความน่าสนใจ เมื่อผู้สร้างสรรค์ทำความเข้าใจในรูปร่างและรูปทรงทั้ง 3 ประเภทเป็นอย่างดีแล้วจะสามารถสร้างรูปร่างและรูปทรงต่างๆ และเลือกใช้รูปร่างรูปทรงประเภทต่างๆ มาจัดองค์ประกอบและสร้างสรรค์ผลงานสีน้ำให้เกิดความสวยงามตรงตามความต้องการได้ ดังภาพที่ 2.26



ภาพที่ 2.26 รูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต และรูปทรงธรรมชาติ
ที่มา : havevyxstore99. ออนไลน์. 2559

3. สี (Colour) สีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในงานสีน้ำ การมีความรู้และความเข้าใจเรื่องสีตั้งแต่ระดับพื้นฐาน จะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์มีความเข้าใจในโครงสร้าง และ องค์ประกอบของสี และนำความรู้ดังกล่าวมาคิด วิเคราะห์ และวางแผนการระบายสีน้ำได้อย่างเป็นขั้นตอน และช่วยให้ผลงานมีความสวยงามตามความต้องการได้

3.1 คำจำกัดความของสี

3.1.1 แสงที่มีความถี่ของคลื่นในขนาดที่ตามนุษย์สามารถรับสัมผัสได้

3.1.2 แม่สีที่เป็นวัตถุ (Pigmentary Primary) ประกอบด้วย แดง เหลือง น้ำเงิน

3.1.3 สีที่เกิดจากการผสมของแม่สี

3.2 ประวัติความเป็นมาของสี มนุษย์เริ่มมีการใช้สีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีทั้งการเขียนสีลงบนผนังถ้ำ ผนังหิน บนพื้นผิวเครื่องปั้นดินเผา และที่อื่นๆ ภาพเขียนสีบนผนังถ้ำ (Rockpainting) เริ่ม ทำตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ในทวีปยุโรป โดยคนก่อนสมัยประวัติศาสตร์ในสมัยหินเก่าตอนปลาย ภาพเขียนสีที่มีชื่อเสียงในยุคนี้พบที่ประเทศฝรั่งเศสและประเทศสเปนในประเทศไทย กรมศิลปากรได้สำรวจพบภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บนผนังถ้ำ และ เพิงหินในที่ต่างๆ จะมีอายุระหว่าง 1500-4000 ปี เป็นสมัยหินใหม่และยุคโลหะได้ค้นพบตั้งแต่ปี พ.ศ. 2465 ครั้งแรกพบบนผนังถ้ำในอ่าวพังงา ต่อมาก็ค้นพบอีกซึ่งมีอยู่ทั่วไป เช่น จังหวัดกาญจนบุรี อุทัยธานี เป็นต้นสีที่เขียนบนผนังถ้ำส่วนใหญ่เป็นสีแดง นอกนั้นจะมีสีส้ม สีเลือดหมู สีเหลือง สีน้ำตาล และสีดำ สีบนเครื่องปั้นดินเผา ได้ค้นพบการเขียนลายครั้งแรกที่บ้านเชียงจังหวัดอุดรธานีเมื่อปี พ.ศ.2510 สีที่เขียนเป็นสีแดงเป็นรูปลายก้นขดจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่างๆสมัยสุโขทัยและอยุธยามีหลักฐานว่า ใช้สีในการเขียนภาพหลายสี แต่ก็อยู่ในวงจำกัดเพียง 4 สี คือ สีดำ สีขาว สีดินแดง และสีเหลืองในสมัยโบราณนั้น ช่างเขียนจะเอาวัตถุต่างๆ ในธรรมชาติมาใช้เป็นสีสำหรับเขียนภาพ เช่น ดินหรือหินขาวใช้ทำสีขาว สีดำก็เอามาจากเขม่าไฟ หรือจากตัวหมึกจีน เป็นชาติแรกที่พยายามค้นคว้าเรื่องสีธรรมชาติได้มากกว่าชาติอื่นๆ คือ ใช้หินนำมาบดเป็นสีต่างๆ สีเหลืองนำมาจากยางไม้ รงหรือรงทอง สีครามก็นำมาจากต้นไม้ส่วนใหญ่แล้วการค้นคว้าเรื่องสีก็เพื่อที่จะนำมาใช้ ย้อมผ้าต่างๆ ไม่นิยมเขียนภาพเพราะจีนมีคติในการเขียนภาพเพียงสีเดียว คือ สีดำโดยใช้หมึกจีนเขียน

3.3 ประเภทของสี

3.3.1 สีธรรมชาติ เป็นสีที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ เช่น สีของแสงอาทิตย์ สีของท้องฟ้ายามเช้า เย็น สีของรุ้งกินน้ำ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองธรรมชาติ ตลอดจนถึงสีของ ดอกไม้ ต้นไม้ พื้นดิน ท้องฟ้า น้ำทะเล

3.3.2 สีที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือได้สังเคราะห์ขึ้น เช่น สีวิทยาศาสตร์ มนุษย์ได้ทดลองจากแสงต่างๆ เช่น ไฟฟ้า นำมาผสมโดยการทอแสงประสานกัน นำมาใช้ประโยชน์ในด้านการละคร การจัดฉากเวที โทรทัศน์ การตกแต่งสถานที่

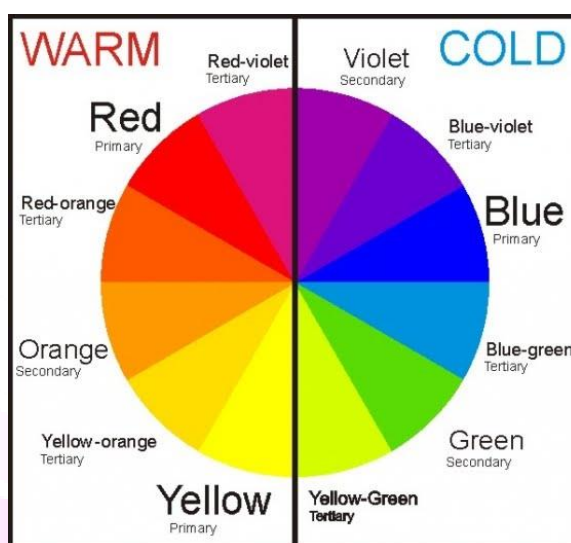
3.4 วรรณะของสี ดังภาพที่ 2.27

วรรณะของสี คือ สีที่ให้ความรู้สึกร้อน-เย็น ในวงจรสีจะมีสีร้อน 7 สี และสีเย็น 7 สี ซึ่งแบ่งที่สีม่วงกับสีเหลือง ซึ่งเป็นได้ทั้งสองวรรณะ แบ่งออกเป็น 2 วรรณะ

3.4.1 วรรณะสีร้อน (Warm Tone) ประกอบด้วยสีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีม่วงแดงและสีม่วง สีในวรรณะร้อนนี้จะไม่ใช่สีสด ดังที่เห็นในวงจรสีเสมอไป เพราะสีในธรรมชาติย่อมมีสีแตกต่างไปกว่าสีในวงจรสีธรรมชาติอีกมาก ถ้าหากว่าสีใดค่อนข้างไปทางสีแดงหรือสีส้ม เช่น สีน้ำตาลหรือสีเทาอมทอง ก็ถือว่าเป็นสีวรรณะร้อน

3.4.2 วรรณะสีเย็น (Cool Tone) ประกอบด้วย สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง ส่วนสีอื่นๆ ถ้าหนักไปทางสีน้ำเงินและสีเขียวก็เป็นสีวรรณะเย็นดังเช่น สีเทา สีดำ สีเขียวแก่ เป็นต้น จะสังเกตได้ว่าสีเหลืองและสีม่วงอยู่ทั้งวรรณะ

ร้อนและวรรณะเย็น ถ้าอยู่ในกลุ่มสีวรรณะร้อนก็ให้ความรู้สึกร้อน และถ้าอยู่ในกลุ่มสีวรรณะเย็นก็ให้ความรู้สึกระบายไปด้วย สีเหลืองและสีม่วงจึงเป็นสีที่ได้ทั้งวรรณะร้อนและวรรณะเย็น



ภาพที่ 2.27 วรรณะของสี
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2559

3.5. จิตวิทยาของสี สีแต่ละสีสามารถให้ความรู้สึกต่ออารมณ์และจิตใจของมนุษย์ได้เช่นกันโดยนักจิตวิทยาได้วิเคราะห์และให้ความหมายของสีที่มีผลต่อมนุษย์ไว้ดังนี้

สีส้ม เป็นสีแห่งความสร้างสรรค์ อบอุ่น สดใส มีสติปัญญา ความทะเยอทะยาน

สีแดง เป็นสีที่กระตุ้นระบบประสาทของเราได้รุนแรงที่สุด ให้ความรู้สึกร่าเริง ตื่นเต้น ทำลาย ตื่นตัว

สีชมพู ให้ความรู้สึกอบอุ่น อ่อนโยน นุ่มนวล อ่อนหวาน ความรัก
สีเหลือง ให้ความรู้สึกร่าเริง สดใส ความสุข ความอบอุ่น ความร่าเริง ความสุขสว่างใส

สีเขียว เป็นสีที่เด่นที่สุดบนโลก ให้ความรู้สึกร่มเย็น สบายตา ผ่อนคลายปลอดภัย ทำให้เกิดความหวังและความสมดุล

สีน้ำเงิน เป็นสีที่สร้างความสุขุม เยือกเย็น หนักแน่นและละเอียดรอบคอบ น่าเชื่อถือ

สีฟ้า เป็นสีที่ให้ความรู้สึกร่มเย็น เป็นอิสระ ปลอดภัย สบายปลอดภัย ใจเย็น สะอาด

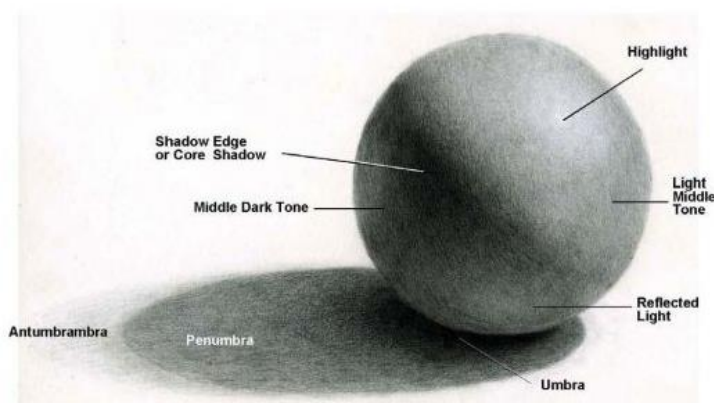
สีม่วง เป็นสีแห่งผู้รู้ ให้ความรู้สึกร่มเย็น น่าติดตาม เร้นลับ น่าค้นหา

สีขาว ให้ความรู้สึกร่มเย็น สะอาด สดใส เบาบาง อ่อนโยน

สีทอง ให้ความรู้สึกร่มเย็น ออ่อ มีราคา สง่างาม

จากความหมายที่นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายไว้กับแต่ละสีดังกล่าว จะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์สามารถเลือกใช้สีในการแสดงอารมณ์ของภาพได้อย่างชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อถึงผู้ชมได้

4. แสงและเงา (Light and Shadow) ดังภาพที่ 2.28 สืบศักดิ์ สิริมงคลกาล (2558 : 61-62) โดยกล่าวว่า ความหมายของแสงและเงา และส่วนผลทำให้เกิดมิติแก่ภาพของวัตถุ การนำแสงและเงามาใช้ในการสร้างสรรคัมภีร์หลักธรรมชาติเป็นเกณฑ์ในการกำหนดแสงและเงา ซึ่งผู้สร้างสรรค์ควรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแสง การเกิดเงา เช่นเมื่อแสงตกกระทบบนวัตถุจะเกิดเงา ตรงกันข้ามเสมอและพื้นผิวของวัตถุนั้นจะเกิดน้ำหนักอ่อนแก่จากแสงที่ตกกระทบต่างกันซึ่งสามารถแบ่งน้ำหนักอ่อนแก่เป็น 6 ระดับ ได้แก่



ภาพที่ 2.28 แสงและเงา (Light and Shadow)

ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2559

4.1 บริเวณที่สว่างที่สุด (High Light) เป็นบริเวณที่ถูกแสงมากที่สุด ทำให้มองเห็นสีจริงของวัตถุได้น้อย โดยทั่วไปแสงจะสว่างมากบนวัตถุที่มีผิวเรียบและมันวาวจนเกิดการสะท้อน

4.2. บริเวณสว่าง (Light) เป็นบริเวณที่ถูกแสงพอสมควร สามารถเห็นสีจริงของวัตถุได้ชัดเจนขึ้น

4.3. บริเวณเงา (Shadow) เป็นบริเวณที่ถูกแสงเพียงเล็กน้อย ทำให้น้ำหนักในส่วนนี้มีค่าน้ำหนักที่เข้ม

4.4. บริเวณเงามืด (Core of Shadow) บริเวณเงามืดเป็นบริเวณที่วัตถุได้รับแสงน้อยที่สุดทำให้ในส่วนนี้มีค่าน้ำหนักที่เข้มที่สุด

4.5. บริเวณแสงสะท้อน (Reflected Light) บริเวณสะท้อนแสง เป็นบริเวณที่วัตถุไม่ได้ถูกแสงโดยตรงแต่ได้รับแสงสะท้อนจากวัตถุอื่นที่อยู่ใกล้เส้นหุ่นนิ่งที่วางไว้ใกล้กับวัตถุจำพวกแก้วพลาสติกโลหะ

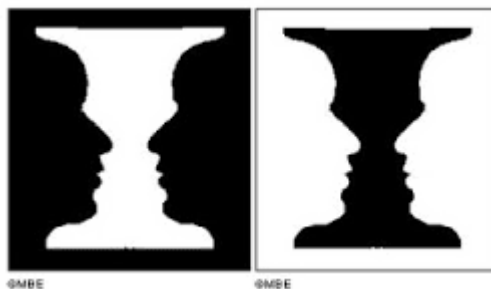
4.6. บริเวณเงาตกกระทบ (Cast Shadow) บริเวณเงาตกกระทบ เป็นบริเวณที่เงาของวัตถุกระทบลงบนพื้นหรือบนวัตถุอื่น น้ำหนักของเงาตกทอดที่อยู่ใกล้วัตถุจะเข้มที่สุดและอ่อนลงเมื่อไกลออกไป

5. พื้นผิว (Texture) พื้นผิวเป็นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสร้างสัจพจน์น้ำ เพราะพื้นผิวสามารถสร้างระยะ มิติ รูปทรงและอารมณ์ความรู้สึกให้กับงานได้สำหรับผู้สร้างสัจพจน์น้ำต้องทำความเข้าใจเรื่องพื้นผิวให้ดี จึงจะสามารถนำเอาเทคนิคในการสร้างพื้นผิวมาใช้สร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความงามได้ นกตล เนตรดี (นกตล เนตรดี . 2554 : 41) กล่าวว่า พื้นผิว หมายถึง พื้นผิวเป็นลักษณะทางกายภาพภายนอกของวัตถุต่างๆ ซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยการสัมผัส และแตะต้องหรือด้วยการมอง ซึ่งเป็นพื้นผิวของวัตถุจริงๆ เช่น ขรุขระ เรียบ มัน หรือเกิดจากการสร้างสรรค์ของศิลปินก็ได้ สามารถแบ่งตามการสัมผัสได้เป็น 2 ประเภทคือ

5.1 ผิวที่เกิดจากเทคนิคการลงตา (Artificial Texture) หมายถึง พื้นผิวที่ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้เทคนิคต่างๆ สร้างขึ้นบนระนาบเพื่อลงตาให้ผู้ชมเห็นว่าวัตถุหรือรูปทรงในภาพมีลักษณะผิวหยาบ ขรุขระ ด้าน หรือมันจนเกิดความรู้สึกเสมือนจริงในพื้นผิวนั้นได้ โดยทั่วไปเทคนิคลงตานี้จะใช้ในงานจิตรกรรมทุกประเภท

5.2 ลักษณะผิวที่เกิดจากความเป็นจริงเชิงกายภาพ (Natural Texture) หมายถึง พื้นผิวที่ผู้สร้างสรรค์ทำขึ้นมาโดยทิ้งร่องรอยของเครื่องมือไว้บนพื้นผิวของงานโดยตรง เช่น ร่องรอยพุกัน ร่องรอยเครื่องมือปั้นบนดิน

6. บริเวณว่าง (Space) ดังภาพที่ 2.29 เป็นองค์ประกอบที่ปรากฏอยู่ในงานศิลปะทุกประเภท เนื่องจากบริเวณว่างมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ของผลงานผู้สร้างสรรค์ จึงสามารถออกแบบและวางแผนพื้นที่ภายในผลงานเพื่อให้เกิดบริเวณว่างที่เหมาะสมสวยงามได้ สำหรับการสร้างบริเวณว่างที่เหมาะสมสวยงามนั้น ผู้สร้างสรรค์ต้องทำความเข้าใจในพื้นฐานของบริเวณว่างให้ดี จึงจะสามารถสร้างบริเวณกว้างที่สวยงามได้ด้วย ความหมายของบริเวณว่าง คือ พื้นที่ที่ไม่มีวัตถุหรือสิ่งใดปรากฏอยู่ เราสามารถรับรู้ได้ด้วยการมองเห็น เช่น บริเวณว่างภายในห้อง บริเวณว่างภายในสนามฟุตบอล บริเวณว่างระหว่างตัวอักษร บริเวณว่างภายในกระดาษ เป็นต้น บริเวณว่างจะเปลี่ยนไปก็ต่อเมื่อมีวัตถุใดเข้ามามีพื้นที่ของบริเวณว่างนั้น เช่น บริเวณว่างหน้าอาคารที่เป็นลานโล่งๆ เมื่อนำเอางานประติมากรรมมาติดตั้งภายในบริเวณว่างนั้น ก็จะทำให้บริเวณว่างอาคารนั้นเปลี่ยนไป หรือบริเวณว่างบนกระดาษเปล่า เมื่อผู้สร้างสรรค์ได้วาดวัตถุรูปทรงใดใดลงบนกระดาษนั้น ที่ว่างบนกระดาษจะเปลี่ยนไป การเปลี่ยนไปนี้แสดงให้เห็นว่าบริเวณว่างจะสัมพันธ์กับรูปทรงรูปทรงของวัตถุที่เข้ามาติดตั้งภายในพื้นที่ สืบศักดิ์ สิริมงคลกาล. 2558 : 64)



ภาพที่ 2.29 แสงและเงา (Light and Shadow)

ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2. หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์

หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ เป็นหลักการจัดภาพให้มีความสวย โดยนำเอาองค์ประกอบ ศิลปะ ได้แก่ เส้น สี รูปร่างรูปทรง แสงเงา พื้นผิว และบริเวณว่าง มาใช้ในการจัดภาพ หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะประกอบด้วย

2.1 เอกภาพ (Unity) ดังภาพที่ 2.30 เอกภาพเป็นสิ่งที่แสดงถึงองค์รวมขององค์ประกอบศิลป์ทั้งหมดของผลงาน ผลงานจะน่าสนใจหรือสวยงามหรือไม่นั้น การสร้างผลงานให้มีเอกภาพเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพราะหากผลงานไม่มีความเป็นเอกภาพแล้ว ผลงานชิ้นนั้นจะขาดความสวยงามและความน่าสนใจ ไม่สามารถดึงดูดผู้ชมหรือรับชมให้อารมณ์ร่วมได้ และการจะสร้างสรรค์ผลงานให้มีความเป็นเอกภาพ ต้องเข้าใจความหมายและลักษณะของเอกภาพให้ดีกว่าก่อน โดยความหมายของเอกภาพคือ การนำเอาองค์ประกอบศิลปะมาจัดองค์ประกอบ หรือประสานกันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่ขัดแย้งและมีความสมบูรณ์ในตัว (สมภพ จงจิตต์โพธา. 2554 : 144)



ภาพที่ 2.30 เอกภาพ (Unity)

ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.2 จุดเด่นหรือจุดเน้น (Emphasis) จุดเด่นหรือจุดเน้น คือส่วนที่แสดงความชัดเจน และสะดุดตาเป็นแห่งแรกในงาน จุดเด่นสร้างจากการเลือกใช้อองค์ประกอบศิลปะบางประเภทให้มีความโดดเด่นขึ้น เช่นการใช้รูปทรง หรือสี มาสร้างจุดสนใจในผลงานให้มีความเด่นชัด และสะดุดตาต่อผู้ชมที่ได้รับชม (สืบทัด สิริมงคลกาล. 2558 : 68) ดังภาพที่ 2.31



ภาพที่ 2.31 จุดเด่นหรือจุดเน้น (Emphasis)
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.3 สัดส่วน (Proportion) สัดส่วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ของขนาดวัตถุรูปทรงต่างๆที่ปรากฏในภาพสีน้ำ โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นการเทียบเคียงวัตถุตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป ทั้งในเรื่องขนาดจำนวนปริมาณ ว่ามีความสวยงามและเหมาะสมกับพื้นที่ภายในกระดาษหรือไม่นอกจากความสัมพันธ์ของรูปทรง ศิลปินและนักวิชาการบางท่านก็นำคำว่าสัดส่วนไปใช้วิเคราะห์ในเรื่องสัดส่วนของสี สัดส่วนของน้ำหนักแสงเงา สัดส่วนของที่ว่างในงานศิลปะด้วย (สืบทัด สิริมงคลกาล. 2558 : 68) ดังภาพที่ 2.32



ภาพที่ 2.32 สัดส่วน (Proportion)
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

สัดส่วนเกิดจากการนำเส้นมาสร้างสรรค์เป็นรูปเป็นร่าง รูปทรง ให้เกิดขนาดสัดส่วนที่สัมพันธ์กับความเป็นจริงหรือต้นแบบหรือเหมือนจริงตามธรรมชาติ แต่อย่างไรก็ตามศิลปินอาจสร้างวัตถุขึ้นมาโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงหรือเหมือนจริงตามต้นแบบ เช่นศิลปะไทยที่สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยจะไม่คำนึงถึงสัดส่วนความถูกต้องของหลักกายวิภาคและหลักทัศนียภาพแต่จะคำนึงถึงความสวยงามประณีตสวยงามของงานโดยรวม (ฉัตรชัย อรรถปักษ์. 2558 : 16)

2.4 ความสมดุลของภาพ (Balance) สืบศักดิ์ สิริมงคลกาล (2558 : 69-70) กล่าวว่า ความสมดุลเป็นความเท่าเทียมกันหรือความเหมาะสมระหว่างองค์ประกอบศิลปะที่นำมาจัดในงาน สันนิษฐานว่ามีความสวยงามหรือไม่ ความสมดุล มี 3 ลักษณะคือ

2.4.1 สมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน ดังภาพที่ 2.33 เป็นความสมดุลแบบสมมาตรที่ แสดงความเท่ากันทั้ง 2 ข้าง คือ ชาย-ขวา บน-ล่าง เท่ากันความสมดุลแบบนี้ให้ความรู้สึกที่มั่นคง แข็งแรง เป็นทางการ



ภาพที่ 2.33 สมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.4.2 สมดุลแบบ 2 ข้างไม่เท่ากัน ดังภาพที่ 2.34 เป็นความสมดุลแบบอสมมาตร ที่แสดงความไม่เท่ากันขององค์ประกอบศิลปะในภาพ เช่น รูปทรงอาจถ่วงน้ำหนักไปด้านใดด้านหนึ่ง หรือมีแสงเงาจัดเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของภาพ



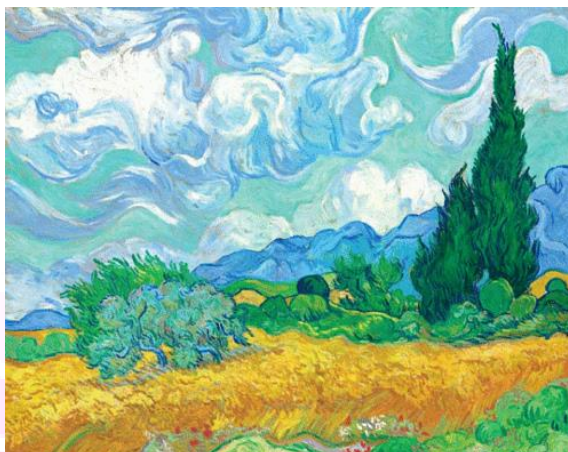
ภาพที่ 2.34 สมดุลแบบ 2 ข้างเท่ากัน
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.4.3 สมดุลแบบรัศมี ดังภาพที่ 2.35 เป็นการกระจายออกจากศูนย์กลางไปทุกทิศทาง ลักษณะเป็นรัศมีหรือวงกลม ทุกๆด้านเท่า ๆ กันความสมดุลแบบนี้ส่วนใหญ่จะเกิดจากหลักทัศนียภาพจุดเดียว



ภาพที่ 2.35 สมดุลแบบรัศมี
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.5 ความกลมกลืน (Harmony) ความกลมกลืนเป็นการนำองค์ประกอบของศิลปะมาผสมผสานกันให้ทุกส่วนในภาพสีน้ำเกิดการเชื่อมโยงเป็นเนื้อเดียวกันทั้งหมดอย่างเหมาะสม อย่างนุ่มนวลและสวยงาม โดยหลีกเลี่ยงความสับสน หรือลักษณะที่ตัดกันมากเกินไป (สีบศักดิ์ สิริมงคลกาล. 2558 : 71) ดังภาพที่ 2.36



ภาพที่ 2.36 ความกลมกลืน (Harmony)
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.6 จังหวะและความเคลื่อนไหว (Rhythm and Movement) เป็นการแสดงความเคลื่อนไหวที่มีจังหวะอย่างต่อเนื่อง โดยการนำเอาองค์ประกอบของศิลปะต่างๆ เช่น รูปร่าง รูปทรง เส้น สี ฯลฯ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน มาจัดวางซ้ำๆ กัน หรือจัดวางวัตถุจากจุดหนึ่งให้แสดงทิศทางที่เคลื่อนไปยังอีกจุดหนึ่งอย่างต่อเนื่องพอเหมาะ จนทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว (สีบศักดิ์ สิริมงคลกาล. 2558 : 72) ดังภาพที่ 2.37



ภาพที่ 2.37 จังหวะและความเคลื่อนไหว (Rhythm and Movement)
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.7 ความลดหลั่น (Gradation) เป็นการทำให้องค์ประกอบของศิลปะเกิดกาลดหลั่นเปลี่ยนแปลงไปที่ละเล็กทีละน้อยอย่างต่อเนื่องและมีทิศทาง รู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปเช่นการเปลี่ยนแปลงรูปร่างจากใหญ่ไปเล็กหรือจากเล็กไปใหม่ จากใกล้ไปไกล จากมืดไปสว่าง จากเข้มไปอ่อนซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะประสานกลมกลืนกันเป็นจังหวะ จนบางครั้งการลดหลั่นที่มีจังหวะนี้ยังทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวอีกด้วย (สมภพ จงจิตต์โพธา. 2554 : 196) ดังภาพที่ 2.38



ภาพที่ 2.38 จังหวะและความเคลื่อนไหว (Rhythm and Movement)
ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

2.8 ความหลากหลาย (Variety) เป็นการนำเอาองค์ประกอบศิลปะหลายๆอย่างที่มีความเหมือนหรือมีความแตกต่างกันมาจัดวางองค์ประกอบบนชิ้นงานเข้าด้วยกันให้เกิดความซับซ้อนแปลกใหม่ แปลกตา แต่ดูน่าสนใจ ความหลากหลายนี้อาจเป็นการแสดงเนื้อหาเรื่องราวที่หลากหลายหรือมีความแปลกใหม่ หรือใช้องค์ประกอบศิลปะต่างๆมาสร้างสรรค์ให้งานดูหลากหลายน่าสนใจ เช่น การใช้เส้นมาสร้างสรรครูปร่างและรูปทรงใหม่ๆ หรือการใช้สีที่หลากหลายสี โดยเฉพาะสีที่ไม่ค่อยนิยมใช้ในการระบายวัตถุนั้นๆมาสร้างสรรค์ ให้งานมีสีสันที่แปลกใหม่สวยงาม (สปีคค์ดี สิริมงคลกาล. 2558 : 73) ดังภาพที่ 2.39



ภาพที่ 2.39 ความหลากหลาย (Variety)

ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

สรุปได้ว่าหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์หรือการจัดภาพ ต่างก็มีความสัมพันธ์ในตัวของมันเองปกติแล้ว หลักเหล่านี้ไม่สามารถนำมาใช้โดยแยกตัวออกจากกันอย่างโดดเด่น เนื่องจากต่างก็มีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา เช่น เมื่อกล่าวถึงความสมดุลก็จะเกี่ยวข้องกับการเน้นจุดเด่นหรือเมื่อกล่าวถึงความกลมกลืน ความสมบูรณ์ก็จะเกี่ยวข้องด้วยทันที ดังนั้น การฝึกปฏิบัติจริงโดยที่ผู้ศึกษา รู้จักเปรียบเทียบและพิจารณาผลงานไปพร้อมกัน จะช่วยสร้างความรู้และความเข้าใจในหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ในการเขียนภาพสีน้ำได้เป็นอย่างดี (นภดล เนตรดี. 2554 : 43)

3. หลักการเขียนทัศนียภาพ

นักวิชาการกล่าวว่า การเขียนภาพทัศนียภาพทัศนียภาพมีหลักสำคัญที่ละเลยไม่ได้ไม่ว่าผลงานจะผิดสัดส่วนไป คือ หลักทัศนียภาพ (Perspective) เป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้ภาพมีมิติระยะใกล้ไกลในภาพ มีหลักการวาด คือ สิ่งที่อยู่ใกล้ตาจะมีขนาดใหญ่ สิ่งที่อยู่ไกลตาจะมีขนาดเล็ก มักจะเป็น ปัญหาเสมอแก่ผู้ต้องการความจริงจากตาเห็น ซึ่งสร้างความยุ่งยากตามมามากมาย วิธีแก้ปัญหานี้ในการสร้างสรรค์ภาพทัศนียภาพในภาพทัศนียภาพให้ถือว่าดีว่า ใกล้ใหญ่ ไกลเล็ก สุชาติ เถาทอง (2536 : 63) กล่าวว่า ในการเขียนภาพเหมือนโดยใช้หลักเหตุผลและข้อมูลจากธรรมชาติทั่วๆไปจะใช้หลักทัศนียภาพวิทยา 2 ประเภทคือ

3.1 ทัศนียภาพวิทยาของบรรยากาศ (Aerial perspective) เป็นทัศนียภาพที่เกิดจากน้ำหนักร้อนแก่มืดและน้ำหนักของสีมีระยะบายตื้นลึกในตัวเอง โดยไม่ต้องใช้เส้นเข้าช่วย น้ำหนักของสีมีผลต่อการเขียนภาพทัศนียภาพมาก สีของวัตถุที่อยู่ใกล้จะค่อนข้างเข้มและชัดเจนแต่พอไกลออกไป น้ำหนักของสีก็จะจางตามลำดับ ทั้งนี้เพราะในบรรยากาศจะมีความหนาแน่นของฝุ่นละอองและไอน้ำมาก ดังภาพที่ 2.40



ภาพที่ 2.40 ทักษะภาพวิทย์ของบรรยากาศ (Aerial perspective)

ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

3.2 ทักษะภาพวิทย์ของเส้น (Linear perspective) ดังภาพที่ 2.41 เป็นการแสดงรูปหรือภาพด้วยเส้นสาย ให้มีสภาพตามตาเห็น คือ วัตถุที่อยู่ใกล้จะมีขนาดใหญ่ ไกลออกไปจะมีขนาดเล็กตามลำดับ ซึ่งสามารถกำหนดรูปแบบของภาพได้ 3 ลักษณะ คือ

3.2.1 ภาพระดับเหนือสายตา

3.2.2 ภาพในระดับสายตา ภาพต่ำกว่าระดับสายตา



ภาพที่ 2.41 ทักษะภาพวิทย์ของเส้น (Linear perspective)

ที่มา : art-illusion. ออนไลน์. 2564

4. การวาดภาพคน

จิรพันธ์ สมประสงค์ (2547 : 77-80) กล่าวว่า การวาดสัดส่วนมนุษย์ได้รับความสนใจมาช้านาน นับย้อนหลังไปตั้งแต่ศิลปะถ้ำในยุคหินเก่า มนุษย์ได้วาดภาพคนปะปนอยู่กับภาพสัตว์ และวิวัฒนาการการวาดภาพคนมาโดยลำดับ จนกระทั่งถึงสมัยกรีกและโรมัน ซึ่งสมัยนั้นจิตรกรได้พัฒนาทักษะไปเป็นอย่างมาก สามารถวาดภาพคนตามลักษณะกายวิภาคโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆของร่างกายได้อย่างถูกต้อง

ต่อมาสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาเป็นช่วงแห่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ ศิลปวิทยา จิตรกรพยายามค้นหาความจริง ความงามตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติโดยเฉพาะการศึกษาโครงสร้างเกี่ยวกับร่างกายมนุษย์ ศึกษากระดูก กล้ามเนื้อและหน้าที่การทำงานต่างๆ สมัยนั้นนับว่าเป็นยุคของการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวาดกายวิภาคคนอย่างแท้จริง จนเป็นรากฐานสำคัญของศิลปะในยุคปัจจุบัน

4.1 ความหมายการวาดสัดส่วนของมนุษย์ พจนานุกรมศัพท์และเทคนิคทางศิลปะ จิรพันธ์ สมประสงค์ (2547 : 77) อ้างถึง มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (มะลิฉัตร เอื้ออนันท์, ผู้แปล. 2540 : 325) กล่าวว่า ได้อธิบายความหมายของ Figure ไว้ข้อหนึ่งว่า “ในด้านจิตรกรรมและประติมากรรม หมายถึงศิลปะแสดงรูปลักษณะของมนุษย์” Figure หมายถึงรูปร่างหรือรูปทรงของคนทั้งตัว การวาดภาพทรวดทรงคนจึงต้องวาดตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า เพื่อแสดงรูปลักษณะโครงสร้างร่างกายของมนุษย์ที่ถูกต้องตามหลักกายวิภาค

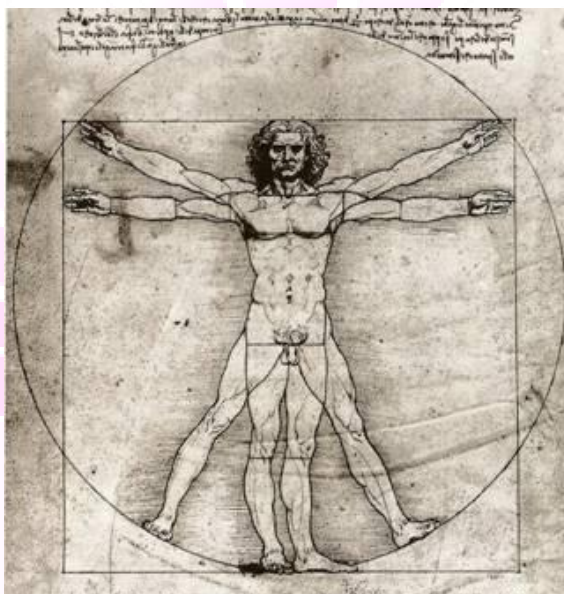
4.2 สัดส่วนมนุษย์วาดตามหลักกายวิภาค (Anatomical Drawing) ดังภาพที่ 2.42 การวาดภาพคนเต็มตัวหลักการสำคัญจะต้องคำนึงถึงหลักกายวิภาค โดยการศึกษาโครงสร้างของกระดูก กล้ามเนื้อและสัดส่วนของมนุษย์ ตัวอย่างการวาดภาพเส้นของ ภาพศึกษารายละเอียดของภาพ The Libyan Sybil ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถาน Metropolitan Museum of Art เป็นภาพวาดเส้นที่ไม่เคลือบเงาเพื่อศึกษารายละเอียดทางกายวิภาคของคน ลักษณะของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น มือ เท้า ใบหน้า ตลอดจนลักษณะการแสดงกิริยาอาการเคลื่อนไหว ลักษณะการบิดตัวของกล้ามเนื้อ กระดูก ก่อนที่จะนำไปวาดเป็นภาพจิตรกรรม ซึ่งเป็นภาพรูปคนที่มีร่างกายลำสันบึกบึนเต็มไปด้วยปริมาตร เช่น แผ่นหลังของหุ่นในภาพนี้แสดงให้เห็นว่า รูปทรงรูปไข่ของซี่โครง กล้ามเนื้อ สะบักและอื่นๆ จมติดอยู่ในโครงสร้างใหญ่ของแผ่นหลังทั้งหมด ไม่เคลือบเงาโลแรงารูปทรงเหล่านี้ให้คล้ายตามแสงเงาของโครงสร้างใหญ่ได้อย่างประสานกลมกลืน โดยเขาได้แสดงให้เห็นถึงความงามในทัศนคติของบุรุษเป็นความงามอันเต็มไปด้วยพลังอำนาจ มีความหนักแน่น รุนแรงและสง่างามสำหรับกลวิธีที่ไม่เคลือบเงาใช้ในการวาดเส้น เพื่อศึกษารายละเอียดของภาพ The Libyan Sybil นั้น เป็นการวาดด้วยสีชอล์กแดงหรือสีแซงกวิน โดยใช้การแรเงาขนาน (Hatching) ที่แรเงาด้วยเส้นลากขนานกันถี่ๆ ในบริเวณเดียวกันซ้ำๆ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นทักษะทางการวาดเส้นของเขาได้เป็นอย่างดี เพราะการแรเงาที่ต้องอาศัยน้ำหนักร่างกายที่มีความแม่นยำ น้ำหนักเท่าๆ กัน เพื่อให้ได้เส้นเงาที่มีน้ำหนักเท่ากันเป็นระบบ



ภาพที่ 2.42 The Libyan Sybil ผลงาน Michelangelo Buonarroti
ที่มา : samaporn. ออนไลน์. 2562

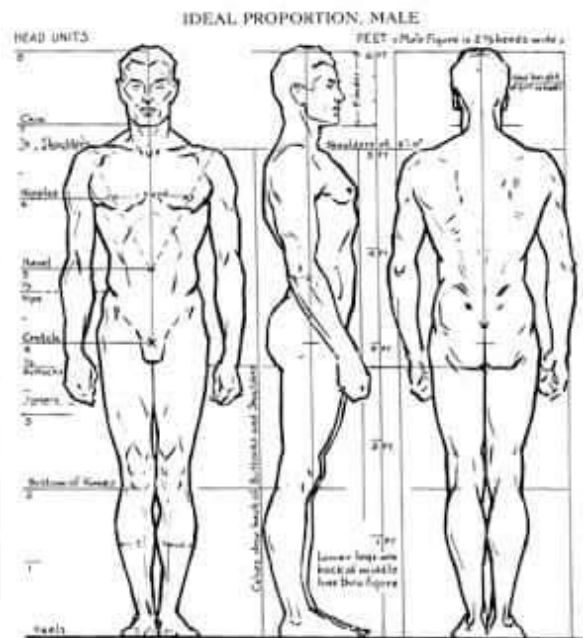
4.3 สัดส่วน จีรพันธ์ สมประสงค์ (2547 : 78) อ้างถึง มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. ผู้แปล. 2540 : 729) กล่าวว่า สัดส่วน หมายถึง ความสัมพันธ์ในเชิงคณิตศาสตร์ และเรขาคณิตบนร่างกาย มนุษย์มีอัตราส่วนของแต่ละส่วนที่มีต่อส่วนอื่นๆ หรือโดยส่วนรวม สัดส่วนของมนุษย์โดยเฉลี่ยจะมีความสูงเทียบกับความยาวของศีรษะเป็น 7 เท่าหรือ $7\frac{1}{2}$ เท่า และถ้ากางแขนออกเหยียดจนสุดปลายแขนจะยาวประมาณเท่ากับ ความสูงของร่างกาย โครงสร้างของมนุษย์ในอุดมคติจะแบ่งร่างกายออกเป็นส่วนๆ ซึ่งเทียบจากหน่วยที่เท่าๆ กันแบ่งออกเป็น 8 ส่วนเป็น

ภาพสเกตช์ “Proportion of the Human Figure” หรือ “Vitruvian Man” ของเลโอนาร์โด ดา วินชี (1452 – 1519) ดังภาพที่ 2.43 เป็นเรื่องของทฤษฎีสัดส่วนที่ศิลปินค้นหากันมาตั้งแต่สมัยกรีก กล่าวคือ ศิลปินโบราณคิดว่าจะเขียนรูปมนุษย์ให้สวยงามได้อย่างไร น่าจะมีทฤษฎีสัดส่วนว่าควรจะทำไร เหมือนสมัยกรีกเฮลลิเคตุสคิดเรื่องทฤษฎีสัดส่วนของรูปปั้นว่า จะให้รูปปั้นออกมางดงามสมส่วนได้อย่างไร กำหนดไว้ว่าส่วนของศีรษะต้องสูงเท่าไร ขา แขน เท่าไร เรอเนสซองค์เป็นยุคของการฟื้นคืนชีพอีกครั้งหนึ่งของศิลปะคลาสสิก เพราะฉะนั้นพวกเรอเนสซองค์ (เลโอนาร์โด เป็นจิตรกรคนสำคัญของเรอเนสซองค์ยุคทอง) พยายามแสวงหาสัดส่วนที่งดงามด้วย (ศาสตร์ศิลป์ ถอดรหัสลับ ดา วินชี, หน้า 2

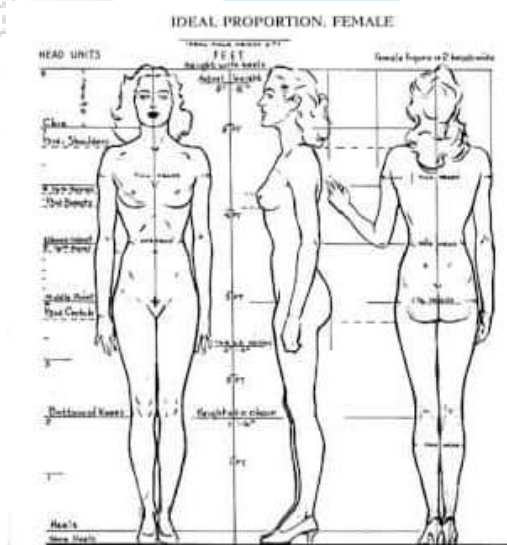


ภาพที่ 2.43 วิทรูเวียนแมน (Vitruvian Man) เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci)
ที่มา : Vitruvian Man. ออนไลน์. 2562

สรุปได้ว่า สัดส่วน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ของรูปทรง ตัวอย่างเช่นรูปทรงคนจะประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ได้แก่ ศีรษะ แขนขา มือ เท้า เป็นต้น มีความสัมพันธ์กันไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดผิดปกติจึงจะดูงาม รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับรูปทรงอื่นๆ ที่อยู่รวมกันด้วย (ดังภาพที่ 2.44, 2.45)



ภาพที่ 2.44 สัดส่วนของร่างกายมนุษย์
ที่มา : jumpsuri.blogspot. ออนไลน์. 2560



ภาพที่ 2.45 สัดส่วนของร่างกายของมนุษย์
ที่มา : jumpsuri.blogspot. ออนไลน์. 2560

4.4 ประเภทของสัดส่วน (Types of proportion) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

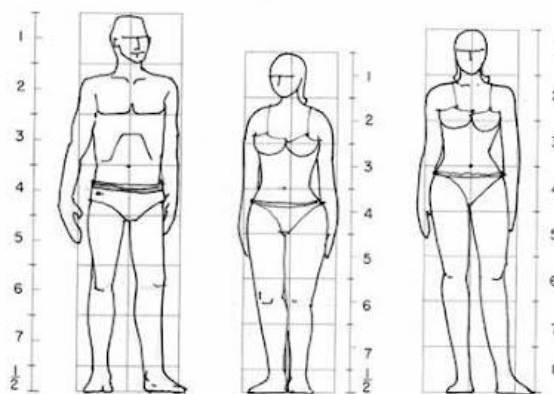
4.4.1 สัดส่วนจากธรรมชาติ หมายถึง สัดส่วนที่ถือกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติ เช่น รูปทรงของคนหรือสัตว์ จะมีสัดส่วนสมส่วนทรงตามธรรมชาติ การถ่ายทอจึงต้องถ่ายทอดให้ถูกต้องตามสัดส่วนนั้นๆ แม้ว่ารูปทรงธรรมชาติจะมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น อ้วน ผอม หรือสูงก็ตาม ก็นับว่ามีสัดส่วนอันเหมาะสมได้ ถ้าสัดส่วนนั้นสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี นอกจากจะผิดส่วน เช่น ศีรษะโต แขนขาสั้นหรือยาวผิดปกติ เป็นต้น

4.4.2 สัดส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น ตามพจนานุกรมศัพท์ศิลปะอังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2530 :147) ได้กล่าวถึงสัดส่วน ว่ามี 2 ประเภท

1. สัดส่วนที่ยอมรับกันทั่วๆไป เป็นสัดส่วนที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่างามเป็นมาตรฐาน เช่น รูปแบบของเสาไอโอนิก คอรินเทียน เป็นต้น
2. สัดส่วนอันเกิดจากแนวคิดอิสระของศิลปิน เกิดจากการที่ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน นำเอาทัศนธาตุต่างๆ มาจัดวางและนำมาใช้รวมการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ เพื่อให้เกิดความงาม

4.5 การทรงตัว (Balancing) การวาดสัดส่วนมนุษย์ การทรงตัวนั้นมีความสำคัญทั้งในงานจิตรกรรม ประติมากรรม และศิลปะสาขาอื่นๆ ดุลยภาพของสัดส่วนมนุษย์จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและทรงตัวอยู่ได้ตามกฎแรงดึงดูดของโลก (Gravity) อาจเป็นท่าหนึ่ง ยืน เดิน ยกแขน ยกเท้า เป็นต้น

4.6 แรงดึงดูดเส้นแรงดึงดูด (Gravity line) หมายถึง เส้นแกนสมมุติของรูปทรงที่ลากจากด้านบนลงสู่ด้านล่าง และแสดงน้ำหนักตกลงสู่แกนกลางของโลก เช่น การวาดท่าทางของคนยืนในท่าปกติ เส้นแรงดึงดูดจากลากจากกระดูกหน้าอกลงสู่ปลายเท้า น้ำหนักจะตกลงที่ฝ่าเท้าทั้งสองข้าง ถ้าเป็นท่าคนก้มเก็บสิ่งของแรงดึงดูดจะเปลี่ยนไป กล่าวคือ หัวเขาจะงอ กันจะย่นไปด้านหลังหรือถ้าคนเดินบนกระบอกไม้ไผ่ข้ามคลองก็จะกลางมือทั้งสองข้างขึ้น เพื่อการทรงตัว หญิงมีครรภ์หรือพระอุ้มบาตรท้องจะย่นไปข้างหน้า ลำตัวจะเอนไปด้านหลังเพื่อเปลี่ยนน้ำหนัก และในการวาดกิริยาอื่นๆ ก็เช่นกัน การถ่ายทอรูปทรงคนจึงต้องสังเกตเรื่องการทรงตัวและการวางให้ถูกต้อง ดังภาพที่ 2.46



ภาพที่ 2.46 แรงดึงดูดเส้นแรงดึงดูด (Gravity line)

ที่มา : jumpsuri.blogspot. ออนไลน์. 2560

5. สีน้ำ (Watercolor)

สีน้ำ คือสีที่มีการใช้น้ำเป็นตัวทำละลาย โดยจะมีเนื้อสีที่บด แล้วผสมกับการอารบิก ที่สกัดจากต้นอะคาเซีย (Acacia Tree) เป็นตัวยึดเนื้อสีเข้าด้วยกัน มีคุณสมบัติพิเศษคือละลายน้ำง่าย และติดกระดาษแน่น จะมีลักษณะความโปร่งใส และโดยปกติจะไม่นิยมผสมสีขาว ต่างจากสีน้ำมันที่สามารถระบายทับหลายๆชั้นได้เรื่อยๆ และมีการผสมสีขาวเพื่อให้สีอ่อนลง สีน้ำจะใช้เวลาแห้งช้า การผสมสีขาว และสีน้ำหากระบายจางๆอาจจะกลายเป็นสีอื่นได้ เช่น สี Vermillion หรือ สีแดงอ่อน ระบายจางๆ จะกลายเป็นสีชมพู ยิ่งระบายจางมาก ยิ่งเห็นพื้นผิวของกระดาษมาก โดยปกติแล้วสีน้ำ จะลงบนกระดาษ แต่สามารถลงบนวัสดุอื่นๆ อย่างผ้าใบ หรือ ผ้า ได้ แม้จะไม่ค่อยมีคนนิยมทำกัน ด้วยความที่เป็นสีที่ค่าตลาดผลที่ออกมาได้ยาก การลงสีน้ำจึงเป็นเรื่องท้าทาย ผู้ที่วาดสีน้ำจะต้องเรียนรู้การ Improvise หรือการวาดโดยไม่ได้เตรียมผลที่เกิดขึ้นล่วงหน้า ให้สิ่งที่เกิดขึ้นจากการวาดเป็นผลของมันเอง

5.1 จิตรกรรมสีน้ำ (Watercolor painting หรือ Watercolour painting) เป็นวิธีการเขียนภาพวิธีหนึ่งที่ใช้สีน้ำเป็นอุปกรณ์การเขียนหรือมีผลเหมือนภาพที่เขียนด้วยสีน้ำที่เขียนด้วยสีที่ทำด้วย สารสี (Pigments) ที่ละลายในของเหลวในภาชนะ สิ่งที่ใช้เขียนส่วนใหญ่จะเป็นกระดาษ แต่ก็อาจจะเป็นวัสดุอื่นเช่นกระดาษพาไพร์ส กระดาษที่ทำจากเปลือกไม้ พลาสติก กระดาษหนังสือ (Vellum) หรือหนังสือ ผ้า ไม้ และผ้าใบ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จิตรกรรมสีน้ำเขียนด้วยหมึกที่เรียกว่าจิตรกรรมแปรง (Brush painting) หรือ จิตรกรรมม้วน (Scroll painting) จิตรกรรมสีน้ำเป็นวิธีการเขียนจิตรกรรมที่นิยมกันมากที่สุดในจิตรกรรมจีน จิตรกรรมเกาหลี หรือจิตรกรรมญี่ปุ่น ที่มักจะเป็นสีเดียวที่เป็นสีดำหรือน้ำตาล (Wikipedia. ออนไลน์. 2561)

6. ประวัติความเป็นมาของสีน้ำ

6.1 สีน้ำในกลุ่มประเทศตะวันออก สีน้ำมีมาแต่สมัยโบราณปรากฏตามเอกสารและตำราวิชาการทางศิลปะ เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศจีน หลักฐานพบตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังและพัฒนาสูงสุดในราชวงศ์ซ่ง เป็นชนชาติแรกที่สร้างสรรค์ผลงานสีน้ำ จากการใช้พู่กันในการเขียนตัวอักษรเกิดการพัฒนาเทคนิคการเขียนอักษรจีนมาสร้างสรรค์เป็นผลงานสีน้ำเป็นชนชาติที่แสวงหาประสบการณ์ทางสีน้ำก่อนชาติอื่น ภาพเขียนสีน้ำส่วนใหญ่มักจะเป็นภาพทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม ตามความเชื่อในปรัชญาที่ผูกพันกับธรรมชาติ เชื่อกันว่าธรรมชาติเป็นมรดกของสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ และต่อมาได้แพร่กระจายความนิยมไปสู่พื้นที่ต่างๆ ในเอเชีย โดยเฉพาะญี่ปุ่น ทำให้เกิดรูปแบบเฉพาะตนที่สวยงามและน่าสนใจ รวมถึงในประเทศไทย และแพร่กระจายไปยังทางตะวันตก เกิดการพัฒนาการของสีน้ำอย่างกว้างไกลจนกลายเป็นต้นแบบของวิชาสีน้ำสากลในปัจจุบัน

6.2. สีน้ำในกลุ่มประเทศตะวันตก นกตล เนตรดี (2554 : 9) อ้างถึง อารี สุทธิพันธุ์ (อารี สุทธิพันธุ์. 2526 : 28) ว่า การเขียนภาพสีน้ำในกลุ่มประเทศตะวันตก เริ่มอย่างจริงจังประมาณ ค.ศ. 1400 โดยเริ่มในประเทศเยอรมนี ปรากฏหลักฐานเด่นชัดในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15 เห็นได้จาก ผลงานของ อัลเบรชท์ ดูเรอร์ (Albecht Durer. 1471-1528) ดูเรอร์ เป็นศิลปินชาวเยอรมันที่สนใจ การเขียนภาพด้วยสีน้ำมากผลงานของเขามีทั้งการใช้สีน้ำระบายทับซ้อนกันและปล่อยให้สีไหลซึมเข้าหากันในลักษณะที่ยังเปียกอยู่ต่อมาได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งสีน้ำ ดังภาพที่ 2.47



ภาพที่ 2.47 ผลงานของอัลเบรชท์ ดูเรอร์
ที่มา : takieng. ออนไลน์. 2557

8.7 ความเป็นมาของสีน้ำสมัยใหม่ในประเทศไทย นกตล เนตรดี. (2554 : 12) กล่าวว่า ช่วง พ.ศ. 2524-2525 จิตรกรรมสีน้ำได้กลับมาสู่ความนิยมในวงการศิลปะอีกครั้ง หลังจากเงียบหายไปนานมีการแสดงนิทรรศการจิตรกรรมสีน้ำตามสถานที่ต่างๆ เป็นระยะๆ แม้ว่าการแสดงนิทรรศการระยะนี้จะเป็นการแสดงนิทรรศการกลุ่มก็ตาม ซึ่งการแสดงนิทรรศการสีน้ำของกลุ่มต่างได้สร้างความสนใจและกระตุ้นให้ศิลปินผู้สนใจในวงการศิลปะหันมาให้ความสำคัญต่อจิตรกรรมสีน้ำมากขึ้น อีกทั้งมีการเรียนการสอนจิตรกรรมสีน้ำที่ภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จากการเรียนการสอนนี้เองที่ทำให้เกิดจิตรกรรมสีน้ำขึ้นหลายคน รวมทั้งการตื่นตัวทางด้านจิตรกรรมสีน้ำในหลายสถาบันและในหมู่คณาจารย์จากวิทยาช่างศิลป์ด้วย

นกตล เนตรดี (2554: 13) อ้างถึง วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ (วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ. 2546 : 122-124) กล่าวว่า ได้สรุปความเป็นมาของสีน้ำสมัยใหม่ ไว้ดังนี้ ในปี พ.ศ. 2526 อารี สุทธิพันธุ์ ได้เขียนหนังสือชื่อ “การระบายสีน้ำ” จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์กระดาศสา นับเป็นหนังสือการระบายสีน้ำเล่มแรกของไทยและเป็นหนังสือที่กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในการระบายสีน้ำอย่างกว้างขวาง เป็นหนังสือที่เสนอกระบวนการการระบายสีน้ำอย่างใหม่สำหรับเมืองไทย โดยเน้นการกระบวนการพื้นฐาน (Basic process) เช่น การระบายเรียบ การระบายทับ การสร้างพื้นผิว การระบายเรียก การระบายแห้ง ฯลฯ รวมทั้งการทำความเข้าใจกับวัสดุอุปกรณ์การระบายสีน้ำ รู้จักกับคุณสมบัติของสีน้ำ ก่อนที่

จะก้าวไปสู่การสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำ ซึ่งกระบวนการเช่นนี้ นับว่าค่อนข้างใหม่ในหมู่ศิลปินและนิสิตนักศึกษาศิลปะของเมืองไทย เพราะก่อนหน้านี้การระบายสีน้ำเป็นไปอย่างอิสระ ไม่มีกระบวนการที่เด่นชัดหรือไม่ก็เป็นไปตามอิทธิพลศิลปะหลักวิชา (Academic Art) จากพื้นฐานเดิมของศิลปะยุโรป ซึ่งกระบวนการการระบายสีน้ำของ อาร์ สุธิพันธุ์ ได้รับการพัฒนามาจากการระบายสีน้ำสมัยใหม่ของชาติตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสหรัฐอเมริกา และกระบวนการระบายสีน้ำของ อาร์ สุธิพันธุ์ ต่อมาเรียกว่า ระบบ เอ. เอส (A.S. System) (อ่านรายงานการวิจัยของ ประเสริฐ ศรีรัตน เรื่อง “ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการระบายสีน้ำของนักศึกษาวิทยาลัยครู โดยการสอนระบบ เอ. เอส กับการสอนแบบปกติ ” มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2534

นภดล เนตรดี (2554: 13) ยังกล่าวอีกว่า ปัจจุบันจิตรกรรมสีน้ำมีบทบาทต่อวงการศิลปะ และตลอดจนสถาบันการเรียนการสอนศิลปะมาก อาร์ สุธิพันธุ์ นับว่าเป็นผู้บุกเบิกการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันได้รับการยกย่องเป็นนักวิชาการทางศิลปะ ศิลปิน และอาจารย์สอนศิลปะแขนงต่างๆ โดยเฉพาะการเรียนการสอนจิตรกรรมสีน้ำนั้นได้สร้างกระบวนการสอนจิตรกรรมสีน้ำขึ้นใหม่ มีรูปแบบการถ่ายทอดเป็นของตนเอง ไม่เหมือนกับการเรียนการสอนแบบเดิมที่เน้นความสำคัญเฉพาะรูปมากกว่าพื้น เน้นแสงเงาตกทอดตามธรรมชาติ มากกว่าการแสดงออกตามคุณสมบัติของสี แต่กระบวนการเรียนการสอนจิตรกรรมสีน้ำของอาร์ สุธิพันธุ์ เน้นความสำคัญรูปและพื้น รูปคือส่วนหนึ่งของพื้นและพื้นคือส่วนหนึ่งของรูป เน้นคุณสมบัติของสีน้ำแต่ละสีที่ลื่นไหลซึมเข้าหากัน ซึ่งแต่เดิมเข้าใจกันว่าสีน้ำระบายทับซ้อนกันไม่ได้ ถ้าสีทับซ้อนกันมากสีจะสกปรกซึ่ง อาร์ สุธิพันธุ์ ได้ทดลองและพิสูจน์อย่างเป็นรูปธรรม



ภาพที่ 2.48 ผลงานของนภดล เนตรดี
ที่มา : นภดล เนตรดี. ออนไลน์. 2560

ประวัติศาสตร์ ที่มา พัฒนาการของงานสีน้ำ ในช่วงต้น หรือเป็นองค์ประกอบความรู้พื้นฐานที่สำคัญ ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องทำความเข้าใจให้ถ่องแท้จึง จึงสามารถเข้าใจพัฒนาการของรูปแบบงานสีน้ำต่าง ๆ ที่ปรากฏในปัจจุบันได้ ความเข้าใจดังกล่าวจะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์งานสีน้ำรูปแบบต่างๆได้ รวมถึงสามารถนำมาประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์งานสีน้ำที่มีรูปแบบเฉพาะตนต่อไป และเมื่อเข้าใจที่มาของงานสีน้ำเป็นอย่างดีแล้วผู้สร้างสรรค์ก็必将มีความพร้อมสำหรับการเตรียมตัวระบายสีน้ำ (สืบทศศักดิ์ สิริมงคลกาล. 2558 :19)

อิทธิพลทางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พุทธพาณิชย์ สรุปรงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ดังนี้ **สงคราม สุเทพากุล (2556)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธพาณิชย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการพุทธศาสนา ในสภาวะปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการค้าพุทธพาณิชย์โดยการถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมสื่อผสมขอบเขตการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประการ

ขอบเขตด้านเนื้อหาผลงานจิตรกรรมสื่อผสมชุดนี้ แสดงออกถึงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงในสังคม เพื่อเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการค้าพระพุทธรูปในเชิงพาณิชย์ที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยในปัจจุบัน 2. ขอบเขตด้านการรูปแบบและเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานสร้างขึ้นด้วยการนำสื่อสิ่งพิมพ์มาสร้างสรรค์ และตกแต่งเพิ่มเติมเป็นเทคนิคจิตรกรรมสื่อผสม โดยมีขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานคือ 1. การเก็บข้อมูลภาคสนาม 2. การเก็บข้อมูลภาคเอกสารสำคัญ 3. การสร้างแบบร่างผลงาน 4. การขยายผลงาน 5. การนำเสนอผลงาน

ผลของการศึกษาในครั้งนี้เป็นผลงานจิตรกรรมสื่อผสมจำนวน 4 ชิ้นได้แก่ 1. พุทธพาณิชย์ 1 ขนาด 100x100 ซม. 2. พุทธพาณิชย์2 ขนาด 100x100 ซม. 3. พุทธพาณิชย์3 ขนาด 100x100 ซม. 4. พุทธพาณิชย์4 ขนาด 100x120 ซม. ผลงานทั้ง 4 ชิ้นเสนอรูปแบบเฉพาะตนโดยอาศัยทัศนธาตุต่างๆ มีเส้น สี รูปร่าง รูปทรง ที่ว่าง พื้นผิว แสงเงา เพื่อสะท้อนให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการพุทธศาสนาและกระตุ้นเตือนให้คนฉุกคิดถึงคุณค่าและความหมายที่แท้จริงของพุทธศาสนา

พัชรีย์ สายบุญเย็น (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธพาณิชย์ในสถาบันพระพุทธรูปศาสนา” จากกระแสโลกาภิวัตน์ภายใต้ระบบทุนนิยม หลักคิดการผลิตเพื่อแสวงหากำไรและผลประโยชน์โดยใช้เงินเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนสินค้า แม้แต่ความคิดความเชื่อในศาสนาที่ถูกแลกเปลี่ยนความศรัทธาผ่านเงินตรา พุทธพาณิชย์ มีวิธีการในการสร้างคุณค่าและความต้องการให้กับผู้ที่มีความเชื่อและศรัทธา การบริการพุทธพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพจะนำมาซึ่งรายได้อย่างมากมาย แต่การนำเอาความเชื่อทางพระพุทธรูปศาสนาไปแปรเป็นสินค้าบนฐานของอิทธิปาฏิหาริย์สร้างผลกระทบที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุถึงการเข้าใจทุกข์

พัฒนาการของพุทธพาณิชย์เริ่มจากพระเครื่องที่ปรากฏในสังคมไทยในยุคต้นกำเนิดการกำเนิดพระเครื่องมีพัฒนาการมาจากพุทธธรรม พระเครื่องหรือพระพิมพ์ในยุคนี้จึงโดดเด่นด้านพุทธธรรม ยุคต่อมาคือการมองพระเครื่อง ในแง่ พุทธคุณ เช่นความเชื่อเรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ พระเครื่องจึง

เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องรางของขลังที่มีไว้เพื่อปลุกขวัญกำลังใจสู้รบยามสงคราม ต่อมายุคที่นิยมพระเครื่องเป็นเรื่อง พุทธศิลป์ ความนิยมนี้ในราวสมัยปลายรัชกาลที่ 4 จัดว่าพระเครื่องโดดเด่นในด้านพุทธศิลป์มากที่สุดเห็นได้จากความนิยมและเก็บสะสมไว้เป็นสมบัติส่วนตัว ในยุคปัจจุบันที่โดดเด่นชัดเจนที่สุดคือ “พุทธพาณิชย์” พุทธพาณิชย์จะมีวิธีการในการสร้างคุณค่าและความต้องการให้กับรูปแบบสินค้าและบริการความเชื่อทางพุทธศาสนาเป็นสินค้าบนฐานของอิทธิปาฏิหาริย์ ซึ่งก็ย่อมที่จะสร้างผลกระทบที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุถึงการเข้าใจทุกข์และแนวทางในการดับทุกข์ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในปัจจุบันอนาคตและประโยชน์สูงสุดของพุทธธรรม

นายวิสมัญญา ทูลโรสงค์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธพาณิชย์ (Buddhism commerce)” มนุษย์บนแผ่นดินที่เป็นอาณาจักรประเทศไทยในปัจจุบัน มีความศรัทธาเคารพนับถือพระพุทธศาสนามานานกว่า 1000 ปีแล้ว ดังนั้น แนวทางการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม นโยบาย แผนงาน ตลอดจนหลักการปกครองและบริหารของประเทศ จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักการทางพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวเสมอมา และเมื่อก้าวถึงการนับถือพระพุทธศาสนาของคนไทย จำเป็นจะต้องย้อนเวลานับไปตั้งแต่ยุคแรกของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ดินแดนนี้ ราวพุทธศตวรรษที่ 3 ซึ่งเรียกดินแดนแถบนี้ว่า “สุวรรณภูมิ” โดยมีคณะพระโสณะและพระอุตตระซึ่งเป็นสมณทูตสาย 1 ในบรรดาสมณทูต 9 สาย ที่พระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์ผู้ครองเมืองปาฏลิบุตร แคว้นมคธ (พ.ศ.270-311) แห่งชมพูทวีป หลังจากทรงอุปถัมภ์การทาสักขยานครั้งที่ 3 แล้ว ได้ทรงส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในดินแดนต่างๆ ซึ่งเชื่อกันว่าดินแดนแถบจังหวัดนครปฐมของประเทศไทยในปัจจุบันนี้เป็นศูนย์กลาง สำคัญของสุวรรณภูมิที่พระพุทธศาสนาเข้ามาตั้งมั่นเป็นที่แรกและแผ่ขยายไปยังพื้นที่ต่างๆ ในภูมิภาคนี้ จวบจนปัจจุบัน ประเทศไทยได้กลายเป็นศูนย์กลางสำคัญของพระพุทธศาสนาในโลก

พุทธพาณิชย์อาจเป็นหนึ่งในประตูเข้าสู่วิถีแห่งพุทธศาสนาตามรอยพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เปรียบศักยภาพของมนุษย์ที่ไม่เท่ากันเหมือนบัว สี่เหล่า พุทธพาณิชย์จึงมีไว้รองรับเหล่าบัวที่มีความต่างเหมือนคนเรา เหตุเพราะว่า “บางคนอาจมาด้วยสติปัญญาสูงแล้วมาศึกษาพระธรรมเพียงเล็กน้อยสามารถจะเข้าสู่วิถีแห่งพุทธ บางคนอาจจะต้องใช้เวลาเข้าถึงพอสมควร บางคนอาจใช้ทั้งเวลาเข้าถึง และได้รับการชี้แนะและส่งเสริม หรือบางคนยอมจมปรักอยู่กับความเชื่อของตน” ดังนั้นหากพุทธพาณิชย์ เป็นเพียงบันไดขั้นแรกที่จะชี้แนะให้คนเข้าสู่วิถีแห่งพุทธด้วยศรัทธาแม้จะแลกมาด้วยอามิสหรือสินจ้าง จึงไม่ถือว่าผิด แต่ต้องมีการส่งเสริมให้คนก้าวพ้น หรือให้ก้าวข้ามศรัทธาที่เป็นเพียงอามิสบูชาและการ ยึดถือเพียงวัตถุเพื่อการบรรลุถึงความอยากมีอยากเป็น ที่เรียกว่า “พุทธพาณิชย์” ควรส่งเสริมให้เข้าถึง วิถีแห่งพุทธ “โดยศึกษาหลักธรรมค สอนของพระพุทธศาสนาที่จริงคืออะไร แก่นแท้ของ พระพุทธศาสนาคืออะไร” การส่งเสริมให้ก้าวขึ้นบันไดขั้นต่อไป ถือเป็นหน้าที่ของพุทธบริษัททั้ง ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสกและอุบาสิกา เพื่อจรรโลงไว้ซึ่งคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา ดังนั้น ในฐานะชาวพุทธต้องถามตัวเองว่า ณ ปัจจุบัน “เป็นชาวพุทธ” กันอย่างไร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

ในงานศิลปศึกษานิพนธ์และการสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำ ชุด พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้มีกระบวนการถ่ายทอดอารมณ์เรื่องราวของธุรกิจเชิงพาณิชย์ในรูปแบบสังคมไทยในปัจจุบัน

ข้าพเจ้าเริ่มต้นจากการค้นคว้าอิสระโดยนำเรื่องราวจากประสบการณ์และการศึกษาค้นคว้าจากพฤติกรรมการค้าขายในรูปแบบพุทธพาณิชย์ต่างๆ เชื่อมโยงการถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมโดยใช้เทคนิคสีน้ำโดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล
2. ขั้นตอนการทำภาพร่างภาพต้นแบบ
3. ขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิควิธีการ
4. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

1. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

การสร้างสรรค์ผลงานชุด จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะ รวมไปถึงอิทธิพลจากศิลปวัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ 3 ด้าน ดังนี้ต่อไป

1.1 ด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการเก็บข้อมูลภาคเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่อง พุทธพาณิชย์ด้านศิลปะและงานจิตรกรรม จากเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงในเรื่องพุทธพาณิชย์มีข้อมูลอย่างมากซึ่งเกี่ยวกับ “พุทธพาณิชย์ในสถาบันพระพุทธศาสนา” และ “พุทธพาณิชย์” ซึ่งธุรกิจเชิงพาณิชย์มีหลายรูปแบบ รวมไปถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาอีกทั้งเป็นเรื่องเครื่องรางของขลังที่เป็นความเชื่อต่างๆของมนุษย์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานเป็นอย่างมาก

1.2 ด้านข้อมูลภาพถ่าย

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการถ่ายภาพจากสถานที่จริง การทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในการถ่ายภาพ วัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาและอำเภอใกล้เคียง ในแต่ละรูปแบบธุรกิจเชิงพาณิชย์ของวัดที่ผู้ทำวิจัยต้องการจะศึกษา เช่น วัดศาลาลอย วัดบ้านไร่ วัดป่าหลักร้อย วัดหลวงพ่โต วัดม่วง วัดสะแก วัดพระขาว วัดป่าศาลวัน วัดบุไผ่ (วัดบ้านไร่2) วัดหลวงปู่ทวด (ดังภาพที่ 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15, 3.16, 3.17, 3.18, 3.19, 3.20, 3.21, 3.22, 3.23



ภาพที่ 3.1 โบสถ์เก่าแก่ของวัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา แสดงถึงการออกแบบของสถาปัตยกรรมของสมัยก่อนในแบบร่างที่ดี
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.2 การถวายสังฆทานของวัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการบริการตนเอง
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.3 การเสิร์ฟอาหาร วัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการบริการตนเอง เสี่ยงโชคหรือเช่าบูชาเครื่องรางของขลัง
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.4 กิจกรรมบุชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.5 กิจกรรมที่เป็นการบริการตนเองกับผู้ที่สนใจวัดศาลาลอย อ.เมือง จ.นครราชสีมา นับเป็น
พุทธพาณิชย์ด้านการบริการตนเอง
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.6 การเป็นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดป่าหลักร้อย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา
นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการบริการตนเอง สื่อให้เห็นถึงธุรกิจที่เกิดขึ้นภายในวัด
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.7 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาค วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเชิญชวนทำบุญและบริจาค หรือตู้เสี่ยงทาย
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.8 จุดเช็คอิน แหล่งเชิญชวนให้ผู้คนเข้าวัด วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.9 การให้อาหารปลาของผู้คนที่มาทำบุญที่วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเชิญชวนทำบุญ ให้อาหารสัตว์ต่างๆ
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงษ์. 2563



ภาพที่ 3.10 จุดแลนด์มาร์ควัดบ้านไร่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงษ์. 2563



ภาพที่ 3.11 อาคารมหาวิหารเทพ จุดขายของที่ระลึกวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา นับเป็น
พุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.12 จุดทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือวัดราษฎร์บำรุง อ.เมือง จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์
ด้านการให้บริการตนเองหรือให้อาหารสัตว์ต่างๆ
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.13 จุดเชิญชวนทำบุญบริจาคและเครื่องเสียงทนายวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเชิญชวนทำบุญด้วยผู้รับบริจาค
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงศ์. 2563



ภาพที่ 3.14 ศูนย์โอท็อป นวัตกรรมของวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงศ์. 2563



ภาพที่ 3.15 จุดที่เป็นบริการตนเอง เชิญชวนผู้คนให้อาหารสัตว์วัดพระขาว อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้อาหารสัตว์ต่างๆ
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.16 อุทยานการศึกษาวัดป่าหลักร้อย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.17 การบุชารูปเคารพวัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.18 จุดอุทยานสถานที่ประวัติศาสตร์วัดป่าหลักร้อย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.19 การเสด็จวัดหลวงพ่โต อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการ
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.20 จุดสถานที่ถ่ายภาพวัดหลวงพ่โต อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการ
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.21 การให้เช่าบูชา เครื่องรางของคลั่ง วัดถ่มมงคล การเสียดคล้องช้างวัดศาลาลอย อ.เมือง จ. นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.22 สถานที่แหล่งท่องเที่ยว จุดถ่ายภาพวัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.23 สถานที่จุดถ่ายภาพวัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา นับเป็นพุทธพาณิชย์ด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

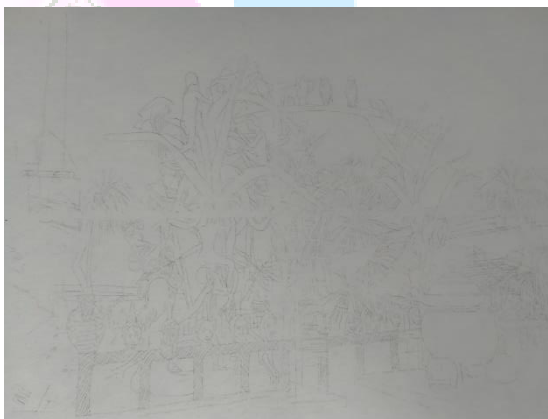
1.3 ด้านข้อมูลทางด้านอิทธิพลทางศิลปะสีน้ำ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจาก อิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะ รวมไปถึงอิทธิพลจากศิลปินต้นแบบจากประเทศไทยและต่างประเทศ หนังสือทฤษฎีทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับสีน้ำ หนังสือเอกสารทางวิชาการ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ หรือบล็อกบทความต่าง ๆ

รวมไปถึงเอกสารงานวิจัยทางด้านศิลปะ ศึกษาจากสื่อวีดิทัศน์ของศิลปิน ไม่ว่าจะเป็นด้านทฤษฎี เทคนิคต่างๆ และมุมมองในการถ่ายทอดอารมณ์หรือสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน และศิลปินที่ผู้วิจัยได้ศึกษาก็คือ อาจารย์ ธนกร ไชยจินดา ศิลปินสีน้ำที่มีกวาดสีน้ำผ่านเรื่องราวชีวิตพื้นบ้าน รวมทั้งภูมิทัศน์ และวัดวาอารามของเมืองเชียงใหม่ในเทศกาลต่างๆ และศิลปินต่างประเทศอีกท่าน คือ มาซาโตะ วาตานาเบะ (Masato Watanabe) ศิลปินวาดภาพสีน้ำ สมาชิกสมาคมช่างภาพสีน้ำแห่งประเทศไทย ความโปร่งใสของเทคนิคการวาดแบบนี้ ชำนาญการวาดภาพสีน้ำด้วยเทคนิคง่ายๆ ไปจนถึงเทคนิคยากๆ หกปีให้หลังได้วาดภาพด้วยการสร้างฉากซับซ้อนอย่างน่าพิศวงของญี่ปุ่น มีลายเส้นที่คมชัด อาซียะเป็นเมืองที่ติดน้ำและตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือโกเบ ถ่ายทอดงานสีน้ำผ่านวิถีชีวิตเรือชาวประมงกับทะเล และภาพทัศนียภาพของเมืองโกเบและเกียวโต นอกจากนั้นก็จะวาดฉากชีวิตประจำวัน เช่น โบกักรัไฟเล่นผ่าน รถจักรยานยนต์ที่หยุดอยู่นอกร้านอาหารขนาดเล็ก กลุ่มของจักรยานที่ขี่ไปตามถนน ภาพเมือง ยานพาหนะ และท่าเรือ ซึ่งผลงานที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเป็นชุดภาพสีน้ำที่บอกเล่าเรื่องราวของธรรมชาติและเมืองที่ถูกใส่ใจในความหลากหลายของแสง ทำให้เกิดความงามอันเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ส่งผลและสนับสนุนที่มาและเทคนิควิธีการต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน ในชุด “ จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา ”

2. ขั้นตอนการทำภาพร่างต้นแบบ

ในขั้นตอนนี้เป็นการวาดภาพเพื่อจัดองค์ประกอบของภาพก่อน เช่น การวาดวัตถุ คน และสถาปัตยกรรม เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในขณะปฏิบัติงานจริง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแม่นยำและความชำนาญในการลงสีคนและสถาปัตยกรรม ดังภาพที่ 3.24



ภาพที่ 3.24 การร่างภาพต้นแบบ วาดวัตถุคนและประติมากรรมลงบนกระดาษ
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2564

3. ขั้นตอนการแสดงออกด้วยเทคนิควิธีการ

เทคนิคของสีน้ำที่ใช้ในการสร้างชิ้นงานในชุด “ จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ ” มีด้วยกันหลายวิธี ดังนี้

3.1 วิธีระบายแบบเปียกบนเปียก

เป็นการระบายสีบนพื้นกระดาษที่ชื้นหรือเปียก คือ ทำให้กระดาษเปียกก่อน ระวังไม่ให้น้ำมากแล้วระบายสีน้ำลงไป การระบายแบบเปียกบนเปียกควรผสมสีให้เข้มกว่าวิธีระบายเปียกบนแห้ง เพราะเวลาภาพเขียนแห้งสีจะจาง แต่การระบายแบบเปียกบนเปียกช่วยให้สีติดบนกระดาษอย่างทั่วถึง ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีระบายแบบเปียกบนเปียก ระบายในส่วนของพื้นหลัง แสงไฟ และท้องฟ้า ดังภาพที่ 3.25



ภาพที่ 3.25 การระบายสีของท้องฟ้าบนพื้นกระดาษที่ชื้นหรือเปียก
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2564

3.2 วิธีระบายแบบเปียกบนแห้ง

เป็นการระบายสีบนกระดาษที่ไม่ต้องลงน้ำบนกระดาษก่อน คำที่เปียกคือพู่กันกับสี ส่วนแห้งคือกระดาษ การระบายแบบเปียกบนแห้งจะต้องผสมสีในจานสีให้ดีก่อนแล้วจึงระบายลงไปบนกระดาษที่แห้ง ความสำคัญของการระบายสีวิธีนี้คือปริมาณของน้ำในพู่กันถ้ามีปริมาณน้ำมากสีจะติดกระดาษเรียบเสมอเวลาระบายจะต้องระบายแบบแถวเบาๆ อย่าระบายไปมาแบบย่ำคิดย่ำทำ (นพดล เนตรดี. 2554 : 36) ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีระบายแบบเปียกบนแห้ง ระบายในส่วนของผู้คน ผิวหรือผมคน อาคาร วัตถุเล็กๆขององค์ประกอบในภาพ ดังภาพที่ 3.26



ภาพที่ 3.26 การระบายสีบนกระดานที่ไม่ต้องลงน้ำบนกระดานก่อน
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

3.3 วิธีระบายแบบแห้งบนแห้ง

เป็นการระบายสีที่ใช้พู่กันจุ่มสีและผสมน้ำน้อยๆ แล้วระบายอย่างรวดเร็วบนกระดาน การระบายแบบแห้งบนแห้งมีประโยชน์ในการที่จะเน้นส่วนใดส่วนหนึ่งหรือบริเวณที่เห็นว่าควรทำให้เด่นหรือเก็บรายละเอียดของภาพ (นพดล เนตรดี. 2554 : 37) ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีระบายแบบแห้งบนแห้ง ระบายในส่วนของการเก็บรายละเอียดหรือเน้นจุดเด่นจำพวกคน การสร้างพื้นผิวในบางจุด ผิวของวัตถุ ความขรุขระของสิ่งขอ กำแพง และตัวอาคาร ดังภาพที่ 3.27



ภาพที่ 3.27 การระบายสีที่ใช้พู่กันจุ่มสีและผสมน้ำน้อยๆ แล้วระบายอย่างรวดเร็วบนกระดาน
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

3.4 วิธีการระบายเคลือบ

เป็นการลงสีระบายทับสีที่ลงครั้งแรก รอเมื่อสีเดิมแห้งสนิทแล้วจึงระบายสีใหม่ทับลงไป อาจจะทั้งหมดหรือระบายทับบางส่วน ซึ่งจะทำให้เกิดการทับซ้อนของสี เนื่องจากคุณสมบัติโปร่งแสงของสีน้ำ จะสามารถทำให้เห็นสีเดิมหรือสีพื้นที่ระบายอยู่ก่อนแล้วได้ประโยชน์จากการระบายสีเคลือบคือระบายเพื่อให้เกิดเงาความลึกการถักให้เกิดระยะหรือเพื่อควบคุมบรรยากาศของสีให้ดูกลมกลืน ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีระบายเคลือบระบายในส่วนของการเก็บรายละเอียดหรือเน้นจุดเด่นจำพวกเงาเพื่อสร้างระยะให้กับงานรวมถึงการสร้างรายละเอียดบางส่วน ดังภาพที่ 3.28



ภาพที่ 3.28 การลงสีระบายทับสีที่ลงครั้งแรก รอเมื่อสีเดิมแห้งสนิทแล้วจึงระบายสีใหม่ทับลงไป อาจจะทั้งหมดหรือระบายทับบางส่วน
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

4. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

ในงานวิจัย จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ ผู้วิจัยได้มีการสร้างสรรค์ผลงานทั้งหมดจำนวน 6 ชุด รวมทั้งหมด 30 ชิ้น โดยจะมีชุดการบูรณาการและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตัวรับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัตถุมงคล การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ภายในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยนำเทคนิคการวาด การลงสีน้ำ การสร้างจุดเด่นรวมถึงการคำนึงถึงองค์ประกอบของภาพ การจัดวางวางของวัตถุ มุมมอง แสงเงาของภาพมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้เกิดเป็นลักษณะเฉพาะตัวของจิตรกรรมสีน้ำ โดยมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

4.1 การเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ ดังภาพที่ 3.29

เตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ ให้พร้อมก่อนลงมือทำงาน โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้อุปกรณ์ดังนี้

- 4.1.1 พู่กันกลมหลายขนาด
- 4.1.2 สีน้ำ จานผสมสี (แบบเป็นจานสีหรือตลับพับได้)
- 4.1.3 แผ่นกระดาษรองวาด
- 4.1.4 แก้วหรือถังใส่น้ำ
- 4.1.5 ผ้าหรือกระดาษทิชชู
- 4.1.6 กระดาษสำหรับการระบายสีน้ำ
- 4.1.7 ดินสอและยางลบ
- 4.1.8 เทปกาว /กาวกันสี



ภาพที่ 3.29 วัสดุอุปกรณ์
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

4.2 ขั้นตอนการร่างภาพ

ร่างภาพจากภาพต้นแบบ, ภาพถ่าย โดยใช้ดินสอ HB หรือ 2B ในการร่างภาพลงบนกระดาษขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะต้องใช้ความชำนาญในการวาดเพื่อให้องค์ประกอบของภาพลงตัวไม่หลุดจากองค์ประกอบของภาพ (ดังภาพที่ 3.30,3.31)



ภาพที่ 3.30 ภาพต้นแบบ
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563



ภาพที่ 3.31 ร่างภาพจากต้นแบบ
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

4.3 ขั้นตอนการลงสี

4.3.1 เมื่อได้ภาพร่างแล้ว ผู้วิจัยเลือกที่จะลงสีเฉพาะส่วนหรือบางพื้นที่ โดยเริ่มจากส่วนท้องฟ้าระยะหลัง ใช้เทคนิคเปียกบนเปียก และลงสีในส่วนของวิหารช้าง แทรกสีเหลือง ส้ม เหลือง เข้าไปเพื่อให้เข้ากับบรรยากาศ และใช้กากกั้นสีในส่วนพื้นที่รั้วเล็กๆ เพื่อเก็บสีขาวไว้ ดังภาพที่ 3.32



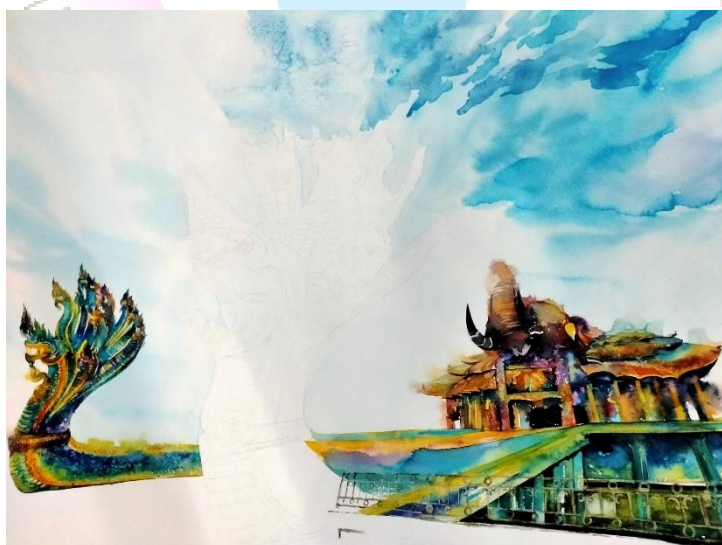
ภาพที่ 3.32 เริ่มลงสี
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

4.3.2 เริ่มลงรายละเอียดของวิหารช้าง โดยเทคนิคเปียกบนเปียกและเก็บรายละเอียดในส่วนเล็กๆของภาพให้องค์ประกอบสมบูรณ์ ดังภาพที่ 3.33



ภาพที่ 3.33 เริ่มลงลงรายละเอียดของวิหารช้าง
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงษ์. 2563

4.3.3 เก็บรายละเอียดในส่วนของวิหารช้างและลงจังหวะสีของส่วนตัวพญานาคและใส่ลวดลายของลำตัว ลงค่าน้ำหนักแสงสีเงาในส่วนของวัตถุให้ดูมีมิติและองค์ประกอบในภาพให้สมบูรณ์ ดังภาพที่ 3.34



ภาพที่ 3.34 ภาพเสร็จสมบูรณ์
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงษ์. 2563

4.3.4 เริ่มลงรายละเอียดในส่วนของจุดเด่นอย่างเศียรพญานาค โทนสีคุมด้วยสีส้มแดงเป็นส่วนใหญ่ และสีเหลืองส้มรองลงมา ดังภาพที่ 3.35



ภาพที่ 3.35 ลงรายละเอียดในส่วนของจุดเด่น
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563

4.3.5 ลงรายละเอียดช่วงสุดท้ายในส่วนที่พื้นดินใส่ค่าน้ำหนักแสงเงาในช่วงที่แดดส่องและส่วนเงาตกกระทบ และเคลือบสีในส่วนเงาได้เศียรพญานาค จะได้ค่าน้ำหนักเข้มสุดในงาน จะได้ภาพที่เสร็จสมบูรณ์ ดังภาพที่ 3.36



ภาพที่ 3.36 ภาพที่สมบูรณ์
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 256

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปศึกษานิพนธ์จิตรกรรมสีน้ำ “พุทธพาณิชย์” ในครั้งนี้เป็นการนำเสนอผลงานที่ถ่ายทอดอารมณ์เรื่องราวของธุรกิจเชิงพาณิชย์ในรูปแบบสังคมไทยในปัจจุบัน การวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบในการสร้างสรรค์
2. วิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรค์

วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปศึกษานิพนธ์ เรื่อง พุทธพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่มีผลต่อการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมยุคปัจจุบัน

1. การพัฒนาผลงานและปัญหา

จากรูปแบบของผลงานในหัวข้อ จิตรกรรมสีน้ำ เรื่อง “ จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์” ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สีน้ำ เพื่อให้ได้รูปแบบของผลงานที่ชัดเจนในเรื่องราวที่สร้างสรรค์ และเพื่อนำไปพัฒนางานจริงต่อไป ข้าพเจ้ายังประสบปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องนำสีน้ำมาใช้ในการสร้างสรรค์ ซึ่งบางครั้งน้ำก็แห้งเร็วหรือเนื่องจากการดูดซึมของกระดาษและ กระดาษ ผู้วิจัยใช้กระดาษ 3 ตัวซึ่งคนละยี่ห้อ จึงทำให้มีปัญหาจากความเคยชินจากการใช้กระดาษแต่ละแบบทำให้การปรับปริมาณน้ำต่างกัน การพัฒนาผลงานของผู้วิจัยพยายามที่จะค้นคว้าหาเทคนิค วิธีการ ที่สามารถใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานให้ได้เหมาะสมตามความต้องการ เพื่อไม่ให้ผลงานเกิดความเสียหาย

2. การสร้างสรรค์ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจจาก สภาพในปัจจุบันวัดกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการเดินทางมาเยี่ยมชมความงามของศาสนสถาน แต่เนื่องด้วยธุรกิจพุทธพาณิชย์ไม่เพียงเป็นการแสวงหาผลประโยชน์หรือกำไรแต่เป็นการชักจูง โน้มน้าวให้ผู้คนเข้ามาทำบุญซื้อความสบายใจ ทั้งยังกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะชาวไทยหรือชาวต่างชาติตามความนิยม สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการเข้าวัดของผู้คนที่เปลี่ยนไป

ความประทับใจในวิถีชีวิตการเข้าวัดของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากเดิม ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาและแสดงออกทางภาษาภาพ เพื่อที่จะเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกประทับใจ รวมไปถึงเป็นการบันทึกเรื่องราวปัจจุบันผ่านผลงานจิตรกรรม ในรูปแบบของงานจิตรกรรมสีน้ำโดยใช้เทคนิคทางด้านสีน้ำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นการรวบรวมเทคนิควิธีการที่ได้ศึกษาและทำการทดลองในช่วงชุดแรกของผลงาน เพื่อให้ผลงานออกมาตามแนวความคิดให้มากที่สุด ซึ่งรูปแบบผลงานในการสร้างสรรค์มีลักษณะดังนี้

รูปแบบของผลงานเป็นงานจิตรกรรมสีน้ำ 2 มิติ เหมือนจริง โดยการสร้างสรรค์งานที่มีมุมมองแตกต่างกันภายในวัด ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานและแสดงออกด้วยเทคนิคของสีน้ำที่มีคุณสมบัติโปร่งแสง การใช้เทคนิคทับซ้อนสีเคลือบเพื่อคุมบรรยากาศ และด้วยความหลากหลายของ

เทคนิคของสีน้ำ ซึ่งเป็นเทคนิคที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะถ่ายทอดบรรยากาศที่มีทั้งแสงและเงาตัดกันอย่างชัดเจน

ผลงานในหัวข้อ จิตรกรรมสีน้ำ เรื่อง “จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์” ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้สีน้ำ รวมทั้งหมดจำนวน 6 ชุด ประกอบไปด้วย 30 ภาพ แบ่งเป็น

ชุดที่ 1 การบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 40 x 60 ซม. จำนวน 2 ภาพ

ขนาด 48 x 75 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 49 x 75 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ชุดที่ 2 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเองประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 22 x 38 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 38 x 56 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 60 x 80 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ชุดที่ 3 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 3 ภาพ

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 56 x 77 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ชุดที่ 4 การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมณฑล การเสี่ยงโชคลาภ ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 30 x 40 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 39 x 59 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 38 x 56 ซม. จำนวน 2 ภาพ

ขนาด 40 x 60 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ชุดที่ 5 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 3 ภาพ

ขนาด 40 x 40 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 56 x 60 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ชุดที่ 6 การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 28 x 39 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 2 ภาพ

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 2 ภาพ

ขนาด 56 x 76 ซม. จำนวน 1 ภาพ

ขนาด 60 x 80 ซม. จำนวน 1 ภาพ

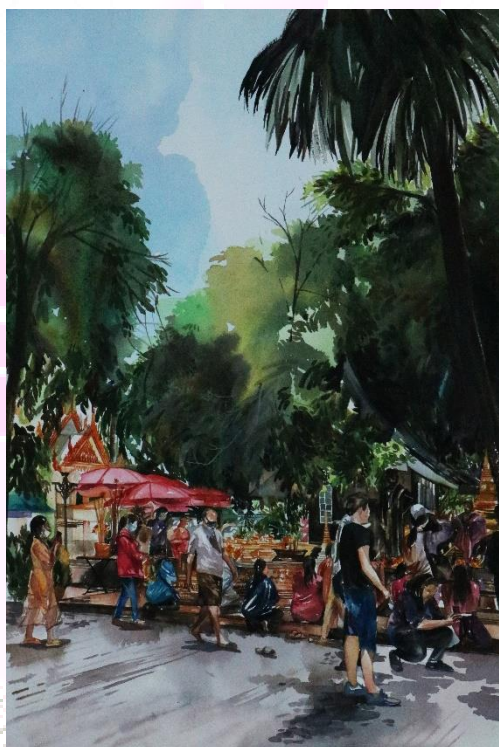
ขนาด 80 x 100 ซม. จำนวน 1 ภาพ

วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงาน

1. ผลงานชุดที่ 1 การบุขารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ผลงานชุดนี้ของผู้วิจัยภายใต้แนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอดและสื่อถึงการบุขารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่มีอยู่ภายในวัด ประกอบกับความเชื่อของผู้คน โดยเฉพาะการกราบไหว้ ขอพรรูปเคารพ โดยจำนวนภาพชุดที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมามี จำนวนทั้งหมด 4 ภาพ ได้แก่

ภาพที่ 1 สักการะเท้าสุนารี วัดศาลาลอย ดังภาพที่ 4.1

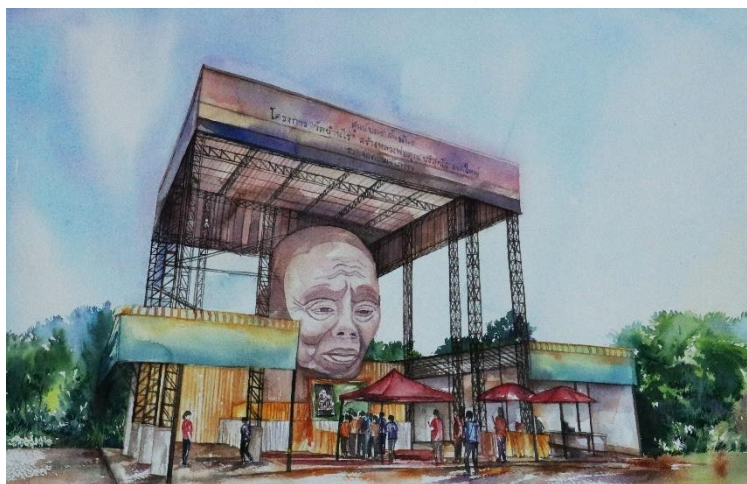


ภาพที่ 4.1 ชุดการบุขารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สักการะเท้าสุนารี วัดศาลาลอย
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน	: “ สักการะเท้าสุนารี วัดศาลาลอย ”
ชื่อผลงานชุด	: ชุดการบุขารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ปี	: 2563
เทคนิค	: จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด	: 40 X 60 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภาพที่ 1 สักการะทำสุรนาрі วัดศาลาลอย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทความเชื่อของผู้คนที่มีต่อรูปเคารพ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นที่เคารพของชาวโคราช มีการจัดองค์ประกอบของกลุ่มคนมาไหว้สักการะให้มีความเด่นตัดกับแสงแดดในตอนเช้า การลงสีในส่วนของวัตถุบางส่วน ยังเก็บรายละเอียดได้ไม่มากบวกกับการแทรกกลุ่มควันในภาพทำให้ภาพอาจจะไม่ชัดเจน

ภาพที่ 2 หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ ดังภาพที่ 4.2

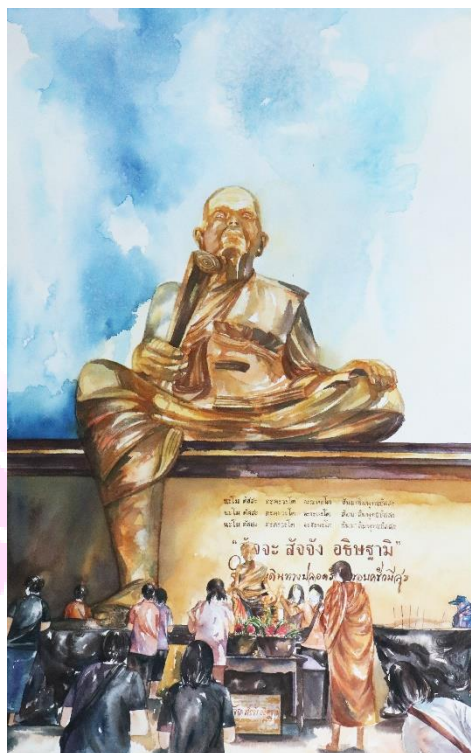


ภาพที่ 4.2 ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่”
ชื่อผลงานชุด : ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 40 X 60 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภาพที่ 2 หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทความเชื่อของผู้คนที่มีต่อรูปเคารพ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ องค์พระที่มีการหล่อผ่านความเชื่อและความศรัทธาของผู้คน มีการจัดองค์ประกอบของหลวงพ่อกุณให้มีความเด่น การลงสีในส่วนของวัตถุโลหะและหุ่นนิ่งอื่นๆ สามารถสามารถดึงสีของบรรยากาศของภาพมาเจอปนได้ มีรายละเอียดที่ชัดเจนแต่บางส่วนก็ยังขาดรายละเอียด

ภาพที่ 3 หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ 2 ดังภาพที่ 4.3

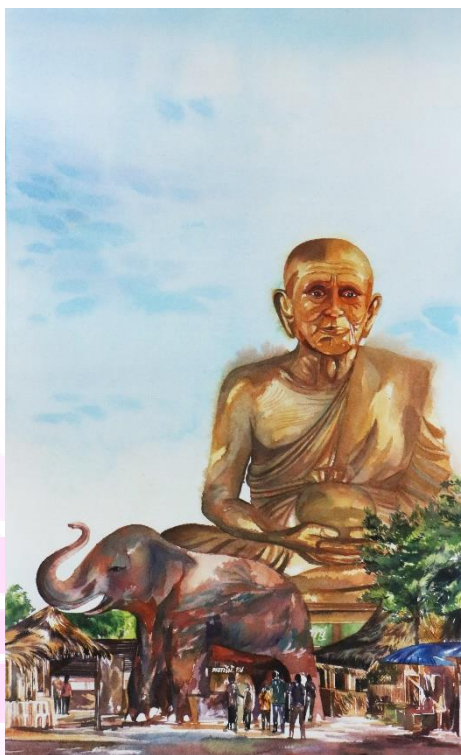


ภาพที่ 4.3 ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ 2
ที่มา : อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ 2”
ชื่อผลงานชุด : ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 48 X 75 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภาพที่ 3 หลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทความเชื่อของผู้คนที่มึต่อรูปเคารพ สิ่งศักดิ์สิทธิ์องค์พระที่มีการหล่อด้วยทองเหลืองผ่านความเชื่อและความศรัทธาของผู้คน มีการจัดองค์ประกอบของหลวงพ่อคุณให้มีความเด่น และผู้คนที่มากราบไหว้บูชาในระยะใกล้ แสดงให้เห็นรายละเอียดที่มากขึ้น มีการเขียนอักษร คาถาบูชาหลวงพ่อ การลงสีในส่วนของวัตถุโลหะและหุ่นนิ่งอื่นๆ ลงสีแสงเงาได้ชัดเจนมีเงาตกกระทบที่เห็นชัดเจน ในระยะหลังและส่วนที่มีแสงแดดส่องผ่านมีการปล่อยเบลอเพื่อให้กลิ่นกับบรรยากาศของภาพ

ภาพที่ 4 หลวงปู่ทวดวัดเขาใหญ่ ดังภาพที่ 4.4



ภาพที่ 4.4 ชุดการบุษารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลวงปู่ทวดวัดเขาใหญ่
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ หลวงปู่ทวดวัดเขาใหญ่ ”
ชื่อผลงานชุด : ชุดการบุษารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 49 X 75 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการบุษารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภาพที่ 4 หลวงปู่ทวดวัดเขาใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทความศรัทธาของผู้คนที่มึต่อรูปเคารพ สิ่งศักดิ์สิทธิ์องค์พระ ผ่านความเชื่อของผู้คน มีการจัดองค์ประกอบของหลวงพ่อทวดให้มีความเด่นแวดล้อมไปด้วยวัตถุสิ่งของ โดยมีช้างเผือกอยู่ระยะหน้า และผู้คนที่เข้ามากราบไหว้บูชาในระยะไกล แสดงให้เห็นรายละเอียดที่มากขึ้น การลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ใช้บรรยากาศของแสงในการคุมโทนน้ำหนั มีแสงเงาที่ลอดผ่านให้เห็นชัดเจนทำให้มีความสมบูรณ์ของภาพมากขึ้น

2. ผลงานชุดที่ 2 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง

ผลงานชุดนี้ของผู้วิจัยภายใต้แนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอดอารมณ์ให้เห็นถึงกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง ที่มีกิจกรรมหลายอย่างมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสงฆ์ หรือฆราวาสที่เข้าไปใช้บริการภายในวัด โดยจำนวนภาพชุดที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมา มีจำนวนทั้งหมด 3 ภาพ ได้แก่

ภาพที่ 1 เทววิทยาคมบารมี วัดบ้านไร่ ดังภาพที่ 4.5



ภาพที่ 4.5 ชุดกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง เทววิทยาคมบารมี วัดบ้านไร่
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ เทววิทยาคมบารมี วัดบ้านไร่ ”
ชื่อผลงานชุด : กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 22 X 38 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง

ภาพที่ 1 เทววิทยาคมบารมี วัดบ้านไร่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทความพลุกพล่านของผู้คนที่มาเที่ยว และแวะในจุดบริการต่าง ๆ ของวัด โดยบรรยากาศรอบๆที่เต็มไปด้วยกิจกรรมต่างๆ ซึ่งในระยะหลังจะเป็นร้านค้าหรือจุดที่มีบริการถ่ายภาพ ในส่วนการลงสีของวัตถุและสิ่งของมีการแทรกสีของบรรยากาศในช่วงเวลานั้น และมีการใช้กากกั้นเพื่อเก็บรายละเอียดในส่วนของการให้ละเอียดมากขึ้น ในระยะหลังปล่อยเบลอเพื่อให้ภาพดูมีระยะมากขึ้น

ภาพที่ 2 OTOP นวัตวิถี วัดบ้านไร่ ดังภาพที่ 4.6



ภาพที่ 4.6 ชุดกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง OTOP นวัตวิถี วัดบ้านไร่
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ OTOP นวัตวิถี วัดบ้านไร่”
 ชื่อผลงานชุด : กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง
 ปี : 2563
 เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
 ขนาด : 38 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง

ภาพที่ 2 OTOP นวัตวิถี วัดบ้านไร่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทวิถีชีวิต การค้าขาย ให้บริการกับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน และแวะในจุดบริการต่าง ๆ ของวัด โดยเน้นให้ OTOP นวัตวิถี ของชาวบ้านให้มีความเด่น และมีบริการนวดแผนไทยในระยะไกล ในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจนและระเอียด เช่น ถุงขนมใส่ๆ ถุงขนมที่อยู่ในกระเจาด แสงเงาตกกระทบของภาพมีความชัดเจน

ภาพที่ 3 วัดพระขาว ดังภาพที่ 4.7



ภาพที่ 4.7 ชุตกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง วัดพระขาว
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงศ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ วัดพระขาว ”
ชื่อผลงานชุด : กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 60 X 80 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุตกิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง

ภาพที่ 3 วัดพระขาว ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทด้านกาแพที่อยู่ในวัด ที่มีบริการที่นึ่งเล่นพักผ่อนได้เป็นอย่างดี ซึ่งในภาพในระยะใกล้เน้นไปที่คนให้อาหารและถ่ายรูปกับนกยูง และไก่ที่มีการเลี้ยงอยู่ภายใน ในการพัฒนางานชิ้นนี้ การจัดองค์ประกอบของงาน การสร้างจุดเด่น เน้นในส่วนของบริเวณรอบๆวัด และเบลอนในส่วนที่เป็นพุ่มไม้ด้านหลัง มีการใช้สีที่กลมกลืน ในงานชิ้นนี้เกิดข้อผิดพลาดคือองค์ประกอบของภาพมีรายละเอียดมาก และกระดาศที่ใหญ่ขึ้นกว่าเดิม ทำให้การแสดงออกทางเทคนิคของการใช้สีน้ำไม่เต็มที่

3. ผลงานชุดที่ 3 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย

ผลงานชุดนี้ของผู้วิจัยภายใต้แนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอดอารมณ์ให้เห็นถึงการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย ที่มีบริการแต่ละจุดภายในวัดที่แตกต่างกัน ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็นที่พักใจ โน้มน้าวให้เกิดความน่าสนใจและให้คนได้ทำบุญมากขึ้น โดยจำนวนภาพชุดที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมามี จำนวนทั้งหมด 5 ภาพ ได้แก่

ภาพที่ 1 วัดบ้านไร่ ดังภาพที่ 4.8



ภาพที่ 4.8 ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย วัดบ้านไร่
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ วัดบ้านไร่ ”
ชื่อผลงานชุด : การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย ภาพที่ 1 วัดบ้านไร่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบททางด้านหน้าของวัด ในจุดแรกที่มีการหยุดดูเพื่อทำบุญช่วยค่าใช้ในวัด และเน้นไปที่ตู้หยอดเหรียญประจำวันเกิด เพื่อเพิ่มบุญให้กับตัวเอง ในการลงค่าน้ำหนักแสงเงา การจัดองค์ประกอบของงาน การสร้างจุดเด่น และเบลอนในส่วนที่เป็นพระพุทธรูปและพุ่มไม้ด้านหลัง มีการใช้สีที่กลมกลืน ในงานชิ้นนี้เกิดข้อผิดพลาดคือสีของบรรยากาศภายใต้อาคารที่มีความเข้มและสะท้อนสีของหลังคาทำให้เก็บรายละเอียดยากขึ้น

ภาพที่ 2 วัดศาลาลอย ดังภาพที่ 4.9



ภาพที่ 4.9 ชุตการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย วัดศาลาลอย
ที่มา : อรุณา โอวาทวงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ วัดศาลาลอย”
ชื่อผลงานชุด : การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุตการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย
ภาพที่ 2 วัดศาลาลอย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทการทำสังฆทานของคนไทย
ที่มีความศรัทธา โดยในภาพให้ความเด่นไปที่การถวายสังฆทานให้พระสงฆ์ ในส่วนของการลงสีวัตถุ
และหุ่นนิ่งต่างๆ มีความยากและซับซ้อนมากขึ้น เพราะด้วยจำนวนคนและรายละเอียดที่มากขึ้น และ
วัตถุที่เป็นโลหะ มีความมันวาว จะเก็บยากและเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย ในระยะหลังมีการเบลอส่วน
ของวัตถุและกำแพงที่เป็นลักษณะของหินที่เรียงกันเป็นผนังห้อง โดยการการปาดแห้งบนแห้งทิ้งรอย
แปลงเพื่อให้สมจริงมากขึ้น

ภาพที่ 3 วัดหลวงพ่โต ดังภาพที่ 4.10



ภาพที่ 4.10 ชุตการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย วัดหลวงพ่โต
ที่มา : อรุณา โอวาทวงษ์. 2563

ชื่อผลงาน	: “ วัดหลวงพ่โต ”
ชื่อผลงานชุด	: การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย
ปี	: 2563
เทคนิค	: จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด	: 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุตการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย ภาพที่ 3 วัดหลวงพ่โต ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทการที่ผู้คนเข้าวัดและโยนเหรียญเสียงท่ายเพื่อทำตามความเชื่อ และความศรัทธาของตัวเอง โดยระยะใกล้ลงสีให้เห็นวัดเป็นภาพเบลอลๆ โดยแทรกสีของบรรยากาศเข้าไปด้วย ส่วนระยะด้านหน้าเป็นส่วนของวัตถุและหุ่นนิ่ง มีการเก็บรายละเอียดชัดเจนตามความใกล้ไกล มีการใช้กาวกั้นในส่วนที่เป็นตาข่ายล่อมนของน้ำพุไว้สำหรับเพื่อโยนเหรียญ มีการจัดองค์ประกอบของภาพที่พอดี และใช้เทคนิคแห้งบนเปียกปาดสีของสหรน้ำให้มีความระยิบระยับเวลาแสงแดดส่องกระทบผิวน้ำ

ภาพที่ 4 วงดนตรีคณะผี วัดป่าหลักร้อย ดังภาพที่ 4.11



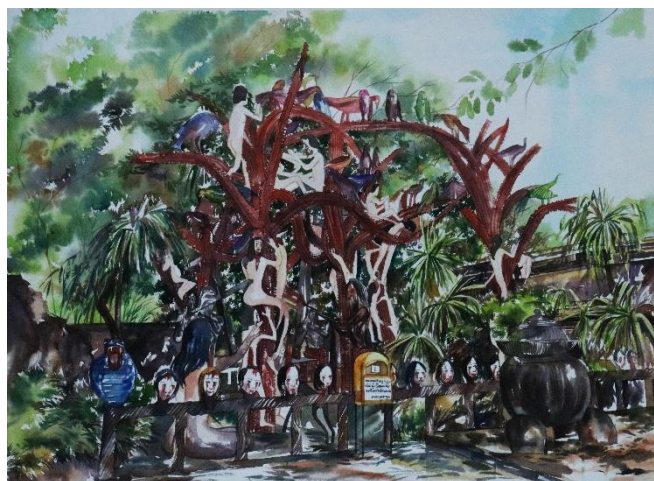
ภาพที่ 4.11 ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย วงดนตรีคณะผี วัดป่าหลักร้อย

ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ วงดนตรีคณะผี วัดป่าหลักร้อย ”
 ชื่อผลงานชุด : การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย
 ปี : 2563
 เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
 ขนาด : 43 X 52 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย ภาพที่ 4 วงดนตรีคณะผี วัดป่าหลักร้อย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทการ ดัดแปลงตุ้หยอดเหรียญให้มีความน่าสนใจ และดึงดูดของผู้คนที่เข้าไปทำบุญในวัด โดยจุดเด่นของ ภาพอยู่ที่หุ่นผีและหุ่นนักดนตรี ที่มีการปั้นขึ้นโดยสีที่ใช้เป็นการระบายสีตามวัตถุที่ตามองเห็น การ เก็บรายละเอียดของหลังคาจะมีความยากขึ้นมาเพราะมีรายละเอียดที่เยอะ ส่วนด้านหลังมีการเน้นค่าน้ำหนักแสงเงา มีการใช้เงาตกกระทบของตุ้ด้านหลังของภาพ

ภาพที่ 5 นรก วัดป่าหลักร้อย ดังภาพที่ 4.12



ภาพที่ 4.12 ชุตการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย นรก วัดป่าหลักร้อย
ที่มา : อรุมา โอวาทวงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ นรก วัดป่าหลักร้อย ”
ชื่อผลงานชุด : การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 56 X 77 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุตการเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตุ้รับบริจาคและเครื่องเสียงท่าย
ภาพที่ 5 นรก วัดป่าหลักร้อย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกให้เห็นถึงนรกขุมมิ ที่เป็น
เครื่องเตือนใจของผู้คนที่เข้าไปทำบุญ มีคำสอนที่บอกกล่าวเตือนใจ ในการพัฒนางานขึ้นนี้มีความ
มั่นใจในการลงสีมากขึ้น มีการใช้สีที่สนุก มีจุดเน้นไปที่หุ่นของหญิงสาวและชายที่ป็นต้นจั่วอยู่ การลง
สีจะผิดพลาดได้ง่ายตรงที่ต้องระบายให้เหมือนรูปปั้น ที่มีความวาว งานขึ้นนี้สามารถบอกถึงเสน่ห์ของ
ความหลากหลายของหุ่นปั้นได้มาก นอกจากนี้ส่วนระยะหลังมีการใช้สีเขียวแทรกบรรยากาศเข้ามาทำ
ให้ต้นไม้ดูธรรมชาติมากขึ้น

4. ผลงานชุดที่ 4 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดถุมงคล การเสียดังโคลลา

ผลงานชุดนี้ของผู้วิจัยภายใต้แนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอดอารมณ์ให้เห็นถึงการให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดถุมงคล การเสียดังโคลลา ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ยังเป็นที่ให้ความน่าสนใจและเชิญชวนให้คนได้ซื้อมากขึ้น โดยจำนวนภาพชุดที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมี จำนวนทั้งหมด 5 ภาพ ได้แก่

ภาพที่ 1 สอดดาวรับวัดถุมงคล ดังภาพที่ 4.13



ภาพที่ 4.13 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดถุมงคล การเสียดังโคล สอดดาวรับวัดถุมงคล

ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ สอดดาวรับวัดถุมงคล ”

ชื่อผลงานชุด : การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดถุมงคล
การเสียดังโคล

ปี : 2563

เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ

ขนาด : 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดถุมงคล การเสียดังโคล สอดดาวรับวัดถุมงคล

ภาพที่ 1 สอดดาวรับวัดถุมงคล ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทจุดแลกวัดถุมงคล สำหรับคนที่รักพระเครื่องและอยากเสียดังโคล โดยจุดเด่นของภาพคือการสอดดาว มีการใช้น้ำหนักแสงสีในงาน และเน้นวัตถุให้เด่นขึ้นมา เส้นทึบของภาพนี้อยู่ที่วัดถุมงคลที่ห้อยตามเพดานข้างบน มีการใช้กากกั้นสีช่วยก่อนการลงสี เพื่อให้วัตถุดูซ้อนกันมากขึ้น

ภาพที่ 2 วัดศาลาลอย No.2 ดังภาพที่ 4.14



ภาพที่ 4.14 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล การเสี่ยงโชค วัดศาลาลอย 2

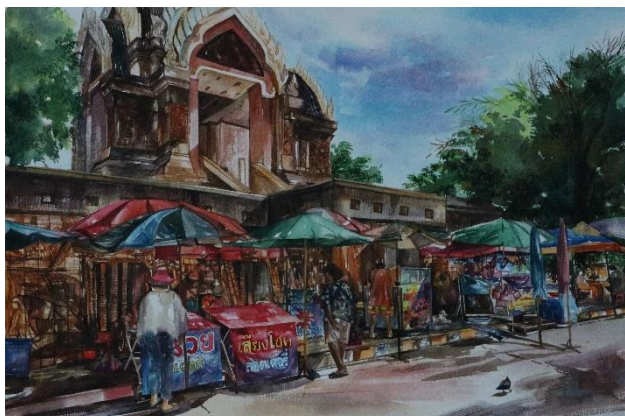
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ วัดศาลาลอย No.2”
 ชื่อผลงานชุด : การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล
 การเสี่ยงโชค
 ปี : 2563
 เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
 ขนาด : 39 X 59 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล การเสี่ยงโชค สอยดาวรับวัดมุงคล

ภาพที่ 2 วัดศาลาลอย No.2 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกให้เห็นถึงสถานที่ ที่ผู้คนเข้าไปเสี่ยงโชค ไปทำบุญด้วยตัวรับบริจาค ซึ่งในภาพนี้จะเน้นไปที่ตัวอาคาร โดยการลงสีที่ชัดเจน องค์ประกอบของภาพที่สมบูรณ์ ลงค่าแสงน้ำหนักที่ชัดเจนมีการปาดแห้งแบบทิ้งรอยแปลง ในระยะหลังใช้เทคนิคเปียกบนเปียกเบลภาพให้ดูมีระยะมากขึ้น

ภาพที่ 3 วัดศาลาลอย No.3 ดังภาพที่ 4.15



ภาพที่ 4.15 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชค วัดศาลาลอย No.3

ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน	: “ วัดศาลาลอย No.3 ”
ชื่อผลงานชุด	: การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนคล
การเสี่ยงโชค	
ปี	: 2563
เทคนิค	: จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด	: 38 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชค

ภาพที่ 3 วัดศาลาลอย No.3 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทการเสี่ยงดวง เสี่ยงโชค ความหวังของคนที่มาพึ่งร่มเย็นในวัด โดยเน้นไปที่คนกำลังเดินเลือกซื้อของตามแนวทางเดิน มีการแทรกสี โดยใช้สีกลุ่มโทนร้อนเป็นส่วนใหญ่ การจัดองค์ประกอบของภาพเป็นมุมมองภาพขนานกว้าง มีรายละเอียดมาก การแสดงออกทางเทคนิคของการใช้สีน้ำได้เต็มที่ ในระยะหลังมีการใช้โทนสีเย็น และเบลอสในส่วนของผู้คนที่ไม่ได้ไกลออกไป

ภาพที่ 4 การเช่าบูชาสักการะแท่นสุรนารี ดังภาพที่ 4.16



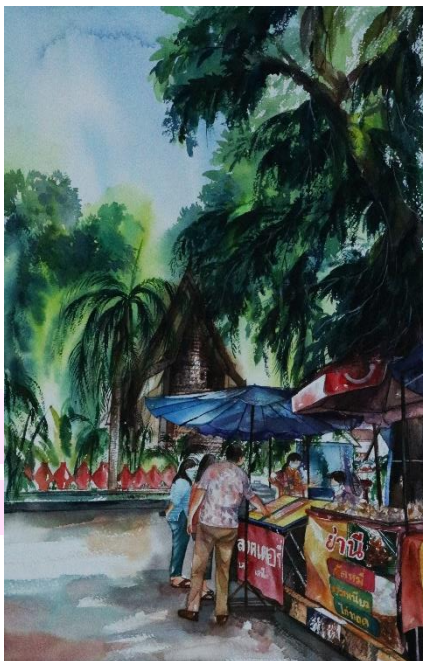
ภาพที่ 4.16 การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชค การเช่าบูชาสักการะแท่นสุรนารี
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ การเช่าบูชาสักการะแท่นสุรนารี ”
ชื่อผลงานชุด : การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนคล
การเสี่ยงโชค
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 38 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุนคล การเสี่ยงโชค

ภาพที่ 4 การเช่าบูชาสักการะแท่นสุรนารี ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทการไหว้สักการะท้าวสุรนารี และการเช่าบูชาเพื่อถวายขอพรท้าวสุรนารี โดยการจัดองค์ประกอบภาพที่มีแสงสว่างของหลอดไฟทำให้บรรยากาศของภาพดูอุ่น ในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ จะมีความละเอียดที่ซับซ้อนเพราะด้วยทัศนธาตุที่หลากหลายภายในภาพ มีกลุ่มป้ายบูชาที่ละเอียดและเก็บยาก เพราะเป็นส่วนที่เล็ก ในระยะหลังมีการปล่อยเบลอนในฝั่งที่มีแสงแดดส่องเข้ามา นอกจากนี้มีการปาดทิ้งรอยแปลงโดยใช้เทคนิคแห้งบนเปียกเพื่อให้งานดูมีเสน่ห์ยิ่งขึ้น แสดงเงาตกกระทบที่ชัดเจนของภาพ

ภาพที่ 5 วัดศาลาลอย No.4 ดังภาพที่ 4.17



ภาพที่ 4.17 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล การเสี่ยงโชค วัดศาลาลอย No.4

ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ วัดศาลาลอย No.4 ”

ชื่อผลงานชุด : การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล การเสี่ยงโชค

ปี : 2563

เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ

ขนาด : 40 X 60 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมุงคล การเสี่ยงโชค

ภาพที่ 5 วัดศาลาลอย No.4 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่แสดงออกถึงบริบทการเสี่ยงดวง เสี่ยงโชค ความหวังของคนที่มาพึ่งร่มเย็นในวัด โดยเน้นไปที่คนกำลังเดินเลือกซื้อของตามแนวทางเดิน มีการแทรกสี โดยใช้สีกลุ่มโทนเย็นเป็นส่วนใหญ่ การจัดองค์ประกอบของภาพและการลงวัตถุและสิ่งของต่างๆ โดยแสดงออกทางเทคนิคของการใช้สีน้ำได้เต็มที่ ใช้เทคนิคแห้งบนเปียกเป็นส่วนใหญ่ ในระยะหลังมีเบลอนในส่วนของพุ่มไม้ที่ไกลออกไป

5. ผลงานชุดที่ 5 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ

ผลงานชุดนี้ของผู้วิจัยภายใต้แนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอดแสดงให้เห็นถึงการการทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ เพื่อให้ผู้คนได้ซื้อความสบายใจ และเข้าถึงได้ง่าย นับเป็นเรื่องที่ทำให้ความน่าสนใจและเชิญชวนให้คนได้มาให้อาหาร และปล่อยปลามากขึ้น โดยจำนวนภาพชุดที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมา มี จำนวนทั้งหมด 5 ภาพ ได้แก่

ภาพที่ 1 ปล่อยนก วัดศาลาลอย ดังภาพที่ 4.18



ภาพที่ 4.18 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ ปล่อยนก วัดศาลาลอย
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ ปล่อยนก วัดศาลาลอย ”
ชื่อผลงานชุด : การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์

ภาพที่ 1 ปล่อยนก วัดศาลาลอย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการปล่อยนกปล่อยปลา โดยเน้นไปที่คนที่มาปล่อยปลา ในด้านการลงสีมีการเบรกสีโดยใช้สีคู่ตรงข้าม และใช้สีโทนเย็นเป็นส่วนใหญ่ มีการจัดองค์ประกอบภาพให้เห็นป้ายการปล่อยนกที่ชัดเจน มีการใช้เทคนิคเปียกบนเปียกเพื่อเน้นแสงเงาที่ตกกระทบจากวัตถุและหุ่นนิ่งนั้นๆ

ภาพที่ 2 ให้อาหารปลา วิหารช้าง ดังภาพที่ 4.19



ภาพที่ 4.19 การทำบุญใส่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ ให้อาหารปลา วิหารช้าง

ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2563

ชื่อผลงาน : “ให้อาหารปลา วิหารช้าง”

ชื่อผลงานชุด : การทำบุญใส่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ

ปี : 2563

เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ

ขนาด : 40 X 40 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการทำบุญใส่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ ภาพที่ 1 ให้อาหารปลา วิหารช้าง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการให้อาหารปลาของผู้คนที่เข้ามาทำบุญ มาเที่ยว โดยจุดเด่นในระยะหน้าเป็นคนที่กำลังให้อาหารปลา มีการลงสีโทนเย็นและแทรกสีโทนร้อนเล็กน้อย ในระยะหลังมีวิหารช้างเป็นแบล็คกราวที่ใช้เทคนิคการระบายสีเปียกบนเปียก และละลายในส่วนด้านหลังให้เบลอไปกับชั้นบรรยากาศ เก็บรายละเอียดยากในส่วนของพนักเก้าอี้บริเวณขอบสระ เพราะเป็นส่วนที่เล็กจึงเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย

ภาพที่ 3 โค-กระบือ No.1 ดังภาพที่ 4.20



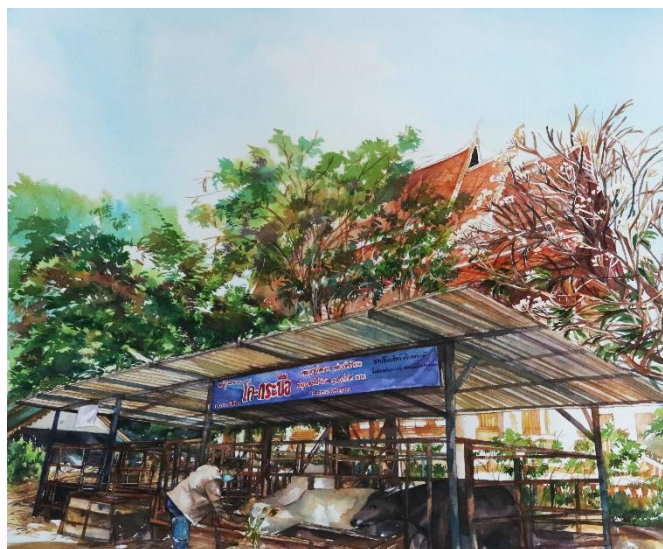
ภาพที่ 4.20 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ โค-กระบือ No.1
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2564

ชื่อผลงาน : “โค-กระบือ No.1”
ชื่อผลงานชุด : การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่างๆ
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์

ภาพที่ 3 โค-กระบือ No.1 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการทำบุญไถ่โค-กระบือ เพื่ออนุโมทนาบุญช่วยชีวิต โดยให้จุดเด่นอยู่ที่คอกโค-กระบือ โดยใช้เทคนิคแห้งบนแห้งเพื่อเก็บรายละเอียดที่เป็นคอกไม้ และรายละเอียดส่วนหลังคาที่เป็นส่วนที่โดนแสงส่องและเงาตกกระทบที่ชัดเจน มีการเบรกสีเข้าไปในงานโดยใช้สีคู่ตรงข้ามในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งให้สมจริงมากขึ้น

ภาพที่ 4 โค-กระบือ No.2 ดังภาพที่ 4.21



ภาพที่ 4.21 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ โค-กระบือ No.2
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

ชื่อผลงาน : “โค-กระบือ No.2”
ชื่อผลงานชุด : การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 56 X 60 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์
ภาพที่ 3 โค-กระบือ No.2 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการทำบุญไถ่
โค-กระบือ ในอีกมุมหนึ่ง เพื่ออนุโมทนาบุญช่วยชีวิต โดยให้จุดเด่นอยู่ที่คอกโค-กระบือ โดยใช้เทคนิค
แห้งบนแห้งเพื่อเก็บรายละเอียดที่เป็นคอกไม้ มีการใช้กากันสีเพื่อการเก็บความคมของวัตถุได้ดีขึ้น
และรายละเอียดส่วนหลังคาที่เป็นส่วนที่โดนแสงส่องและเงาตกกระทบบที่ชัดเจน มีการเบรกสีเข้าปใน
งานโดยใช้สีคู่ตรงข้ามในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งให้สมจริงมากขึ้น

ภาพที่ 5 วัดป่าหลักร้อย ดังภาพที่ 4.22



ภาพที่ 4.22 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ วัดป่าหลักร้อย
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

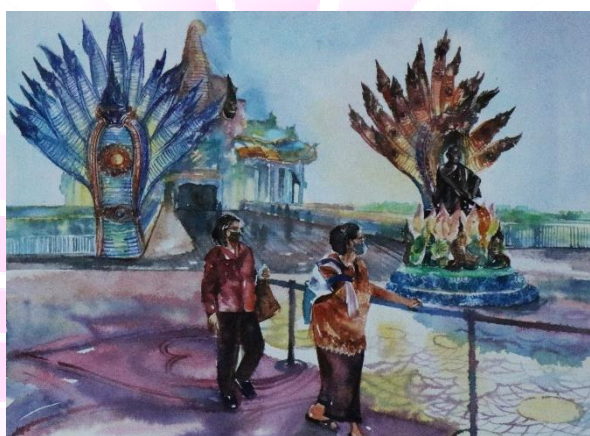
ชื่อผลงาน : “วัดป่าหลักร้อย”
ชื่อผลงานชุด : การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ
ปี : 2563
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์
ภาพที่ 5 วัดป่าหลักร้อย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการซื้อ บูชา
พระ ของใช้ อาหารปลา โดยถ่ายทอดให้เห็นด้านมุมที่จำหน่ายขายของด้านในของวัด ในการพัฒนา
ของงานชิ้นนี้ได้ลงสีของวัตถุและสิ่งของมีความละเอียดมากขึ้น ในสัดส่วนที่พอดีในระยะใกล้สามารถ
ใส่รายละเอียดต่าง ๆ ได้ชัดเจน มีการแทรกสีของบรรยากาศในภาพโดยใช้สีโทนร้อนและเย็นเท่ากัน
และเน้นไปที่การใช้สีที่กลมกลืนในระยะกลาง ส่วนระยะหลังเบลอสั้นในส่วนของวัตถุ พุ่มไม้เพื่อให้ออก
กับบรรยากาศได้ดี

6. ผลงานชุดที่ 6 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผลงานชุดนี้ของผู้วิจัยภายใต้แนวความคิดที่ต้องการถ่ายทอดอารมณ์ ให้เห็นว่าในปัจจุบันวัดได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่ง มีการชักจูง การโน้มน้าวให้ผู้คนเข้ามาทำบุญเพื่อซื้อความสบายใจ ทั้งยังกลายเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในทุกช่วงวัย เพื่อชื่นชมความงามของศาสนสถาน สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการเข้าวัดของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากเดิมโดยจำนวนภาพชุดที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นมา มีจำนวนทั้งหมด 8 ภาพ ได้แก่

ภาพที่ 1 วัดบ้านไร่ ดังภาพที่ 4.23



ภาพที่ 4.23 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดบ้านไร่
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงศ์. 2564

ชื่อผลงาน : “วัดบ้านไร่”
ชื่อผลงานชุด : การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปี : 2564
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 28 X 39 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 1 วัดบ้านไร่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ผู้คนได้สืบทอดวัฒนธรรมต่าง ๆ กันมา ในภาพเป็นการจัดองค์ประกอบโดยรวม มีการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งที่ใช้ทั้งสีโทนร้อน และโทนเย็นที่เท่ากัน จะเน้นไปที่คนในระยะหน้าให้มีความชัดเจน เก็บรายละเอียดในส่วนที่เป็นเสื้อผ้าลายดอก แสงเงา และจังหวะรี้วของผ้า ส่วนในระยะหลังมีการเบลอโดยใช้เทคนิคเปียกบนเปียกและแทรกสีบรรยากาศเข้าไปในวัตถุสิ่งของ

ภาพที่ 2 วัดหลวงพ่อดำ No.2 ดังภาพที่ 4.24



ภาพที่ 4.24 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดหลวงพ่อดำ No.2
ที่มา : อรุณา โอวาทวงศ์. 2564

ชื่อผลงาน : “วัดหลวงพ่อดำ No.2”
ชื่อผลงานชุด : การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปี : 2564
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 2 วัดหลวงพ่อดำ No.2 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่ว่าชาวไทยหรือชาวต่างชาติต่างให้เป็นที่ยิยมในการแวะเยี่ยมชมศาสนสถาน การจัดองค์ประกอบของภาพเป็นแบบแนวตั้ง มีเส้นนำสายตาวางขึ้นไป เน้นไปที่ผู้คนที่เดินออกมาจากวัด มีการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งที่ใช้สีโทนเย็นในระยะหน้าและเทคนิคแห้งบนเปียกเพื่อให้เกิดความสมจริงของผิวน้ำมากขึ้น ใช้ค่าน้ำหนักแสงเงาตามบรรยากาศในเวลานั้นและเน้นเงาตกกระทบในบางส่วนของภาพ

ภาพที่ 3 จุดเช้คอิน วัดบ้านไร่ ดังภาพที่ 4.25



ภาพที่ 4.25 ชุตการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จุดเช้คอิน วัดบ้านไร่
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

ชื่อผลงาน	: “จุดเช้คอิน วัดบ้านไร่”
ชื่อผลงานชุด	: การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปี	: 2564
เทคนิค	: จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด	: 39 X 56 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุตชุตการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 3 จุดเช้คอิน วัดบ้านไร่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่ว่าชาวไทยหรือชาวต่างชาติต่างให้เป็นที่ยินยอมในการแวะเยี่ยมชมศาสนสถาน การจัดองค์ประกอบของภาพให้จุดเด่นไปที่ครอบครัวที่มาถ่ายภาพที่จุดเช้คอินภายในวัด เน้นความสวยงามในการลงสีที่พุ่มไม้ระยะหน้า วัดถุและหุ่นนั่งต่าง ๆ ควบคุมโดยการใช้สีโทนเย็น และเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนเปียก เพื่อให้เกิดความสมจริง จังหวะของต้นไม้ในระยะกลางเขียนตัวอักษรที่ลากสีไว้รองรับให้นักท่องเที่ยวเกิดความสะดุดตาที่จะถ่ายรูป ส่วนในระยะหลังมีการเบลอโดยใช้เทคนิคเปียกบนเปียกเพื่อให้ภาพดูมีระยะ

ภาพที่ 4 วัดพระธาตุ ดังภาพที่ 4.26



ภาพที่ 4.26 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดพระธาตุ
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

ชื่อผลงาน : “วัดพระธาตุ”
ชื่อผลงานชุด : การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปี : 2564
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 43 X 52 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 4 วัดพระธาตุ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่ว่าชาวไทยหรือชาวต่างชาติต่างให้เป็นที่ยินยอมในการแวะเยี่ยมชมศาสนสถาน โบสถ์ วิหาร หรือแม้แต่ร้านกาแฟที่อยู่ภายในวัด การจัดองค์ประกอบของภาพเป็นภาพมุมทแยง ให้จุดเด่นไปที่ร้านกาแฟ วิหารพระธาตุเน้นความสวยงามในการลงสีและแทรกสีของบรรยากาศเข้าไป พุ่มไม้ระยะหน้า วัดธาตุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ใช้เทคนิคการเบรกสีคู่ตรงข้าม เก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนเปียก เพื่อให้เกิดความสมจริง จังหวะของใบไม้ ป้ายประชาสัมพันธ์ ส่วนในระยะหลังมีการเบลอโดยใช้เทคนิคเปียกบนเปียกเพื่อให้ภาพดูมีระยะ

ภาพที่ 5 อนุสรณ์ท้าวสุรนารีและเจ้าพ่อพระยาแล วัดป่าหลักร้อย ดังภาพที่ 4.27



ภาพที่ 4.27 ชุตการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อนุสรณ์ท้าวสุรนารีและเจ้าพ่อพระยาแล วัดป่าหลักร้อย

ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

ชื่อผลงาน : “อนุสรณ์ท้าวสุรนารีและเจ้าพ่อพระยาแล วัดป่าหลักร้อย”
 ชื่อผลงานชุด : การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
 ปี : 2564
 เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
 ขนาด : 43 X 52 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุตการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 5 อนุสรณ์ท้าวสุรนารีและเจ้าพ่อพระยาแล วัดป่าหลักร้อย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์ถึงบริบทด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่ว่าชาวไทยหรือชาวต่างชาติต่างให้เป็นที่ยินในการแวะเยี่ยมชมศาสนสถาน โบสถ์ วิหาร หรืออนุสรณ์สถาน ที่แสดงถึงวีรกรรมท้าวสุรนารีและเจ้าพ่อพระยาแล ที่บ่งบอกถึงความสำคัญของชาวโคราชนับเป็นแหล่งเรียนรู้อีกแห่งหนึ่งในวัด โดยให้จุดเด่นไปที่หุ่นปั้นผู้คนชาวโคราช ในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ใช้เทคนิคเปียกบนแห้ง เก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนแห้ง ใช้การเคลือบเงาเพื่อให้รายละเอียดของวัตถุชัดเจนขึ้น การเขียนแสงเงาที่ตกกระทบของวัตถุที่ชัดเจน จังหวะของไปไม้ในระยะหลังมีการเบลอโดยใช้เทคนิคเปียกบนเปียกและเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนเปียกเพื่อให้ภาพดูมีระยะ

ภาพที่ 6 อุทยานการศึกษา วัดป่าหลักร้อย ดังภาพที่ 4.28



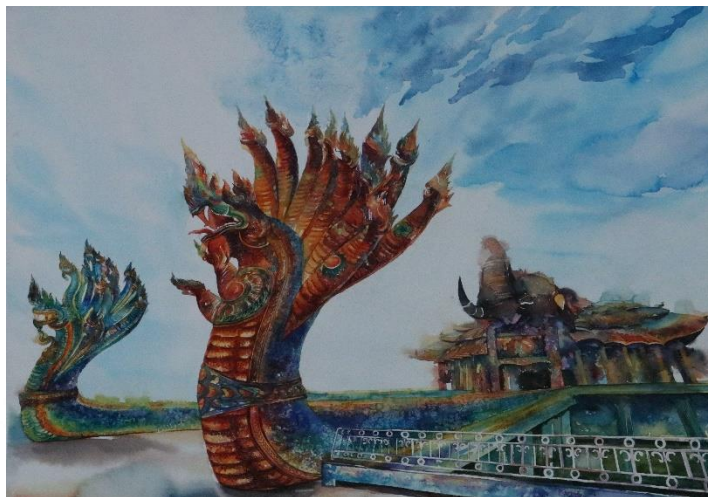
ภาพที่ 4.28 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุทยานการศึกษา วัดป่าหลักร้อย
ที่มา : อรอุมา โอวาทวงศ์. 2564

ชื่อผลงาน : “อุทยานการศึกษา วัดป่าหลักร้อย”
ชื่อผลงานชุด : การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปี : 2564
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 56 X 76 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 6 อุทยานการศึกษา วัดป่าหลักร้อย ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดแสดงให้เห็นถึงอุทยานการศึกษา วัดป่าหลักร้อย อีกบริบทหนึ่งที่เป็นประโยชน์ด้านการเรียนรู้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการแวะเยี่ยมชมศาสนสถาน โบสถ์ รูปปั้น หรืออนุสรณ์สถาน ที่แสดงถึงความงาม โดยให้จุดเด่นไปที่ป้ายอุทยานการศึกษาในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ใช้เทคนิคเปียกบนแห้ง เก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนแห้ง และใช้การเคลือบเงาเพื่อให้รายละเอียดของวัตถุชัดเจนขึ้น การเขียนแสงเงาที่ตกกระทบของวัตถุที่ชัดเจน ในระยะหลังมีการเบลอโดยใช้เทคนิคเปียกบนเปียกและเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนเปียกเพื่อให้ภาพดูมีระยะ

ภาพที่ 7 วิหารช้าง วัดบ้านไร่ ดังภาพที่ 4.29



ภาพที่ 4.29 ชุตการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิหารช้าง วัดบ้านไร่
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

ชื่อผลงาน : “วิหารช้าง วัดบ้านไร่”
ชื่อผลงานชุด : การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปี : 2564
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 60 X 80 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุตการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 7 วิหารช้าง วัดบ้านไร่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดแสดงให้เห็นถึงความงามของช้าง วัดบ้านไร่ อีกบริบทหนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการแวะเยี่ยมชมศาสนสถาน โบสถ์ รูปปั้น หรือวิหาร ที่แสดงถึงวัฒนธรรมความงาม โดยให้จุดเด่นไปที่เศียรพญานาค และระยะหลังเป็นวิหารช้างเพื่อให้ภาพมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ ซึ่งงานชิ้นนี้มีขนาดใหญ่มากขึ้น ยากในการควบคุมการไหลของน้ำ ในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ใช้เทคนิคเปียกบนแห้ง เก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนแห้ง และใช้การเคลือบเงาเศียรพญานาคเพื่อให้รายละเอียดของวัตถุชัดเจนขึ้น โดยควบคุมด้วยสีโทนร้อนและโทนเย็นอย่างละฝั่งให้สวยงาม การเขียนแสงเงาที่ตกกระทบของวัตถุที่ชัดเจน ในระยะหลังมีการเบลวิหารช้างโดยใช้เทคนิคเปียกบนเปียกและเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนเปียกเพื่อให้ภาพดูมีระยะมากขึ้น

ภาพที่ 8 วัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่ ดังภาพที่ 4.30



ภาพที่ 4.30 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564

ชื่อผลงาน : “วัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่”
ชื่อผลงานชุด : การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ปี : 2564
เทคนิค : จิตรกรรมสีน้ำ
ขนาด : 80 X 100 เซนติเมตร

จากผลงานจิตรกรรมสีน้ำ ชุดชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 8 วัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกภาพที่ถ่ายทอดอารมณ์อีกบริบทหนึ่งให้เห็นถึงความงามของทุ่งดอกไม้วัดหลวงปู่ทวดเขาใหญ่ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการแวะเยี่ยมชมศาสนสถาน โบสถ์ รูปปั้น วิหาร หรือสถานที่ไว้อาลัยภาพเพื่อเป็นที่ระลึกของผู้คนที่เข้าไปเยี่ยมชม ที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญไปที่คนเที่ยวชมทุ่งดอกไม้ในระยะหน้า ซึ่งงานชิ้นนี้มีขนาดใหญ่มากขึ้น ยากในการควบคุมการไหลของน้ำ ในการลงสีของวัตถุและหุ่นนิ่งต่าง ๆ ใช้เทคนิคเปียกบนแห้ง เก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนแห้ง และใช้การเคลือบเงา เพื่อให้รายละเอียดของวัตถุชัดเจนขึ้น ควบคุมด้วยสีโทนร้อนเป็นส่วนใหญ่ การเขียนแสงเงาที่ตกกระทบของวัตถุที่ชัดเจน ในระยะหลังมีการเบลอตันไม้โดยใช้เทคนิคเปียกบนเปียกและเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยเทคนิคแห้งบนเปียกเพื่อให้ภาพดูมีระยะมากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำเรื่อง “ จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา ” ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดออกมาเป็นลักษณะงานศิลปะที่สะท้อนความเป็นความจริงของวิถีชีวิต กิจกรรมต่างๆภายในวัดหรือธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่แฝงด้วยความเชื่อและความศรัทธา ของผู้เข้ามาเยี่ยมชม ผ่านการมองเห็น การสัมผัส ชิม ชั๊บ และสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัว สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการเข้าวัดของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากเดิม ผ่านการแสดงออกทางภาษาภาพ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคจิตรกรรมสีน้ำ นำเอาวิถีชีวิตประจำวันและความสนใจมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งาน ซึ่งในแต่ละชุดงานนั้นได้ประกอบไปด้วย การบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเอง การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัตถุมงคล การเสี่ยงโชคลาภ การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และลักษณะที่แตกต่างกันเป็นไปตามลักษณะวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ของวัด ซึ่งเน้นการจัดองค์ประกอบ และการออกแบบโดยใช้หลักการทางทัศนศิลป์ จึงทำให้ผลงานชุดนี้สำเร็จ สมบูรณ์ไปด้วยดี

สรุปผลการสร้างสรรค์

ผลงานในหัวข้อ จิตรกรรมสีน้ำ เรื่อง “จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ในจังหวัดนครราชสีมา ” ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคสีน้ำ รวมทั้งหมด จำนวน 6 ชุด ประกอบไปด้วย 30 ภาพ แบ่งเป็น

ชุดที่ 1 การบูชารูปเคารพและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 40 x 60 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 48 x 75 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 55 x 75 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 2 กิจกรรมหรือพิธีกรรมในลักษณะที่เป็นการบริการตนเองประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 22 x 38 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 38 x 56 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 60 x 80 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 3 การเชิญชวนทำบุญบริจาคด้วยตู้รับบริจาคและเครื่องเสียงทนาย

ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 3 ชิ้น

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 56 x 77 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 4 การให้เข้าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดมณฑล การเสี่ยง
โชคตามประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 30 x 40 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 39 x 59 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 38 x 56 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 40 x 60 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 5 การทำบุญไถ่ชีวิตโคกระบือและการทำบุญซื้ออาหารให้สัตว์ต่าง ๆ
ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 3 ชิ้น

ขนาด 40 x 40 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ชุดที่ 6 การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วยผลงาน

ขนาด 28 x 39 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 39 x 56 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 43 x 52 ซม. จำนวน 2 ชิ้น

ขนาด 56 x 76 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 60 x 80 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ขนาด 80 x 100 ซม. จำนวน 1 ชิ้น

ผลการวิจัยที่ได้ สอดคล้องกับธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่มีผลต่อวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมยุคปัจจุบัน
และยังเป็นการแสดงออกถึงวิถีชีวิตของผู้คน ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นจริงของวิถีชีวิต กิจกรรมต่างๆ
ภายในวัดหรือธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่แฝงด้วยความเชื่อและความศรัทธา ของผู้เข้ามาเยี่ยมชม สิ่งเหล่านี้
ล้วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการแสวงหาผลประโยชน์หรือกำไร แต่ยังเป็นการเชิญชวน
ชักจูงให้ผู้คนเข้าวัดทำบุญ เกิดความงานที่ถ่ายทอดให้เห็นถึงสิ่งอันดีงามของวัฒนธรรม ศาสนสถาน
หรือแม้แต่วิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนไปจากเดิม

อภิปรายผลการสร้างสรรค์

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่มีผลต่อวิถีชีวิตของผู้คน
ในสังคมยุคปัจจุบัน และสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของผู้คน ความเป็นความจริงของวิถี
ชีวิต กิจกรรมต่างๆภายในวัดหรือธุรกิจพุทธพาณิชย์ที่แฝงด้วยความเชื่อและความศรัทธา ของผู้เข้ามา
เยี่ยมชม ผ่านจิตรกรรมสีน้ำ ชุดจิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ ที่สะท้อนถึงกิจกรรมรูปแบบทางพุทธ
พาณิชย์ยุคปัจจุบัน ในจังหวัดนครราชสีมา

จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปศึกษานิพนธ์ของผู้วิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอในรูปแบบของ
งาน “จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์” ที่ถ่ายทอดถึงมุมมองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนกับการเข้า
วัดในปัจจุบัน บริบทต่างๆภายในวัดที่มีความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ กระทั่งการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม

ปัญหาและอุปสรรค

ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำ เรื่อง “ จิตรกรรมสีน้ำ : พุทธพาณิชย์ ” สร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้เทคนิคจิตรกรรมสีน้ำ ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานมีหลายปัจจัย ดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องของงบประมาณ งบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ และจัดทำต้นแบบในการปฏิบัติงานมีจำกัด
2. ปัญหาในเรื่องของอุปกรณ์ในการเก็บข้อมูล การลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามวัดต่างๆ เนื่องจากข้อมูลส่วนมากเป็นภาพถ่าย ถึงไม่พร้อมในเรื่องของอุปกรณ์ในการเก็บข้อมูล เช่น กล้องดิจิทัล
3. ปัญหาในส่วนของการประสานการทำงาน คือตามที่ได้ผู้วิจัยได้กล่าวในส่วนของการวิเคราะห์ชิ้นงานว่า มีหลากหลาย ได้แก่

การควบคุมปริมาณของน้ำขณะลงสี

ปัญหาจากการเปลี่ยนกระดาษที่มีการดูดซึมน้ำไม่เท่ากัน

ปัญหาจากการเปลี่ยนขนาดกระดาษที่ใหญ่ขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นจิตรกรรมสีน้ำ การทำงานจำเป็นต้องมีการวางแผนเป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน ผู้วาดสีน้ำมือใหม่ ควรฝึกการลงสี และการใช้เทคนิคขั้นพื้นฐานของสีน้ำ ทำความเข้าใจ และการควบคุมปริมาณของน้ำให้เกิดความคล่องแคล่วความชำนาญเสียก่อน หากยังไม่เกิดความชำนาญในการวาดสีน้ำควรเริ่มจากการฝึกจากภาพง่ายๆ หรือเริ่มจากการฝึกร่างภาพต้นแบบก่อนลงมือสร้างสรรค์ผลงานจริง เพื่อให้การสร้างสรรค์ผลงานมีประสิทธิภาพเกิดความประณีต และมีความสวยงามมากยิ่งขึ้น การวางแผนในการสร้างสรรค์ผลงานสีน้ำมีดังนี้

1. ควรมีการเตรียมพร้อมในเรื่องของข้อมูล หาหัวข้อที่ผู้วาดให้สนใจ ประทับใจหรือต้องการถ่ายทอดออกมาเป็นงานจิตรกรรมสีน้ำ
2. ควรจัดเรียงลำดับความสำคัญของขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เตรียมภาพต้นแบบหรืออาจจะวาดในสถานที่จริง วาดจากวัตถุจริง เตรียมอุปกรณ์สำหรับการสร้างสรรค์จิตรกรรมสีน้ำให้พร้อม
3. คำนึงถึงการพัฒนาผลงานของเราให้มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีมากยิ่งขึ้น

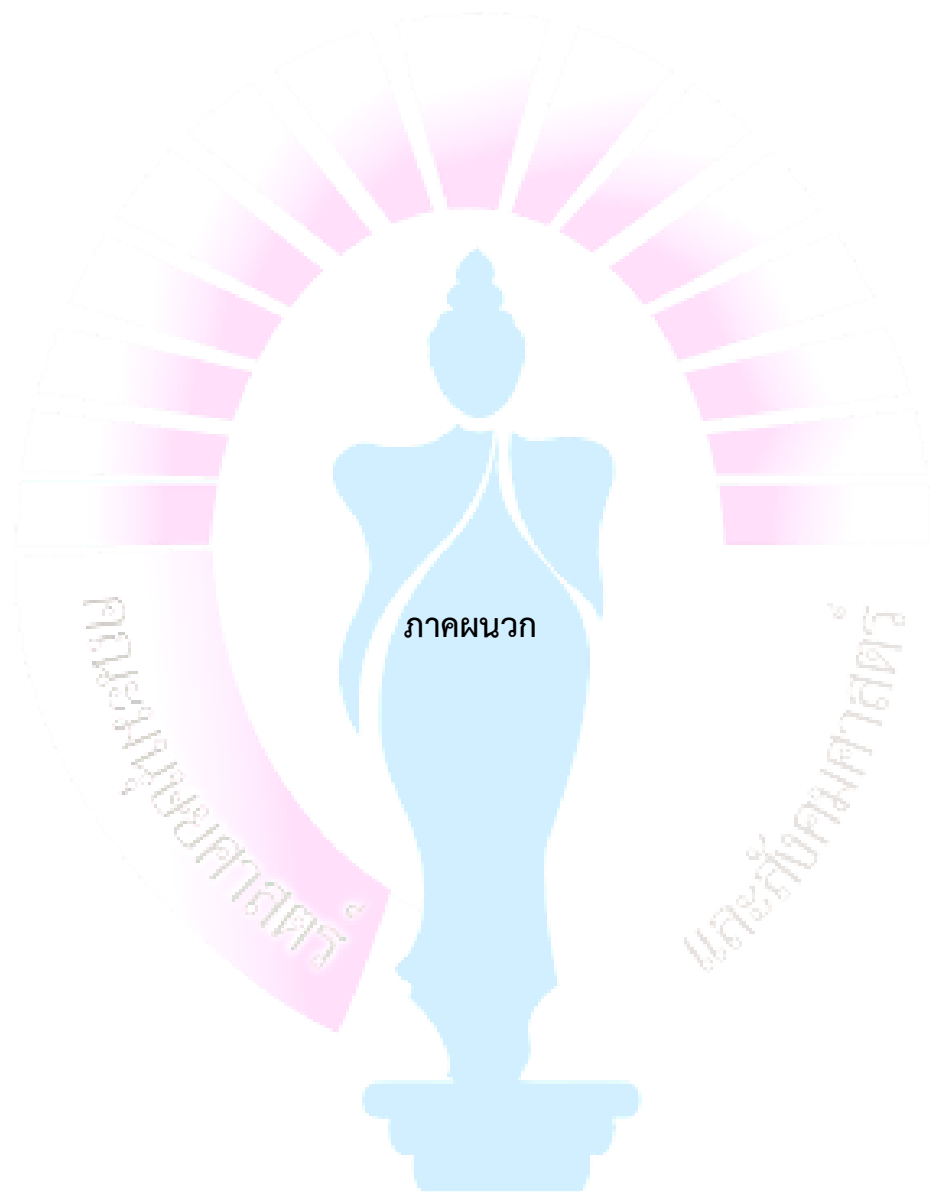
บรรณานุกรม

- กำปวง ป้าะทม. (2561). ภาพสีน้ำสวยๆสะท้อนวิถีชีวิตชาวโอซาก้า ศิลปินโดย Masato Watanabe. board.postjung.ออนไลน์. 2561
- จิรพันธ์ สมประสงค์. (2547). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ศิลปะ ม.5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.
- ฉัตรชัย ธรรมาภิรมย์.(2561).Fish Head. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แพลน พรินต์ Plan Printing. นกดล เนตรดี. ออนไลน์. 2560
- พระพุทธรชินราช. ออนไลน์. 2559
- สืบศักดิ์ สิริมงคลกาล.(2558). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตรกรรมสีน้ำ. คณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เสน่ห์ ธนารัตน์สฤทธ์. (2529). สมุดหัตถ์วาดภาพคนและกายวิภาค. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ นคร เขมรบุ๊คส์.
- อรอุมา โอวาทพงษ์. 2563
amuletpura. ออนไลน์. 2560
art-illusion. ออนไลน์. 2559
art-illusion. ออนไลน์. 2564
Blisby. สัมภาษณ์: เจษฎา เมินทุกข์ ผู้สร้างสรรค์สีน้ำอันพลิ้วไหว.ออนไลน์.2560
haiku..ภาพสีน้ำสุดละเอียดของ Masato Watanabe.ออนไลน์. 2559
havevyxstore99. ออนไลน์. 2559
henkarm. ออนไลน์. 2560
hilight.kapook. ออนไลน์. 2560
jumpsuri.blogspot. ออนไลน์. 2560
manphoppra. ออนไลน์. 2559
MasatoWatanabe. ออนไลน์. 2559
mgronline. ออนไลน์. 2560
palungjit. ออนไลน์. 2560
piteethai. ออนไลน์. 2561
phangpra. ออนไลน์. 2559
realism. ออนไลน์. 2559
samaporn. ออนไลน์. 2562
siamrath. ออนไลน์. 2560
sunisamanton. ออนไลน์. 2561
takieng. ออนไลน์. 2557
thairath. ออนไลน์. 2560
thanakorn. ออนไลน์. 2562

Vitruvian Man. ออนไลน์. 2562

Wikipedia.วิทรูเวียนแมน (Vitruvian Man). ออนไลน์. 2561.





การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นการจัดทำแผนการเรียนรู้ วิชาทัศนศิลป์ โดยมีรายละเอียดในการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานและตัวชี้วัด
2. สาระสำคัญ
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. สาระการเรียนรู้
5. กิจกรรม/ กระบวนการเรียนรู้
6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้
7. การวัดและการประเมินผล

แผนการจัดการการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชา ทัศนศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรม

เวลา 3 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง เทคนิคการเขียนภาพสีน้ำ

เวลา 2 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาวอรอุมา โอวาทพงษ์

วันที่ /...../.....

1.มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ศ 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิคของศิลปินในการแสดงออกทางทัศนศิลป์

ศ 1.1 ม.4-6/4 มีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และกระบวนการที่สูงขึ้น ในการสร้างงานทัศนศิลป์

2.สาระที่ 1 ทัศนศิลป์

การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรม

3.จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกวัสดุ อุปกรณ์ และอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการ มาใช้ในการเขียน ภาพระบายสีน้ำได้ ใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการระบายสีน้ำได้ (K)
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเขียนภาพระบายสีน้ำได้ (P)
3. นักเรียนตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการระบายสีน้ำ (A)

4.สาระสำคัญ

วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ และขั้นตอนการเขียนภาพสีน้ำแตกต่างจากการใช้สีประเภทอื่นๆ จำเป็นจะต้องศึกษาเทคนิคและกระบวนการเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดผลงานตามรูปแบบที่กำหนดไว้

5.สาระการเรียนรู้

1. เทคนิควิธีการ และขั้นตอนการเขียนภาพสีน้ำ
2. วัสดุ อุปกรณ์การเขียนภาพสีน้ำ
3. กระบวนการในการสร้างงานจิตรกรรมด้วยสีน้ำ

6.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ทักษะการคิดสร้างสรรค์
2. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการปฏิบัติงาน
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม

7. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการคิด
2. ความสามารถในการสื่อสาร
3. ความสามารถในการใช้ทักษะในการดำเนินชีวิต

8. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- | | |
|--|---|
| ☐ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ | ☒ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต |
| ☒ 3) มีวินัย | ☒ 4) ใฝ่เรียนรู้ |
| ☐ 5) อยู่อย่างพอเพียง | ☒ 6) มุ่งมั่นในการทำงาน |
| ☐ 7) รักความเป็นไทย | ☒ 8) มีจิตสาธารณะ |

9.กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพทิวทัศน์ระบายสีน้ำ ภาพหุ่นนิ่งระบายสีน้ำ และภาพสัตว์ระบายสีน้ำ ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์งานสีน้ำว่ามีความสวยงามอย่างไร และผลงานสื่อความหมายอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นว่า เหตุใดจึงรู้สึกเช่นนั้น

ขั้นการเรียนรู้

1. ครูสุ่มเรียกนักเรียนประมาณ 5-6 คนเพื่อ ถาม-ตอบ เรื่อง เทคนิคการระบายสีแต่ละชนิด มีวิธีการอย่างไร และนิยมระบายเป็นภาพอะไร ออกมาตอบคำถาม ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นที่หน้าชั้นเรียนให้เพื่อนคนอื่นฟัง ครูคอยเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

2. ครูให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง เทคนิคการเขียนภาพสีน้ำ จากหนังสือเรียน โดยอธิบายเชื่อมโยงให้เห็นว่า เทคนิคการเขียนสีน้ำนั้นเป็นงานเขียนภาพที่แตกต่างจากการใช้สีประเภทอื่นๆ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการและขั้นตอนของการเขียนสีน้ำ

3. ให้นักเรียนศึกษาความรู้เรื่อง สี วัสดุ และอุปกรณ์ในการเขียนภาพระบายสีน้ำ จากใบงาน

4. จากนั้น ครูสาธิตวิธีการสร้างสรรค์ผลงานสีน้ำให้นักเรียนได้ดูเป็นตัวอย่าง

5. ครูให้นักเรียนปฏิบัติงานจริง โดยทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง เทคนิคการเขียนภาพสีน้ำ โดยให้นักเรียนปฏิบัติตามหัวข้อที่กำหนด โดยมีครูคอยให้คำแนะนำนักเรียน

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องเทคนิคสีน้ำ แสดงความคิดเห็นในการสร้างสรรค์งานและประโยชน์ของสีน้ำที่ใช้ในงานศิลปะและชีวิตประจำวัน

10.สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพตัวอย่างผลงานสีน้ำจากศิลปิน
2. ใบความรู้ เรื่อง สีน้ำ
3. ใบงานที่ 1.1 เรื่อง เทคนิคการเขียนภาพสีน้ำ

11.กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้จากห้องสมุด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ห้องสมุดโรงเรียน หนังสือ วารสาร หรือสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ทางอินเทอร์เน็ต และแหล่งข้อมูลอื่นๆ

12.การวัดและประเมินผลการเรียนรู้/เกณฑ์ในการวัดและการประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การวัด
1. นักเรียนสามารถบอกวัสดุ อุปกรณ์ และอธิบายเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการ มาใช้ในการเขียน ภาพระบายสีน้ำได้ ใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการระบายสีน้ำได้ (K)	- การทดสอบ	- แบบฝึกหัด/ทดสอบ	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพ 50%
2. นักเรียนสามารถปฏิบัติ กิจกรรมการเขียนภาพระบายสีน้ำได้ (P)	- การตรวจผลงาน - การสังเกต	- แบบประเมินผลงาน - แบบสังเกตการณ์	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพ 6 (กรณีคะแนนเต็ม 10)
3. นักเรียนตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการระบายสีน้ำ (A)	- สังเกตพฤติกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพ 2 (ส่วนมาก 1-4)

การประเมินผล

ให้ครูประเมินการสร้างสรรค์ผลงานการระบายสีน้ำของนักเรียน โดยเขียนคะแนนลงในแบบประเมิน

แบบประเมินผลงานศิลปะ

รายการประเมิน	ขั้นดีเยี่ยม (9 คะแนน)	ขั้นดี (7-8 คะแนน)	ขั้นพอใช้ (4-6 คะแนน)	ขั้นปรับปรุง (1-3 คะแนน)
1. ความคิดสร้างสรรค์				
2. ความตั้งใจในการทำงาน				
3. ความสวยงามของผลงาน				
4. ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างถูกต้อง				
5. ความสะอาดเรียบร้อยของงาน				

คะแนนเต็ม 45 คะแนน

รวมคะแนน คะแนน

ลงชื่อผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพ
41 - 45	ดีเยี่ยม
31 - 40	ดี
15 - 30	พอใช้
1 - 14	ควรปรับปรุง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

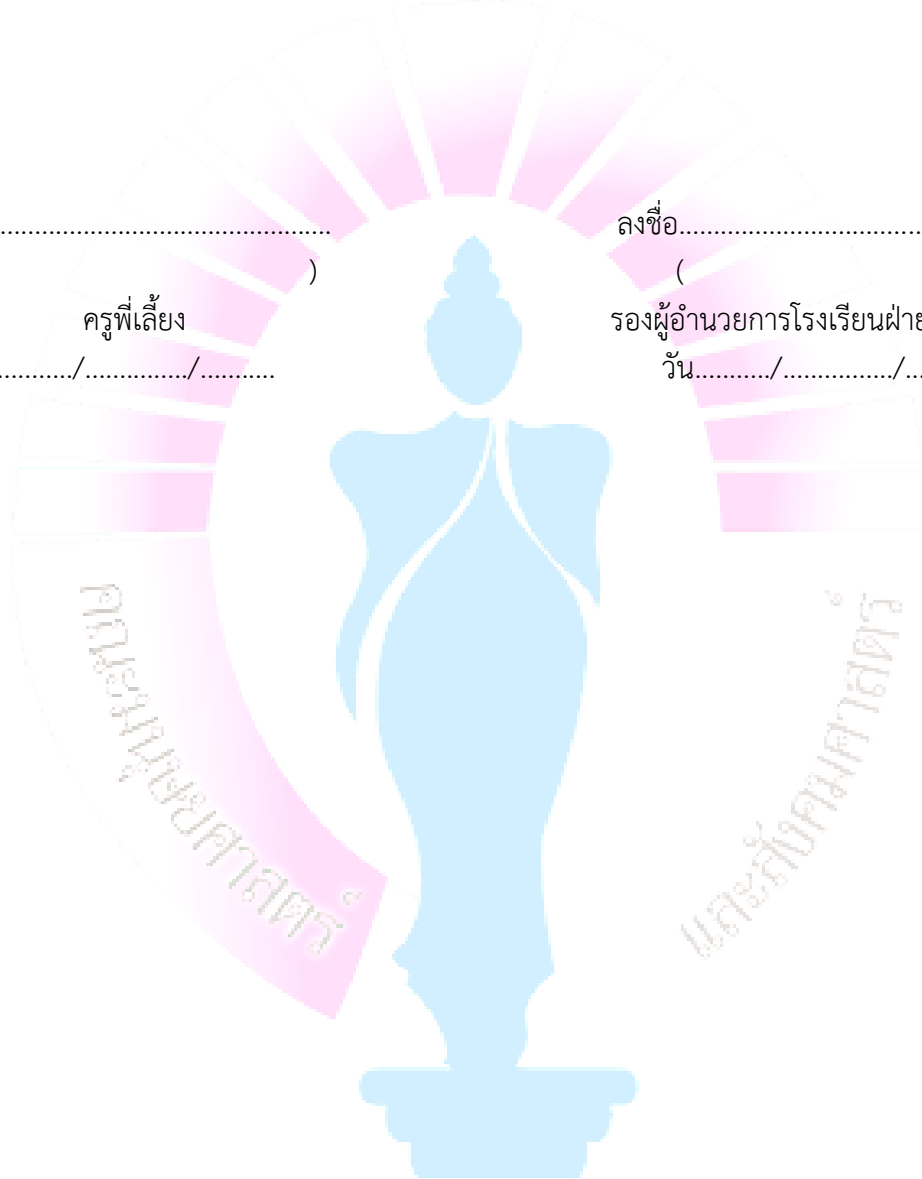
.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)
ครูพี่เลี้ยง
วัน...../...../.....

ลงชื่อ.....
(.....)
รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ
วัน...../...../.....



บันทึกหลังการสอน

1. ปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

2. แนวทางการแก้ไขปัญหา

.....

.....

3. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1. ผลการเรียนรู้

1.1 ผู้เรียนผ่านตัวชี้วัด มีจำนวน.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

1.2 ผู้เรียนที่ไม่ผ่านตัวชี้วัด มีจำนวน.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

1.).....สาเหตุ.....

2.).....สาเหตุ.....

3.).....สาเหตุ.....

1. แนวทางการปรับปรุงการจัดการเรียนครั้งต่อไป

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวอรุมา โอวาทวงศ์)

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

ชื่อ.....นามสกุล.....

พฤติกรรมที่สังเกต	คะแนน		
	3	2	1
1. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
3. รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4. มีขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ			
5. ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม			

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ทำเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ทำเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ทำน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
8-10	ดี
6-7	ปานกลาง
3-5	ปรับปรุง

แบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอน สังเกตพฤติกรรมในระหว่างเรียนและขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนว่ามีการปฏิบัติหรือไม่ถ้ามีการปฏิบัติในรายการใดให้ขีดเครื่องหมาย / ถ้าไม่มีให้เว้นว่าง

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม		จิตศิลปะ								รวม	สรุปผลการ ประเมิน
				1. ใ้ความรู้ทางศิลปะมาใช้ในการดำรงชีวิต	2. มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3. มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4. ความมุ่งมั่นในการทำงาน	5. ความซื่อสัตย์ ความประหยัด	6. ความมีเหตุผล	7. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	8. การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์		

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมิน นักเรียนมีการปฏิบัติ 6 รายการขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ระดับคะแนน ผ่าน 6 รายการ ให้ 1 คะแนน

ผ่าน 7 รายการ ให้ 2 คะแนน

ผ่าน 8 รายการ ให้ 3 คะแนน

ใบความรู้ เรื่อง จิตรกรรมสีน้ำ

1.ความเป็นมาของสีน้ำ

สีน้ำ เป็น สีที่ใช้กันมาตั้งแต่โบราณ ทั้งในแถบยุโรป และเอเชีย โดยเฉพาะจีน และญี่ปุ่น ซึ่งมีความสามารถในการระบายสีน้ำ แต่ในอดีตการระบายสีน้ำมักใช้เพียงสีเดียว คือ สีดำผู้ที่ระบายได้อย่างสวยงามจะต้องมีทักษะการใช้พู่กันที่สูงมาก การระบายสีน้ำจะใช้น้ำ เป็นส่วนผสม และทำให้ละลายให้เจือจาง ในการใช้สีน้ำ ไม่นิยมใช้สีขาวผสมเพื่อให้มีน้ำหนักอ่อนลง และไม่นิยมใช้สีดำผสมให้มีน้ำหนักเข้มขึ้น เพราะจะทำให้เกิดน้ำหนักมืดเกินไป แต่จะใช้สีกลางหรือสีตรงข้ามผสมแทน ลักษณะของภาพวาดสีน้ำจะมีลักษณะใส บาง และ สะอาด การระบายสีน้ำต้องใช้ความชำนาญสูงเพราะผิดพลาดแล้วจะแก้ไขยากจะระบายซ้ำๆ ทับกันมากๆ ไม่ได้จะทำให้ภาพออกมามีสีสัน ๆ ไม่น่าดู หรือที่เรียกว่า สีเน่า

2.ประวัติของสีน้ำ

ปัจจุบันประเทศไทยนิยมเขียนภาพสีน้ำกันอย่างแพร่หลาย เพราะความงดงามของสีน้ำที่แสดงให้เห็นถึง มิติของสี ความซับซ้อนของพื้นภาพ และประกายแสง ลักษณะพิเศษเหล่านี้ เกิดจากการระบายที่ประณีตซับซ้อน นอกจากนั้นแล้ว สีน้ำยังมีเสน่ห์ ในการนำออกไประบายยังสถานที่ต่างๆ เราเพียงแต่มีกล่องใส่สีน้ำหรืออาจจะใช้สีน้ำช่วยระบายเป็นภาพร่างสำหรับการเขียนภาพสีน้ำมัน หรือสีอะคริลิก

อัลเบรชท์ ดูเรอร์ เป็นศิลปินคนแรกที่ใช้สีน้ำเป็นสื่อในการแสดงออกเพื่อเขียนภาพสัตว์ และภาพภูมิทัศน์ ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16



ภาพที่ 5.1 ผลงานของ อัลเบรชท์ ดูเรอร์.

ที่มา : sasi tanadeerojkul. ออนไลน์. 2564.

ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 เทอร์เนอร์ เป็นศิลปิน คนแรกในการระบายสีน้ำตามแนวทางศิลปะสมัยใหม่ ปี คริสต์ศักราช 1832 นักเคมีและจิตรกร วิลเลียม วินเซอร์ และ เฮนรี นิวตัน ได้เริ่มต้นธุรกิจ สิ่งทั้ง สองประดิษฐ์คิดค้นขึ้นใหม่ คือ สีน้ำ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบัน คือ สีน้ำบรรจุกล่องแล้วจึงตามมาด้วย สีน้ำชนิดบรรจุหลอดโลหะในปี ค.ศ.1841 คำแนะนำต่อไปนี้ ได้เตรียมข้อมูลที่หลากหลายสำหรับการระบายสีน้ำ เป็นพื้นฐานการทำงานที่ดี สำหรับผู้เริ่มต้นศึกษา (มือใหม่) สำหรับมืออาชีพ ก็มีคู่มือวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยเช่นกัน

3. เทคนิคการระบายสีน้ำ

การสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรม สีน้ำ มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจคุณสมบัติของสีน้ำ และต้องสามารถควบคุมได้ การลงมือทดลองจะเห็นธรรมชาติ และความเป็นไปของมัน การฝึกฝนจะทำให้รู้จังหวะและควบคุมได้ เทคนิคพื้นฐานการระบายสีน้ำ 3 ประการนี้ จะทำให้ผู้เริ่มต้นรู้จักสีน้ำอย่างถ่องแท้และสามารถนำไปสร้างสรรค์ภาพ จิตรกรรมสีน้ำที่สมบูรณ์ ได้อย่างแน่นอน

3.1 การระบายแบบเปียกบนเปียก (Wet ON Wet) สี เปียก (สีผสมน้ำแล้ว) ระบายบนกระดาษเปียก (กระดาษที่ระบายน้ำหรือน้ำสีไว้แล้ว) วิธีการคือ ใช้พู่กันจุ่มสี (ค่อนข้างชื้น)แตะแต้มบนกระดาษที่เปียกอยู่แล้วตามด้วยสีอื่น สีจะไหลซึม รุกรานเข้าหากันอย่างกลมกลืนและมีส่วนที่เกิดเป็นสีใหม่เพิ่มขึ้นมา

ถ้า ทำบนกระดาษเปียกชุ่ม สีจะรุกรานกันรวดเร็วและนุ่มนวล เทคนิคนี้นำไปใช้ระบายท้องฟ้า หรือน้ำทะเล ได้

ถ้าทำบนกระดาษเปียก สีจะรุกรานไม่มากแต่ยังคงผสมผสานกลมกลืนกันดี เทคนิคนี้นำไปใช้ระบายเป็นพวกวัตถุรูปทรงทั่วไปได้

ถ้าทำบนกระดาษหมาด สีจะผสมผสานกลมกลืนกันน้อย เห็นการแยกสัดส่วนชัดเจนกว่า เทคนิคนี้นำไปใช้ สร้างพื้นผิวแสดงความแตกต่าง ไม่เรียบ

3.2 การระบายแบบเปียกบนแห้ง (Wet ON Dry) เป็นลักษณะ การระบายเรียบโดยใช้สี (ผสมน้ำแล้ว) ระบายบนกระดาษแห้งมี 3 รูปแบบดังนี้

- ระบายเรียบสีเดียว (Flat wash) โดยใช้พู่กันจุ่มสีระบายไปตามแนวอนบนกระดาษที่เอียงเล็กน้อยให้น้ำสีไหลลง ไปกองข้างล่างแล้วระบายต่อเนื่องกันลงไปจนจบ การระบายครั้งต่อไปให้ต่อที่ได้คราบน้ำที่ยังเปียกอยู่ ผลที่ได้คือสีจะใส เรียบสม่ำเสมอ ระวัง อย่างนำพู่กันไปจุ่มน้ำ หรือเติมน้ำลงในสีระหว่างทำงานเพราะจะทำให้สีที่ได้ไม่เรียบเกิดเป็นชั้นได้

- ระบายเรียบหลายสี (Colour wash) ทำเหมือนกับระบายเรียบสีเดียวแต่เมื่อจบสีที่ 1 แล้วให้ระบายสีที่ 2 ต่อที่ได้คราบน้ำขณะที่เปียกอยู่ ผลที่ได้คือ สีต่างๆ จะมีการผสมผสานกลมกลืนกันอย่างต่อเนื่อง หมายเหตุ ทั้งการระบายเรียบสีเดียว และ หลายสี เป็นพื้นฐานของงานสีน้ำที่นำไปใช้ระบาย ให้เกิดภาพแล้วแต่จะทำให้เป็นสีเดียว หรือหลายสี เช่น ภาพคนใส่เสื้อผ้า ก็ต้องเป็นระบายเรียบหลายสี

- ระบายเรียบอ่อนแก่ (Grade wash) เป็นการระบายให้เกิดค่าน้ำหนักของ สี จะเริ่มจากอ่อนไปหาแก่ หรือ จากแก่ไปหาอ่อนก็ได้ ถ้าเริ่มจาก แก่ไปหาอ่อน ก็ผสมสีให้เข้มกว่าปกติ แล้วระบายเรียบได้ช่วงหนึ่งให้ล้างพู่กันจนสะอาดแล้วจุ่มน้ำมาระบายได้คราบน้ำ เป็นระยะๆให้สีจางลงไปเรื่อยๆ ถ้าเริ่มจาก อ่อนไปหาแก่ ให้ผสมสีเจือจางแล้วระบายเรียบไปช่วงหนึ่ง ก็เพิ่มสีให้มีความเข้มข้นขึ้น แล้ว

ระบายต่อได้คราบน้ำลงมา เป็นระยะๆ ให้สีเข้มข้นขึ้นการระบายเรียบอ่อนแก่ เป็นเทคนิคที่นำไปใช้ระบายให้เกิด มิติ แสง-เงา

3.3 การระบายแบบแห้งบนแห้ง (DRY ON DRY) เป็นการระบายสีชั้นๆบนกระดาษแห้งในลักษณะต่างๆเช่น แตะ แต้ม ชีด เขียน ลากเส้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการใช้ส่วนต่างๆของพู่กัน คือปลายบ้าง โคนบ้างเพื่อให้เกิดเป็นลักษณะต่างๆ เทคนิคนี้นำไปใช้เน้นเพื่อเพิ่มรายละเอียดของภาพ เช่น เมื่อเราทำภาพตัวบ้านเสร็จแล้วเราก็กวาดใส่ประตู หน้าต่าง ด้วยการใช้สีชั้นๆ แตะ แต้ม ลงไปเราก็จะได้รายละเอียดของภาพแบบ DRY ON DRY

3.4 การระบายเคลือบ (Glazing) เป็นการระบายทับซ้ำสี ที่แห้งสนิทแล้วด้วยสีเดิมที่เข้มกว่า โดยสีที่ระบายเคลือบนี้ควรต้องเป็นสีโปร่งแสง ผลที่ได้คือ ส่วนที่ระบายเคลือบจะเป็นพื้นและส่วนที่เว้นไว้จะเป็นรูป

ซึ่งรูปกับพื้นนี้จะมี ความขัดแย้ง หรือตัดกันเสมอ คือถ้าพื้นเข้มรูปต้องอ่อน ถ้าพื้นอ่อนรูปต้องเข้ม เทคนิคการระบายเคลือบนี้นำไปใช้ สร้างรูปทรง ผลักระยะให้ลึกตื้น สร้างเงา ลดความจัดจ้านของสีบรรยากาศ

เทคนิค ทั้ง 4 นี้มีความสำคัญที่คนสีน้ำต้องมี เมื่อเข้าใจถึงวิธีการ และประโยชน์การนำไปใช้ แล้วจึง หมั่นฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพราะไม่เพียงสำคัญกับผู้เริ่มต้นเท่านั้น ถึงวันที่เป็นศิลปินระดับโลกแล้วยังคงต้องใช้เทคนิคทั้ง 4 นี้ (Prang Somwang. ออนไลน์. 2564)

รูปภาพตัวอย่างผลงานศิลปะที่ใช้สีน้ำในการสร้างสรรค์งาน



ภาพที่ 5.2 ชุดการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิหารช้าง วัดบ้านไร่
ที่มา : อรุณา โอวาทพงษ์. 2564



ภาพที่ 5.3 การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดถุมงคล การเสี่ยงโชค วัดศาลาลอย No.3
 ที่มา : อรรอุมา โอวาทวงษ์. 2564



ภาพที่ 5.4 การให้เช่าบูชาพระเครื่องพระบูชา เครื่องรางของขลัง วัดถุมงคล การเสี่ยงโชค การเช่าชุดบูชาสักการะท้าวสุรนารี
 ที่มา : อรรอุมา โอวาทวงษ์. 2564

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง เทคนิคการเขียนภาพสีน้ำ

มาตรฐาน ศ 1.1 ม.4-6/4 มีทักษะและเทคนิคในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และกระบวนการที่สูงขึ้น
ในการสร้างงานทัศนศิลป์

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดเทคนิคการเขียนภาพสีน้ำ มาให้ครบทั้ง 4 แบบ



ประวัติย่อของผู้วิจัย



ชื่อ : นางสาวอรอุมา โอวาทวงษ์

วัน/เดือน/ปี เกิด : 12 กรกฎาคม 1998

สถานที่เกิด : จังหวัดชัยภูมิ

ที่อยู่ : 255 ม.4 ตำบลโนนแดง อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ 36170

ประวัติการศึกษา : จบชั้นประถมศึกษา : โรงเรียนบ้านโนนแดง

อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ 36170

จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน

อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ 36170

จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : โรงเรียนบ้านเขว้าวิทยายน

อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ 36170

ประวัติการแสดงผลงาน : 2564 ผลงานนิทรรศการ “WA BI SA BI” Art Exhibition

ณ ละมุนคาเฟ่

2562 ผลงานนิทรรศการ “เตอะเต็น” Art Exhibition

ณ ศูนย์การค้า Terminall 21 korat

2562 ผลงานนิทรรศการ ณ Art Gallery and Exhibition นครราชสีมา

2561 ผลงานนิทรรศการ “ดูดำเด็ง” Art Exhibition

2561 ผลงานนิทรรศการ กลางเดินเรือนโคราช ณ สำนักศิลปะและ

วัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2561 ผลงานนิทรรศการ โคราช อาร์ตแลนด์ติสท์

ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่านครราชสีมา